71 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 8. junija 2018

Leto LXXI, št. 46, cena 1,85 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Upokojenci želijo biti slišani

Na že 27. srečanju upokojencev Gorenjske, ki so ga včeraj pripravili v Moravčah, se je zbralo več kot dva tisoč upokojencev. Čeprav so pokomentirali tudi nedavne volitve, je bilo v ospredju vendarle sproščeno druženje.

Jasna Paladin

Moravče – Organizacijo tradicionalnega srečanja upokojencev Gorenjske so letos prevzeli člani Društva upokojencev Moravče, ki so včeraj v bližini gradu Tuštanj skupaj s Pokrajinsko zvezo društev upokojencev Gorenjske pripravili družabno srečanje za okoli dva tisoč svojih članov.

»Volitve so za nami in tokrat smo se na Zvezi društev upokojencev Slovenije temeljito pripravili in napisali memorandum, kaj upokojenci pričakujemo od prihodnje vlade in državnega zbora. Obljub ni bilo veliko, je bilo pa povedano, da si bodo tisti, ki bodo v vladi in v državnem zboru, prizadevali, da bodo naše zahteve prišle tudi v koalicijsko pogodbo. Bistveno je, da bo politika zaznala naše probleme in naše ključne zahteve – dokončanje zdravstvene zakonodaje, zaključek zakona o dolgotrajni oskrbi, popravek zakona o izplačevanju pokojnin in še mnogo drugega. Prepričan sem, da si upokojenci zaslužimo svoj del, ki smo ga zaslužili s svojim delom, tisti, ki so pa socialno ogroženi, naj pa pomoč dobijo iz drugega naslova, predvsem pa dokažejo, da so do nje zares upravičeni oz. jo potrebujejo, ne pa da špekulirajo, ker centri za socialno delo ne funkcionirajo dobro. Za nas, upokojence, je vseeno, katera vlada bo prišla, sporočamo pa jim, da so dolžni spoštovati naše zaslužene zahteve,« je bil v svojem pozdravnem nagovoru odločen Janez Sušnik, predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije.

6. stran

Na srečanju gorenjskih upokojencev se je zbralo več kot dva tisoč udeležencev. / Foto: Tina Dokl

Triglav ostaja v prvi ligi

Po še drugi zmagi v dodatnih kvalifikacijah proti ekipi Drave so si nogometaši Triglava tudi v novi sezoni zaslužili igranje v elitni slovenski ligi. Novi trener članskega moštva bo Dejan Dončić.

Nogometaši Triglava so se skupaj z navijači veselili še druge zmage v dodatnih kvalifikacijah in obstanka v prvi slovenski nogometni ligi. / Foto: Tina Dokl

Vilma Stanovnik

Kranj – Potem ko so nogometaši Triglava na Ptuju Dravo premagali z 2 : 1, so z zmago s 4 : 2 in skupnim izidom 6 : 3 obstanek med prvoligaši potrdili še na sredini tekmi pred domačimi navijači. Ptujčani so sicer povedli, saj je Jaka Bizjak dosegel dva zadetka. Za domačine je nato zadel Rok Elsner, še pred koncem prvega polčasa pa je za izenačenje na 2 : 2 poskrbel Matej Poplatnik. V nadaljevanju je zadel Luka Majcen, za konec pa je bil še enkrat natančen Poplatnik in slavje na kranjskem stadionu se je začelo.

8. stran

Priloge: jeseniške novice, deželne novice, Kamničanka

AKTUALNO

Nova pravila za graditelje

V novem trojčku prostorsko-gradbene zakonodaje je za investitorje najbolj zanimiv gradbeni zakon, ki poenostavlja pridobivanje gradbenega dovoljenja. Zakon o urejanju prostora uvaja tudi takso za neizkoriščena stavbna zemljišča. 3

GORENJSKA

Parkiranje na Pokljuki odslej plačljivo

V Centru Pokljuka so zadovoljni s končano zimsko sezono, dobro so se pripravili tudi na poletno, ki prinaša novost, plačljivo parkiranje, s čimer želijo zagotoviti več reda na področju mirujočega prometa. 4

EKONOMIJA

Inovativna elektrarna v kontejnerju

Elektrarna s soproizvodnjo toplote in elektrike po inovativnem postopku uplinjanja sekancev, ki sta jo v Sorici postavila domačin Marjan Kejžar in Michal Fričovsky iz Škofje Loke, privablja kupce od vsepovsod. 13

GG+

Zaljubljena v stavbno dediščino

Ni ga, ki bi bolje poznal umetnostno-arhitekturno dediščino Gorenjske – gradove, dvorce, cerkve, meščanske vile in stara mestna jedra – kot dr. Nika Leben, letošnja prejemnica Steletove nagrade za življenjsko delo. 18

VREME

Danes se bodo pojavljale krajevne nevihte. Jutri bo spremenljivo oblačno, možna je kakšna ploha. V nedeljo bo delno jasno.

15/27 °C

jutri: spremenljivo oblačno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Svetovno prvenstvo v nogometu 2018 na Televiziji Slovenija

Pravijo, da se svet ustavi, ko je na sporedu nogomet. Ali to drži, se lahko prepričate od 14. junija dalje, ko se bo 32 najboljših nogometnih reprezentanc sveta v Rusiji pomerilo za najprestižnejšo nogometno lovoriko – naslov svetovnega prvaka. Kdo bo na nogometnem prestolu nasledil Nemce, boste izvedeli, če boste spremljali tekme na drugem programu Televizije Slovenija.

RTV Slovenija podarja dvema naročnikoma Gorenjskega glasa majico s kratkimi rokavi RTV Slovenija. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na vprašanje: Kako se imenuje maskota letošnjega svetovnega prvenstva? Odgovore s svojimi podatki pošljite do petka, 15. junija 2018, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Nagrajenka

V nagradni igri, ki je bila objavljena 29. maja 2018, prejme leseno repliko neandertalčeve piščali ter družinsko vstopnico za obisk Narodnega muzeja Slovenije **Tina Juratovec** iz Žabnice. Nagrajenki čestitamo!

Župana postala poslanca

Za mesto poslanca v državnem zboru se je na letošnjih volitvah potegovalo tudi več županov, iz Gorenjske Marjan Šarec (Kamnik) in Franc Kramar (Bohinj). Do novih lokalnih volitev, ki bodo letos jeseni, bosta obe občini vodila zdajšnja podžupana.

Danica Zavrl Žlebir, Jasna Paladin

Foto: arhiv GG

Vodenje občine Kamnik bo do lokalnih volitev prevzel podžupan Igor Žavbi.

Foto: Arhiv občine Bohinj

V Bohinju bo župana Franca Kramarja nedomestil podžupan Jože Sodja.

Bohinj, Kamnik – Župan občine Kamnik Marjan Šarec je na volitvah nastopil in se tudi uvrstil v državni zbor s svojo Listo Marjana Šarca, bohinjski župan Franc Kramar pa je bil kandidat Stranke Alenke Bratušek.

»Zakon določa, da ob potrditvi mandata poslanca avtomatično preneha funkcija župana. Županosko funkcijo prevzame podžupan, v občini Bohinj je to Jože Sodja,« je na naše vprašanje, kaj se bo zgodilo po njegovi izvolitvi v državni zbor, odgovoril Franc Kramar. Pred nekaj leti je bil namreč sprejet zakon, po katerem župani ne morejo biti hkrati poslanci državnega zbora. Ko se bo konstituiral novoizvoljeni parlament (kar naj bi se zgodilo v dveh tednih), bo tudi Kramarju ugasnila županska funkcija. Nad izvolitvijo sicer ni presenečen. »Ves čas sem verjel, da se bo Stranka Alenke Bratušek na volitvah znova uvrstila v parlament. Sem pa presenečen in hkrati vesel, da so me ljudje v mojem volilnem okraju tako množično podprli, da sem bil izvoljen in tako postal edini poslanec za zgornji del Gorenjske. Čas je že bil, da imamo v parlamentu zastopstvo Zgornje Gorenjske, ki znaten delež prispeva v državni proračun. Kot poslanec si bom prizadeval, da bom dobro zastopal interese tega okolja,« je dejal Franc Kramar, sicer oster kritik centraliziranega upravljanja države.

Marjana Šarca bo nadomestil Igor Žavbi

Kamniški župan Marjan Šarec je že sporočil, da bo vodenje občine v času do lokalnih volitev prevzel podžupan Igor Žavbi, tudi član in podpredsednik njegove Liste Marjana Šarca. Poudaril je, da je Žavbi podžupan zadnja štiri leta in da je dodobra seznanjen s problematiko in projekti Občine Kamnik.

Iz županovega kabineta so še sporočili, da župan občino zapušča v dobrem stanju, a da nekaj projektov še ostaja nedokončanih. »Med drugim novega župana čaka izgradnja Osnovne šole Frana Albrehta, dokončanje prenove Glavnega trga, a načeloma je Občina Kamnik v dobrem stanju. V dveh županskih mandatih je župan Marjan Šarec z ekipo izpeljal kar nekaj projektov: od prenove skoraj vseh osnovnih šol skupaj s podružnicami do prenov cest, oživil je priljubljeno izletniško točko Stari grad, izgradil Osnovno šolo Toma Brejca, vzpostavil Center Štacjon in še bi lahko naštevali. Skratka z veliko manj denarja v proračunu kot prejšnja leta je župan z ekipo občino Kamnik naredil občankam in občanom prijazno, kar potrjujejo tudi mnoge prejete nagrade in priznanja Občini Kamnik,« pravijo na občini.

Začenja se Slovenska turistična borza

Marjana Ahačič

Kranjska Gora – Kranjska Gora ta konec tedna gosti Slovensko turistično borzo (SIW), v okviru katere, kot pravijo organizatorji, na Gorenjsko v rekordnem številu prihajajo tako slovenski turistični ponudniki kot tujci, ki se zanimajo za ponudbo slovenskega turizma in nadgradnjo svojih turističnih programov za obisk Slovenije z novostmi. »Številni predstavniki slovenskega turizma in tuji organizatorji potovanj bodo tokrat opravili več kot 3500 poslovnih sestankov, kar dokazuje izjemno priljubljenost Slovenske turistične borze, ki je v svetu turizma prepoznana kot izjemna in edinstvena priložnost za trženje turistične ponudbe Slovenije, krepitev partnerstev in spodbujanje novih povezav«, poudarjajo na Slovenski turistični organizaciji, organizatorki dogodka. Formalni sestanki bodo potekali na popolnoma novih razstavnih prostorih, ki jih bo STO premierno predstavila prav na največjem poslovnem dogodku slovenskega turizma. Narejeni so iz slovenske smreke in poudarjajo našo zavezanost trajnostnemu razvoju. Borzni dan bo sklenil Slovenski večer v Nordijskem centru Planica.

Popravek

V torkovem Gorenjskem glasu smo v članku Preddvorski praznik v duhu Josipine pomanjkljivo zapisali, da je zbornik z mednarodnega simpozija o Josipini Urbančič Turnograjski predstavil udeleženec simpozija in eden od desetih avtorjev dr. Franc Križnar. Omenjeni je bil namreč vodja mednarodnega simpozija in sourednik zbornika. V članku z naslovom Prvič Vurnikove študentske nagrade pa smo narobe zapisali ime prejemnice nagrade. To je Lea, in ne Lara Stipanič. Za pomanjkljivo navedbo oziroma napako se opravičujemo.

Naj prostovoljka je Hasnija Dugonjić

Hasnija Dugonjić z Jesenic je prejela naziv naj prostovoljka. Jeseničanka je ena najbolj dejavnih prostovoljk v Društvu UP, kjer pomaga pri vodenju Hiše sreče, vodi skupino žensk v projektu Razkrite roke, izvaja delavnice za otroke ... Če bi imela možnost, pa bi plesala latinskoameriške plese, pravi ...

Urša Peternel

Brdo pri Kranju – Naj prostovoljka leta (v starostni kategoriji prostovoljcev, starih trideset let in več) je postala Jeseničanka Hasnija Dugonjić. Priznanje je prejela na torkovi zaključni prireditvi natečaja Prostovoljec leta na Brdu pri Kranju. Natečaj je letos že šestnajstič zapored izvedel Mladinski svet Slovenije, častni pokrovitelj natečaja pa je predsednik države Borut Pahor.

Hasnijo Dugonjić je na natečaj prijavilo Društvo UP z Jesenic, saj je ena njihovih najbolj dejavnih prostovoljk. Sodeluje pri vseh njihovih projektih, pri vodenju dnevnega centra Hiša sreče, je vodja skupine žensk Razkrite roke, izvaja delavnice za otroke ...

»S prostovoljstvom bogatim sebe in druge,« je po podelitvi povedala nagrajenka, sicer rojena Jeseničanka, ki je bila zaposlena kot prodajalka in poslovodkinja. Ko je prenehala delati, ji je, kot je dejala, manjkal predvsem stik z ljudmi. Tako se je pridružila skupini prostovoljcev Ejga za lepše Jesenice, ki jo je ustavil Ahmed Pašić, in z njimi začela sodelovati v projektu barvanja ograj po mestu. Ko so odprli Hišo sreče, je bila Hasna, kot ji pravijo prijatelji, seveda zraven. Vključuje se v vse projekte Društva UP, vodi skupino priseljenk iz bivše Jugoslavije, ki ustvarjajo pletene in kvačkane izdelke pod okriljem projekta Razkrite roke. »Družimo se ob klepetu, kavici, kvačkamo in pletemo, svoje izdelke predstavljamo na stojnicah, pred kratkim smo dobile tudi priznanje v Torinu,« je povedala. Kot prostovoljka se vsak dan oglasi v Hiši sreče, kjer sodeluje pri delavnicah, projektih ...

Naj prostovoljka Hasnija Dugonjić z Jesenic na podelitvi na Brdu pri Kranju / Foto: Primož Pičulin

Sicer pa ji največ v življenju pomeni družina, ima dve hčerki in pet vnukov. Je ljubiteljica narave, še posebej jutranjih sprehodov na Kalvarijo. Obožuje morje in dolge sončne počitnice. Je izvrstna kuharica, peče odlične slaščice, če bi imela možnost, pa bi plesala latinskoameriške plese ...

Nova pravila za graditelje

V novem trojčku prostorsko-gradbene zakonodaje je za investitorje najbolj zanimiv gradbeni zakon, ki poenostavlja pridobivanje gradbenega dovoljenja. Uvedba takse za neizkoriščena stavbna zemljišča.

Simon Šubic

Kranj – Pred tednom dni je v uporabo stopila nova prostorsko-gradbena zakonodaja, ki je sicer v veljavi že od 17. novembra lani. Za širšo javnost je v zakonskem trojčku (zakon o urejanju prostora, gradbeni zakon, zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti) zanimiv predvsem novi gradbeni zakon, ki olajšuje oz. poenostavlja pot do pridobitve gradbenega dovoljenja in omogoča legalizacijo črnih gradenj, starejših od dvajset let. Minuli petek sta bila v uradnem listu objavljena tudi manjkajoča podzakonska akta (Uredba o razvrščanju objektov in Pravilnik o podrobnejši vsebini dokumentacije in obrazcih, povezanih z graditvijo objektov), brez katerih gradbenega zakona sploh ne bi bilo mogoče v celoti uporabljati.

Novi gradbeni zakon uvaja tudi obveznost prijave začetka gradnje, pri kateri je treba predložiti projekt za izvedbo, o začetku del pa je treba seznaniti inšpekcijo in upravne organe. / Foto: Tina Dokl

Manj dokumentacije za gradbeno dovoljenje

Investitorje zagotovo veseli, da gradbeni zakon skrajšuje postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja, saj je zanj potrebna manj obsežna dokumentacija, del postopka je po novem tudi pridobivanje mnenj (dozdajšnjih soglasij). Poleg rednega zdaj obstaja tudi možnost skrajšanega postopka (30 dni) in integralni postopek, v katerega je vključen postopek presoje vplivov na okolje.

Zakon ne zahteva več gradbenega dovoljenja za odstranitev objektov (zadošča prijava začetka odstranitve) in za enostavne objekte, uporabno dovoljenje pa bo pri vseh objektih, razen pri zahtevnih objektih in objektih z vplivi na okolje, mogoče nadomestiti z izjavami projektanta, vodje gradnje in izvajalca. Zakon prinaša tudi večjo pravno varnost za investitorje, saj imajo ti med drugim možnost pridobitve predodločbe glede skladnosti s prostorskimi akti in drugimi predpisi, ki bo v nadaljnjem postopku zavezujoča. Zagotovljen je tudi učinkovitejši nadzor, saj zakon uvaja tudi obveznost prijave začetka gradnje, pri kateri je treba predložiti projekt za izvedbo, o začetku del pa je treba seznaniti inšpekcijo in upravne organe.

Legalizacija črnih gradenj

Gradbeni zakon omogoča tudi legalizacijo črnih gradenj in neskladnih objektov. Možnih je več različnih postopkov, zato je pri izbiri pravega dobrodošel nasvet strokovnjaka. Mogoč je reden postopek, enak kot za pridobitev gradbenega dovoljenja za novogradnje, za objekte, starejše od 50 let, je mogoč postopek po milejšem starem zakonu o graditvi objektov za objekte. Za neskladne objekte, pri katerih so odstopanja od gradbenega dovoljenja dopustna, je možno vložiti zahtevo za izdajo uporabnega dovoljenja. Za objekte z večjimi odstopanji pa je treba v petih letih vložiti zahtevo za legalizacijo, vlagatelj pa bo moral plačati nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo prostora ter komunalni prispevek. Legalizacija kljub temu ni mogoča za objekte, ki so bili zgrajeni po 30. aprilu 2004 in vplivajo na okolje ali je zanje obvezna presoja sprejemljivosti.

Za objekte, ki so bili zgrajeni brez gradbenega dovoljenja pred 1. januarjem 1998 in so evidentirani v katastru stavb, je možno pridobiti dovoljenje za objekt daljšega obstoja. Seveda bodo morali tudi lastniki teh objektov poravnati nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo prostora ter komunalni prispevek. Takega dovoljenja pa vseeno ne bo mogoče dobiti za objekt, ki je nevaren in je bil zanj izrečen inšpekcijski ukrep.

Gradnja v lastni režiji dovoljena

Veliko govora je bilo v preteklosti glede dopustnosti gradnje enostanovanjske hiše v lastni režiji. Te zakon ne prepoveduje, torej je dovoljena, a ob izpolnitvi vseh zakonskih pogojev: gradbeno dovoljenje, projektna dokumentacija za izvedbo del, prijava začetka gradnje, najem nadzornika gradnje in uporabno dovoljenje na podlagi izjav pooblaščenih strokovnjakov.

Omeniti velja tudi novost po zakonu o urejanju prostora, ki uvaja takso za neizkoriščena stavbna zemljišča. Občine jo bodo lahko uvedle za lastnike nezazidanih zemljišč, ki so najmanj tri leta komunalno opremljena, pripravljena za začetek gradnje, a se ta še ni začela, niti še ni bilo izdano gradbeno dovoljenje. Višino takse bodo določile občine, znaša pa lahko do največ 0,3 evra na kvadratni meter. Nekaj podobnega smo sicer poznali že doslej, saj so lahko občine uvedle nadomestilo za uporabo nezazidanih stavbnih zemljišč, vendar so se le redke odločile za to možnost.

Na festivalu o dejanski ceni vode

V okviru tradicionalnega Blejskega vodnega festivala na Bledu gostijo številne domače in tuje strokovnjake s področja voda.

Mateja Rant

Bled – Z nagovorom Irene Majcen, ministrice za okolje in prostor, ki opravlja tekoče posle, in predsednika zakonodajnega sveta indijske države Maharaštra Ramrajeja Naika Nimbalkarja so na Bledu včeraj odprli tradicionalni Blejski vodni festival. Vrhunca prvega dne festivala sta predstavljala okrogla miza z naslovom Nove dimenzije vode in degustacija slovenskih voda.

Na okrogli mizi so se posvetili vodi iz pipe. Kot je prepričan organizator in ustanovitelj neprofitne organizacije Bled Water Festival Mario Gajić, imamo namreč v Sloveniji zelo kakovostno vodo, a je pogosto ne znamo dovolj ceniti. »Vodi, tudi tisti, ki teče iz naših pip, bi zato morali dati zgodbo, ki ji pripada.« Na okrogli mizi je tako beseda tekla o tem, koliko cenimo vodo in kakšna je njena dejanska cena. Namen festivala je sicer nagrajevati in povezati različne organizacije, mednarodne strokovnjake, aktiviste, filmske ustvarjalce, gospodarstvo, politiko, šole in širšo javnost. Tudi v okviru letošnjega dogodka bodo nagradili več revolucionarnih izdelkov, dobrih idej in primerov dobrih praks. Med drugim bodo podelili nagrade za najdrznejši projekt v različnih kategorijah, nagrado za najboljši ekološki film in nagrado za najbolj okusno vodo v Sloveniji, v sodelovanju s Slovensko potapljaško zvezo pa tudi nagrado za naj podvodno ekološko akcijo.

KOMENTAR
Cveto Zaplotnik

Lastniško »prerivanje« v banki traja že predolgo

Na Gorenjskem imata sedež dve pomembni finančni ustanovi – Gorenjska banka in Lon. Banki sta si različni glede nastanka, tradicije, obsega poslovanja, a v marsičem podobni. Obe sta v novejši zgodovini bančništva prešli težko obdobje: v Gorenjski banki je stresni test pokazal 328 milijonov evrov možnega kapitalskega primanjkljaja, v Lonu so le z veliko težavo odpravili dvojno vrsto delnic – prednostne in navadne – in si olajšali dokapitalizacije za zagotavljanje kapitalske ustreznosti. V obeh bankah so jim dokapitalizacije prinesle tudi strateške vlagatelje: v Gorenjsko banko je vstopila srbska AIK Banka, ki zdaj lastniško obvladuje že tretjino banke, v Lonu je ob nedavno končani dokapitalizaciji v lastniško strukturo s 16-odstotnim deležem vstopil irski sklad Kylin Primer Fund. Za obe banki je značilna lastniška nestabilnost, v obeh poteka tekma za lastniške deleže in vpliv na poslovanje.

Še posebej je to izrazito v Gorenjski banki, kjer je izvirni greh sedanjih težav (nekdaj kranjska) Sava, ki je lastniško obvladovala skoraj pol banke, a je v času gospodarske in finančne krize zašla v stisko, med katero je regulator, Banka Slovenije, ugotovil, da tako nestabilna družba ne more biti najpomembnejša lastnica banke. Najprej ji je naložil prodajo deleža v banki, nato ji odvzel še glasovalne pravice. Sava odtlej že nekaj časa prodaja bančne delnice, srbska AIK Banka bi jih rada kupila, a za to nima vseh dovoljenj, zdaj ji manjka še dovoljenje Banke Slovenije oziroma Evropske centralne banke.

V takšnih okoliščinah lastniške nestabilnosti se je »vnela« tudi tekma za prevladujoč vpliv v nadzornem svetu banke in posledično na poslovanje banke. Kdo bo imenoval tri nove nadzornike – AIK Banka ali kupci Savinih bančnih delnic, ki naj bi jih Sava brez glasovalnih pravic prodala kar svojim upnikom z glasovalnimi pravicami?! Vse bo odvisno od tega, kdo bo v tej nenavadni poslovni tekmi hitrejši, spretnejši, boj premeten ... Seveda je pomembno, kdo bo na koncu zmagal, a to bo vendarle zmaga z grenkim priokusom, ki škodi ugledu banke in verjetno vpliva tudi na zaupanje komitentov in na poslovanje. Lastniška stabilnost je namreč zelo pomembna, za finančne ustanove, ki imajo opravka z denarjem, še posebej. Denar je namreč plaha ptica ... Lastniško »prerivanje« v Gorenjski banki pa traja že predolgo. Izkušnje iz poslovnega sveta kažejo, da lastniška nestabilnost lahko hitro privede tudi do poslovne nestabilnosti. Tega si nihče ne želi, še najmanj komitenti banke.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog/ Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Bohinj gosti četrto srečanje projekta LENA

Bohinjska Bistrica – V Eko hotelu v Bohinjski Bistrici se danes končuje štiridnevno partnersko srečanje mednarodnega projekta LENA – Lokalno gospodarstvo in varstvo narave v Podonavju. Gostiteljica četrtega tovrstnega srečanja je Regionalna razvojna agencija Gorenjske, BSC Kranj, ki je projekt LENA, financiran iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, skupaj s partnerji iz Bolgarije, Hrvaške, Nemčije, Madžarske, Romunije in Srbije pridobila na prvem razpisu evropskega programa Interreg Podonavje. Del aktivnosti srečanja, ki se ga je udeležilo okoli 40 predstavnikov sodelujočih partnerjev, je bil tudi ogled dobrih praks v Bohinju, kjer na območju Triglavskega narodnega parka prav zdaj poteka mednarodni festival alpskega cvetja. Glavni cilj projekta LENA je krepitev skupnih pristopov ter politik za ohranjanje in trajnostno rabo zavarovanih območij, zlasti območij Natura 2000 ob reki Donavi in njenih pritokih. Tridesetmesečni projekt se je začel izvajati 1. januarja 2017, povezuje pa enajst zaščitenih območij, ki obsegajo več kot 375 tisoč hektarov, in več kot petnajst območij Nature 2000 v sedmih podonavskih državah.

Množičen obisk Golice

Jesenice – Golica je bila v maju ponovno najbolj obiskan vrh v Karavankah. Kot so sporočili s Planinskega društva Jesenice, so našteli več kot sedem tisoč planincev in drugih ljubiteljev narave, ki so se v mesecu cvetenja narcis povzpeli na 1835 metrov visok vrh v Karavankah. Po besedah oskrbnice Koče na Golici Katarine Zrnić je bilo največ planincev iz različnih koncev Slovenije, pa iz Trsta, Trbiža ... »Sedaj se je povečal obisk tujih planincev, pred dnevi je pri nas prenočilo 47 mladih francoskih športnikov, veliko je planincev iz Italije, Češke in drugih držav, pred dnevi je prišel Američan. Za poletje imamo že najavljenih več različnih skupin. Pomembna pridobitev je Info točka, kjer so planincem na voljo informacije, ki jih koristno uporabijo za pot, tudi različno planinsko literaturo imamo,« je povedala oskrbnica. V koči so nedavno namestili tudi defibrilator, usposabljanje za njegovo uporabo je opravila tudi oskrbnica.

Kresni ples Rotary kluba Tržič Naklo

Tržič – Dvorana tržiških olimpijcev letos že tretje leto zapored gosti Kresni ples Rotary kluba Tržič Naklo. V petek, 8. junija, zvečer se bodo ob zvokih plesne glasbe zavrteli gostitelji skupaj s prijatelji iz številnih slovenskih Rotary klubov in gosti iz tujine. Celoten izkupiček plesa gre v dobrodelne namene. Rotary klub Tržič Naklo bo v okviru več let trajajoče akcije Dan za življenje postavil dva nova defibrilatorja; enega na mejnem prehodu Ljubelj, drugega bodo donirali PGD Jelendol. Dvema otrokoma s posebnimi potrebami bodo omogočili tedensko letovanje s strokovnim vodstvom na Debelem rtiču, del sredstev pa bodo namenili delovanju gorenjskega hospica.

Postopno do najvišje možne turistične takse

Bled – Občinski svetniki so na torkovi seji sprejeli tudi predlog povišanja turistične takse v občini, ki se bo 1. julija s sedanjih 1,27 evra zvišala na 1,50 evra, s prvim januarjem prihodnje leto pa se bo dvignila na 2,50 evra in bo skupaj s promocijsko takso za potrebe financiranja programa Slovenske turistične organizacije znašala 3,13 evra. Na občini računajo, da bodo na ta račun letos zbrali dodatnih dvesto tisoč evrov v občinskem proračunu, v prihodnjem letu pa naj bi dodatno zbrali milijon evrov.

niko
Železniki
70 let tradicije
www.niko.si

ZAPOSLI

RAČUNOVODJA (m/ž)

z višjo ali visoko izobrazbo ekonomske smeri in tremi leti delovnih izkušenj.

Poudarek dela je na nadzoru glavne knjige in knjiženju poslovnih dogodkov, obračunu proizvodnje, stroškovnem računovodstvu, pripravi računovodskih izkazov in poročil (statistika, Ajpes, DDPO)

Potrebno je poznavanje računovodske in davčne zakonodaje.

Če ste samozavestni, natančni, prilagodljivi in zanesljivi ter izpolnjujete zgoraj omenjene pogoje, pošljite svojo ponudbo z dokazili do 18. 6. 2018 na elektronski naslov: info@niko.si

Za več informacij pokličite: 04 51 17 725.

Parkiranje odslej plačljivo

V Centru Pokljuka so zadovoljni s končano zimsko sezono, dobro so se pripravili tudi na poletno, ki prinaša novost, plačljivo parkiranje, s čimer želijo zagotoviti več reda na področju mirujočega prometa.

Mateja Rant

Rudno polje – »Obiskovalci Pokljuke so doslej parkirali na travnikih, pašnikih, gozdnih poteh in drugih neprimernih mestih, zato smo se skupaj z Občino Bohinj in Triglavskim narodnim parkom odločili, da večji red zagotovimo z usmerjanjem voznikov na urejena parkirišča, za katera bo treba plačati parkirnino,« je razložil direktor Centra Pokljuka Borut Farčnik. V centru so sicer lani ustvarili že več kot 13.500 nočitev, kar je v primerjavi z letom prej več kot 25-odsotni porast. Kljub temu z zimsko sezono še niso popolnoma zadovoljni, pravi Farčnik, saj vidijo možnosti za razvoj še novih programov. Dobro so se pripravili tudi na poletno sezono, za katero pričakujejo, da bodo rezultati v primerjavi z lani za deset odstotkov višji, zadovoljni pa bi bili tudi, če bi ostali na lanski ravni.

Borut Farčnik / Foto: Primož Pičulin

Plačljivo parkiranje bodo na Pokljuki uvedli sredi junija. Za avtomobile bo na dan treba odšteti pet evrov, za kombije deset in za avtobuse dvajset evrov, gostje hotela in imetniki kartice Gost Bohinja pa bodo še naprej lahko parkirali brezplačno, prav tako vozila, ki prevažajo smučarje. K uvedbi parkirnine so jih navedle tudi dobre izkušnje s plačljivimi tekaškimi progami, uporabo katerih bodo imeli po novem vozniki všteto že v parkirnino. Verjamejo, da bodo z usmerjanjem obiskovalcev na urejena parkirišča prispevali k ohranjanju narave. »Voznike bomo sprva le prijazno opozarjali, če bodo vozila puščali vsepovsod,« pojasnjuje Farčnik. Parkiranje bodo za zdaj uvedli na treh parkiriščih, kjer je prostora za približno 350 vozil.

V Centru Pokljuka so sicer lani ustvarili slabih 1400 evrov dobička, kar je manj kot leto prej, ko so imeli 5500 evrov dobička. »A treba je upoštevati, da smo v maju od Smučarske zveze Slovenije prevzeli vsa osnovna sredstva in drobni inventar, zaradi česar je bila amortizacija višja za skoraj petdeset tisoč evrov. Brez tega bi imeli lani skoraj 51 tisoč evrov dobička,« je razložil Farčnik in dodal, da so poleg tega za nabavo opreme in vzdrževanje porabili 66 tisoč evrov. Zadovoljni so tudi s poslovanjem Hotela Jelka, ki so ga prevzeli v upravljanje v začetku lanskega decembra. V prvih treh mesecih je bil obseg poslovanja s 175 tisoč evri za skoraj 53 odstotkov višji kot v enakem obdobju lani. Število nočitev se je povišalo za 32 odstotkov, in sicer so jih ustvarili dobrih 3200. Pripravljajo se že tudi na naslednjo zimsko sezono. Veliko zalogo snega, okrog 22 tisoč kubičnih metrov, so pripravili za ureditev prog za tekme svetovnega pokala v biatlonu, še osem tisoč kubičnih metrov pa so shranili na posebni deponiji. Računajo, da se bo ohranila vsaj polovica snega, kar jim bo po Farčnikovih besedah omogočilo odprtje sezone že konec oktobra, torej v času krompirjevih počitnic.

Novi prostori v centru mesta

V torek so tudi uradno odprli nove prostore Centra za socialno delo Radovljica, ki so jih uredili v stavbi Gorenjske banke v središču Radovljice.

Urša Peternel

Radovljica – Center za socialno delo Radovljica se je v središče Radovljice preselil že konec marca, v torek pa so pripravili še slovesnost ob odprtju. Kot je dejala direktorica Urška Repar Justin, so v stavbi Gorenjske banke pridobili 550 kvadratnih metrov prostorov, kar je za sto kvadratnih metrov več, kot so imeli na voljo doslej. Prej so delovali na dveh lokacijah, na Kopališki in na Kranjski cesti, prostori so bili majhni, neprimerni, strokovne sodelavke so pogovore z gibalno oviranimi uporabniki na vozičkih denimo morale opravljati kar na parkirišču ... Novi prostori so sodobni, v stavbi je dvigalo, tako da so dostopni tudi za invalide in mamice z vozički. Poleg pisarn za zaposlene so uredili tudi dnevni center in tako imenovano »sobo belega medveda«, ki je namenjena zaslišanju otrok, ki so žrtve kaznivega dejanja, v njej potekajo stiki pod nadzorom, razgovori z otroki. Pridobili so prostor za projekte in delavnice, kar jim bo omogočilo razširitev dejavnosti in preventivnih programov. Kot je poudarila Urška Repar Justin, bodo uporabniki, ki so pogosto najbolj ranljivi del družbe, v novih prostorih svoje stiske urejali na primeren in dostojanstven način. Prostore imajo v najemu od Gorenjske banke, ob nedavni koreniti prenovi stavbe pa so jih uredili v skladu z željami in potrebami centra.

Foto: Tina Dokl

Tudi v novih prostorih so uredili »sobo belega medveda«, ki je namenjena zaslišanju otrok, ki so žrtve kaznivega dejanja, v njej potekajo stiki pod nadzorom, razgovori z otroki ...

Župan občine Radovljica Ciril Globočnik je izrazil zadovoljstvo, da se je Center za socialno delo preselil v središče mesta, obenem pa se je zahvalil Gorenjski banki, da je stavbo obnovila, tako da je zdaj v ponos centru Radovljice. Globočnik je napovedal, da bodo staro stavbo na Kopališki cesti, kjer je doslej deloval center, podrli.

V centru je sicer 19 zaposlenih, pokrivajo območje občin Radovljica, Bled, Bohinj in Gorje, pod okriljem centra pa deluje tudi krizni center za mlade. Na tem območju center deluje že 36 let.

Za prisrčen program ob slovesnem odprtju novih prostorov so poskrbeli učenci Osnovne šole Antona Janša Radovljica.

Občina od države dobila carinarnico

Vlada bo z Občino Jezersko sklenila pogodbo o brezplačnem prenosu stavb nekdanje carinarnice na mejnem prehodu Jezerski vrh, ki jih je doslej upravljala državna direkcija za infrastrukturo.

Danica Zavrl Žlebir

Jezersko – Stavbe na nekdanjem mejnem prehodu so bile v preteklosti že obnovljene, in sicer s podporo evropskih sredstev Phare, po ukinitvi mejnih kontrol na notranjih mejah EU pa že vrsto let samevajo in jih postopoma najeda zob časa. Občina Jezersko na lastne stroške za objekt samoiniciativno že nekaj let skrbi kot dober gospodar, saj opravljamo nujna zunanja vzdrževalna dela ter skrbimo za komunalno urejenost okolice, pojasnjujejo na Občini Jezersko, kjer v kratkem pričakujejo podpis pogodbe o brezplačnem prenosu tega državnega premoženja na občino.

Kakšne namene imajo z njo? Župan Jurij Rebolj nam je poslal program, ki predvideva uporabo objekta za turistične, izobraževalne in muzejske namene. Tu je predvidena turistično-informativna vstopno/izstopna točka, saj zlasti poleti Jezersko prečkajo številni turisti in obiskovalci. Tu vidijo priložnost za doživljajsko predstavitev območja. »Od lokalnega ponudnika želimo odkupiti in tako ohraniti ter javnosti omogočiti dostop do ogledov vrste etnoloških predmetov, ki predstavljajo življenje na Jezerskem skozi čas. Vsebine muzeja bodo vključevale zgodbe in predstavitve, ki so povezane z naravnimi danostmi Jezerskega, zlasti botaniko in geologijo ter dediščino in življenjem v prostoru ob meji. Osrednji namen je vzpostaviti hišo doživetij, ki bo na ustvarjalen in interaktiven način vključevala obiskovalce. Pri tem se prednostno usmerjamo na dnevne organizirane obiskovalce z obeh strani meje,« načrtujejo na Jezerskem. To bodo dopolnili z raziskovalno-izobraževalnimi vsebinami, tu bi lahko uredili počivališče za kolesarje, pohodnike in druge popotnike pa seveda prodajalno lokalnih produktov.

Takoj po prenosu objekta bodo v proračunu zagotovili denar za nujno sanacijo objekta. V letih 2019 do 2021 bodo izdelali načrte za vzpostavitev muzejske dejavnosti in interpretacije. Za realizacijo si bo občina prizadevala pridobiti dodatna razvojna sredstva v okviru evropskih programov, da bi tako lahko realizacijo pospešila. Ocena investicije druge faze je 30.000 evrov, do leta 2023 pa načrtujejo ureditev celotnega objekta in v celoti predajo razvojnemu namenu. Občina bo upravljavca objekta izbrala z javnim razpisom. Tretja faza je ocenjena na 20.000 evrov. Občina ima namen torej v naslednjih petih letih izvesti sanacijo in revitalizacijo zapuščenega objekta nekdanje carinarnice, kar je predvidela tudi v občinskem načrtu razvojnih programov.

Urejajo strugo Trenče

Tudi z urejanjem struge potoka Trenča naj bi pripomogli k preprečevanju poplav v Stražišču.

Vilma Stanovnik

Stražišče – Na Mestni občini Kranj so se odločili za ureditev struge potoka Trenča, kar predstavljaj eno od faz zagotavljanja trajnih rešitev poplavnih razmer v Stražišču.

Prvi izmed ukrepov je bila namreč izgradnja zadrževalno-ponikovalnega polja na območju Stražišča ob Škofjeloški cesti, ki so jo zaključili novembra lani. Izgradnji zadrževalnika je sledilo še črpališče, s čimer se je delno rešil tudi končni del kanalizacije iz Stražišča, to je iztok na Centralno čistilno napravo Kranj. Sedaj je na vrsti sanacija struge Trenče, s čimer bodo izpolnjeni pogoji za ureditev kanalizacijskega sistema v Stražišču, ki zaokroža ta celoviti pristop in zagotavlja trajno rešitev poplavnih razmer v Stražišču.

Za ureditev približno sedemsto metrov struge potoka Trenča z delno prestavitvijo struge, poglobitvijo, razširitvijo in utrditvijo dna skupaj z brežino struge ter izgradnjo treh premostitvenih objektov bo treba odštetih nekaj manj kot 350 tisoč evrov, pri čemer bo približno 230 tisoč evrov prispevala država. Dela bodo potekala letos in tudi še drugo leto in naj ne bi pomembno ovirala prometa. Predvidene so namreč krajše in delne manjše zapore lokalne ceste.

Gorenjski upokojenci se bodo merili v tenisu

Kranj – Zdravi in tekmovalno razpoloženi upokojenci Gorenjske se bodo med seboj pomerili na pokrajinskih športnih igrah v Kranju. V torek, 12. junija, se bo od 8. ure naprej, če bo vreme naklonjeno, 93 tekmovalcev, 73 moških in 20 žensk iz osmih društev upokojencev, na igriščih TK Triglav in TK Zarica borilo za uspeh posameznikov, v dvojicah in ekipno. Najboljše društvo v seštevku moške in ženske ekipe prejme v prehodno last prehodni pokal Pokrajinske zveze društev upokojencev Gorenjske, prve tri ekipe v moški in ženski konkurenci pokale, posamezniki pa medalje. Tekmovanje bo potekalo po starostnih skupinah. Najmlajši moški udeleženec šteje 60 let, najstarejši že več kot 80 let, najmlajša udeleženka se ponaša s 65 leti. Organizator Društvo upokojencev Kranj vabi, da si ogledate medsebojne dvoboje in se kot spodbudni navijači udeležite tekmovanja »poskočnih« upokojencev tenisačev.

Čarovnice iz Eastwicka

Medvode – Danes, v petek, ob 20. uri bo v Kulturnem domu Medvode premiera nove predstave Gledališča Fofité Čarovnice iz Eastwicka, črne komedije z demoničnim priokusom. Režiserka Tatjana Peršuh je sodelovala z igralsko ekipo v sestavi: Taja Vratarič Lesjak, Monika Jekler, Maša Kavčič, Sandra Kmetič, Džoni Balloni in Boštjan Luštrik. Ponovitve bodo 10. junija, 14. junija in 16. junija, ob istem času na istem mestu.

Prenos lastništva podjetja – ne bo več problem!

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA GORENJSKE, BSC, D. O. O., KRANJ V OKVIRU PROJEKTA STOB REGIONS PRIPRAVLJA PILOTNI PROJEKT ZA 5–10 GORENJSKIH PODJETJI, KI JIM BO PREKO INDIVIDUALNIH IN SKUPINSKIH SVETOVANJ POMAGALA DO NAČRTA ZA PRENOS LASTNIŠTVA PODJETJA.

V Sloveniji je kar 83 % vseh podjetji družinsko vodenih, z manj kot 50 zaposlenimi. Večina teh podjetij (74 %) posluje že več kot 20 let in več kot polovico teh podjetij (58 %) vodi prva generacija lastnikov. Kar 39 % vseh lastnikov podjetji je starejših od 50 let. Zato postaja prenos lastništva družinskega podjetja na naslednjo generacijo, tako v Sloveniji kot na Gorenjskem, zelo pomembna tema. Za ohranjanje delovnih mest v družinskih podjetjih in zagotavljanje kontinuitete poslovanja pa podjetniki večkrat potrebujejo pomoč pri procesu prenosa lastništva.

Na Zahodu že dolgo velja, da prehod na naslednjo generacijo preživi zgolj ena tretjina družinskih podjetij. Nekatera podjetja propadejo, druga morajo prodati, tretja razkosajo. Vzrok je povsod isti: v družini se niso pravočasno lotili načrtovanja prenosa lastništva in upravljanja na naslednjo generacijo. Ključni problem, ki preprečuje družinskim podjetjem, da se ne lotijo načrtovanja, je, da enostavno ne vedo, kako začeti.

Odgovoriti je treba na veliko povezanih vprašanj.
Kdo bo direktor?
Je usposobljen za to nalogo?
Kdo bo lastnik? Je lahko več lastnikov?
Kaj pa tisti nasledniki, ki jih podjetje ne zanima?
Kakšna naj bo vloga ustanovitelja?
Kako pravno in davčno optimalno izpeljati postopek prenosa lastništva in upravljanja na naslednjo generacijo?
Bo prenos brezplačen, ali bo morda potrebno financiranje?

Vprašanj je ogromno, enostavnih odgovorov malo. Zato bomo vključenim podjetnikom preko individualnih in skupinskih svetovanj ter s pomočjo zunanjih strokovnjakov iz različnih področji: pravno, finančno, mediacije ... pomagali do načrta prenosa lastništva podjetja.

S programom začnemo v mesecu septembru 2018, zaradi omejenega števila mest pa si lahko svoje mesto rezervirate že sedaj.

Več informacij o projektu in programu ja na voljo na www.bsc-kranj.si ali preko kontakta: Nives Justin (04 281 72 47) ali nives.justin@bsc-kranj.si

STOB regions Interreg Europe
BSC
European Union European Regional Development Fund

BSC Poslovno podporni center d.o.o., Kranj, Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj

Upokojenci želijo biti slišani

1. stran

Upokojenci so na druženje povabili tudi poslance in župane gorenjskih občin; kranjski župan Boštjan Trilar se jim je ob tem kot predsednik Sveta gorenjske regije zahvalil za njihov dosedanji prispevek, da lahko mlajše generacije uživajo sadove njihovega dela, in poudaril, da se župani vseh gorenjskih občin trudijo, da bi upokojenci živeli dostojno življenje.

A ne politiki in številnim težavam, srečanje je bilo v prvi vrsti namenjeno druženju, ki ga – kot so poudarili – upokojencem primanjkuje. Poleg tople malice in pestrega kulturnega programa pa so organizatorji poskrbeli tudi za brezžično internetno povezavo, da so lahko upokojenci – in ni jih bilo malo – utrinke z druženja in tudi kakšne 'selfije' sproti objavljali na družabnih omrežjih.

Za medgeneracijsko, zabavno in kulturno druženje so poskrbele tudi mlade moravške mažoretke. / Foto: Tina Dokl

V občini Naklo dva občinska nagrajenca

Suzana P. Kovačič

Naklo – Komisija za priznanja Občine Naklo je prejela tri predloge za imenovanje letošnjih občinskih nagrajencev. En predlog je komisija zavrnila, ker je predlagani kandidat enako priznanje že dobil v preteklih letih. Zlata plaketa se podeli Branetu Teranu, dolgoletnemu poveljniku in predsedniku Gasilske zveze (GZ) Naklo, kar so svetniki soglasno potrdili. Naknadno so na občinskem svetu razpravljali še o kandidatu za bronasto plaketo, Mitji Valenčiču, nekdanjem predsedniku PGD Naklo, mentorju gasilske mladine tudi pri GZ Gorenjske, članu poveljstva GZ Naklo, kar so svetniki z veliko večino glasov potrdili. Podelitev priznanj obema bo ob praznovanju občinskega praznika 16. junija.

Kdaj do rešitve za odpadke?

Zbirni center v Suhadolah se še vedno utaplja v velikih količinah odpadne embalaže. Po zagotovilih Publikusa pa naj bi od šest do sedem tisoč ton odpadkov vendarle kmalu odpeljali.

Aleš Senožetnik

Mengeš – O problematiki ravnanja z odpadki podjetja Publikus, ki upravlja odlagališča v Suhadolah, na Mali Mežakli in v Kočevju, so v torek v Mengšu razpravljali župani občin kamniške in domžalske upravne enote. Kot smo že poročali, je podjetje pred časom na travnik ob bioplinarni v Študi v Občini Domžale odložilo 690 bal odpadne embalaže, kar je izzvalo precejšnje ogorčenje med krajani, inšpektorat za okolje in prostor pa je nadaljnje kopičenje odpadkov v Študi prepovedal. Kot so pojasnili v Publikusu, vsaka bala tehta med petsto in šeststo kilogrami, kar pomeni, da je na travniku odloženih od 345 do 414 ton odpadkov, ki jih gospodinjstva sicer zbirajo v rumenih zabojnikih.

Zbirni center v Suhadolah je še vedno zasičen z odpadki.

Približno 15 tisoč ton odpadkov je še vedno v Suhadolah, pri čemer je še zlasti mengeški župan Franc Jerič zaskrbljen, da bi prišlo do onesnaženja podtalnice, saj imajo v bližini Mengšani svoje vodne vire. Kot odgovarjajo v Publikusu, večina padavinske vode odteka v kanalizacijski sistem, poleg tega pa odpadke v zadnjem času embalirajo, tako da naj deževnica ne bi prihajala v stik z odpadki.

Po zagotovilih predstavnikov podjetja Gregorja Kranjca in Tee Ulaga, ki sta bila prisotna na sestanku županov, se Publikus ravno v teh dneh s prevzemniki odpadkov pogaja o odvozu, tudi na račun lastnega minusa, ki bi znašal okoli štirideset evrov na tono. »Z družbami za prevzem tovrstnih odpadkov Gorenje Surovina, Saubermacher in Salomon se dogovarjamo za interventni prevzem od šest do sedem tisoč ton odpadkov,« je povedal Gregor Kranjec, ki na vprašanje kdaj in kam bodo odpadke izvozili, še ni znal odgovoriti.

Kot pravijo v Publikusu – in s čimer so se strinjali tudi prisotni župani – pa gre za širši problem, saj se tudi druga komunalna podjetja utapljajo v odpadkih, ki jih podjetja za sortiranje odpadkov nočejo več prevzemati v zadostnih količinah, zaradi česar je slišati tudi pozive k ukrepanju države.

Novo večnamensko igrišče v Utiku

Aleš Senožetnik

Vodice – Po izgradnji športnih igrišč v Repnjah in Selu so v občini Vodice igrišče nedavno dobili tudi krajani Utika. Ob gasilski brunarici v Utiku je tako zaživelo večnamensko športno igrišče z umetno travo v dolžini 42 in širini 21 metrov z zaščitno lovilno mrežo in opremo za mali nogomet. Poleg tega so opremili tudi večnamensko asfaltno igrišče z opremo za odbojko in košarko. Investicija v igrišče, ki stoji na zemljiščih Prostovoljnega gasilskega društva Bukovica - Utik in Občine Vodice, je skupaj z vso pripadajočo infrastrukturo znašala 72 tisoč evrov. Od tega je občinska uprava pridobila 21 tisočakov nepovratnih sredstev Fundacije za šport. Igrišče sta v začetku junija uradno odprla vodiški župan Aco Franc Šuštar in predsednik PGD Bukovica - Utik Tadej Kranjec.

čas za Jagode
pridite in naberite Miklove sladke jagode
KJE? Hart / Ločilo pod Korenskim sedlom
na vsakih 10 kg vam 1 kg podarimo
MIKL´S ERDBEERECK!
Družina Mikl vlg. Gams, Hart 4, A-9587 Riegersdorf
www.erdbeeren-mikl.at • + 43 676 83 555 797
Odprto vsak dan od 8. do 19. ure, do konca junija
DL: MIKL HANS KMETIJA GAMS, HARTI LOCILO 4, RIEGERSDORF

Sofinancirajo veteranska društva

Tržič – Občina Tržič je tudi letos izvedla javni razpis za sofinanciranje na področju delovanja veteranskih, častniških, obrambnih in drugih domoljubnih društev in združenj. Prejeli so vloge Policijskega veteranskega društva Sever Gorenjska, Združenja borcev za vrednote NOB Tržič, Občinskega združenja slovenskih časnikov Tržič, Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo in Združenja mobiliziranih Gorenjcev v redno nemško vojsko v času 1943–1945. Vsem vlogam so ugodili, skupno bodo razdelili 2.804,88 evra. Slavnostni podpis pogodb bo 14. junija.

Domžale v znamenju slamnikarstva

Domžale – Jutri, 9. junija, bo v Slamnikarskem parku v Domžalah peti slamnikarski sejem. Na njem bo mogoče občudovati slamo in vse, kar je z njo povezano, predvsem pa pletenje kit in šivanje slamnikov. Poleg predstavitve slamnikarstva in slamnatih izdelkov domačih in tujih razstavljavcev (letos tudi iz Hrvaške, Srbije in Nizozemske) bodo dogajanje popestrili z glasbenimi, plesnimi in pevskimi nastopi, rokodelskimi prikazi, animacijo za otroke in modno revijo. V bližnjem Slamnikarskem muzeju bodo predstavili zanimiv in redek 150 let star muzejski predmet – conformateur in formillon. Gre za mehansko napravo za merjenje oblike glave, ki je bila sprva namenjena raziskovanju mentalnih značilnosti posameznika, kasneje pa so jo uporabljali slamnikarji in klobučarji.

Počivališče za avtodome spet odprto tudi ponoči

Kranjska Gora – V začetku meseca so v Kranjski Gori spet odprli postajališče za avtodome pod smučiščem, kjer je v času poletne sezone spet mogoče tudi prenočevati. Po novem pa bodo uporabnikom parkirišča zaračunavali oskrbo (15 evrov na noč) in turistično takso. Turisti se prijavljajo in svoje obveznosti poravnavajo na blagajni Vitranc 1. Tistim, ki tega ne bodo storili, bo medobčinska redarska služba zaračunala globo.

Vznemirjali bodo naše duše

Predstave v novi gledališki sezoni bodo izziv za gledališče, režiserje, igralce in publiko, bi lahko pod skupni imenovalec strnili predstavitev repertoarja Prešernovega gledališča za sezono 2018/2019. Abonmajski sedež si lahko zagotovite od ponedeljka naprej.

Igor Kavčič

Kranj – Letošnja gledališka sezona gre h koncu, v Prešernovem gledališču si v juniju lahko ogledamo še zadnje ponovitve, pred dnevi pa je za veselje in ponos hkrati poskrbela novica, da je selektorica Zala Dobovšek za letošnje Borštnikovo srečanje, ki bo oktobra v Mariboru, med deset tekmovalnih predstav uvrstila kar dve predstavi Prešernovega gledališča. V tekmovalnem programu si bodo obiskovalci festivala lahko ogledali dramo Teror, zelo odmevno in trenutno v svetu najbolj uprizarjano gledališko delo Ferdinanda von Schiracha v režiji Eduarda Milerja, ter predstavo Naš razred, uspešno dramo poljskega avtorja Tadeusza Słobodzianeka, ki jo je režirala mlada režiserka Nina Rajić Kranjac, na oder pa so jo Kranjčani postavili v koprodukciji z Mestnim gledališčem Ptuj in Mini teatrom Ljubljana. »Izbrane uprizoritve vzpostavljajo odnos do skupnosti in skupnega, časa, metodoloških raziskav in kritičnosti do aktualnega stanja sveta,« je svojo odločitev pojasnila Zala Dobovšek – in za obe predstavi Prešernovega gledališča Kranj to nesporno velja.

Kot je uvodoma povedala direktorica Prešernovega gledališča Mirjam Drnovšček, je za gledališčem res uspešno leto, ki je prineslo kar nekaj festivalskih nagrad in priznanj tako predstavam kot igralcem. Tudi v prihodnje stavi na zaupanje: »Verjamem, da si v Prešernovem gledališču zaupanje zaslužimo, saj se že leta trudimo, da bi s trdim delom in pokončno držo izpolnili svoje poslanstvo, ki je pripravljati profesionalno kakovostno umetniško produkcijo, ter z gledalci zgradili most zaupanja do dobrih predstav. Ne obljubljamo salv smeha in odrešujoče sprostitve, vedno ponudimo le tisto, v kar trdno verjamemo in kar najbolje počnemo.« Vrhunski program jim priznava tudi ministrstvo za kulturo, a se to žal pri financiranju ne pozna. Če vedno delujejo z zmanjšanim proračunom in vedno znova dokazujejo, da kvaliteta in kvantiteta ne gresta z roko v roki.

Ta čas so v gledališču začeli s študijem treh predstav. Po nekaj letih bodo znova pripravili otroško predstavo, ta ima naslov Kdo je napravil Vidku srajčico, po Vladimirju Levstiku pa jo je dramatiziral aktualni Prešernov nagrajenec Boris A. Novak. »V njegovi poetični maniri, podkrepljeni s songi, med drugim izvemo, kako moramo biti solidarni drug z drugim. Predstava ni le za otroke, prav bi bilo, da bi jo videli tudi odrasli,« pove umetniška vodja gledališča Marinka Poštrak, vaje pa že potekajo tudi za igri Venera v krznu in Prerok, ki bosta na sporedu takoj v septembru in oktobru. »Naši letošnji projekti so zanimivi in prinašajo novo svežino, seveda pa nadaljujemo tradicijo, da je v gledališču treba biti z glavo in srcem. Letos sledimo tudi novemu pristopu, zato bo sezona vendarle nekoliko drugačna od prejšnjih.«

Prešernovo gledališče pripravlja kar štiri slovenske krstne uprizoritve. O življenju in smrti bodo spregovorili v kultnem delu Prerok libanonskega avtorja Kahlila Gibrana v režiji Barbare Pie Jenič. Soočili se bodo z drzno tematiko odnosa med moškim in žensko, z zgodbo o fatalni poganki sodobnega ameriškega dramatika Davida Ivesa (po motivih utemeljitelja mazohizma Leopolda von Sacher-Masocha) v Veneri v krznu, ki jo bo režiral Primož Ekart. Obletnico Cankarjeve smrti in pisateljev tihi sen po svetu svobode, enakopravnosti in pravičnosti za vse ljudi bodo obeležili s predstavo Ob zori – po njegovih črticah in v režiji enega najbolj družbeno angažiranih mladih režiserjev Žige Divjaka. Znova se bodo soočili z velikanom avstrijske dramatike Thomasom Bernhardom ter njegovo kritiko družbe, kvazihumanizma in dvoličnosti dobrodelnosti v Zabavi za Borisa, ki jo bo na oder postavila ta hip najuspešnejša srbska režiserka mlajše generacije Snežana Trišić. Kot omejeno je tu še otroška predstava Kdo je napravil Vidku srajčico.

»Zgodovina gledališča in umetnosti nikoli ni bila zgodovina zabave in sprostitve, temveč zgodovina poglobljenega razmisleka o skrivnostih našega bivanja,« poudarja Marinka Poštrak, ki v tem duhu že vsa leta tudi skrbi za programsko zasnovo Prešernovega gledališča.

Vpisi gledaliških abonmajev za novo sezono se bodo začeli v ponedeljek in bodo potekali štirinajst dni. Kot letošnjo novost pa je Drnovščkova navedla, da bodo vsakemu kupcu abonmaja ponudili tudi ogled ene gostujoče predstave po izbiri. Izbirali boste lahko med osmimi uspešnimi slovenskimi predstavami.

Repertoar Prešernovega gledališča v novi sezoni sta v prijetnem vzdušju Češnjevega vrta ob Stolpu Škrlovec ob pomoči predstavnika za stike z javnostmi Milana Goloba predstavili direktorica Mirjam Drnovšček in umetniška vodja Marinka Poštrak. / Foto: Igor Kavčič

Koncert Gorenjskega okteta

Primskovo – V Dvorani kulturnega doma na Primskovem pri Kranju bo v nedeljo, 10. junija, ob 19.30 na celovečernem koncertu nastopil Gorenjski oktet. Pevci Gorenjskega okteta z umetniško vodjo Petro Jerič so prejšnji konec tedna odlično nastopili na 9. Mednarodnem zborovskem tekmovanju Zlata lipa Tuhlja v Tuheljskih toplicah na sosednjem Hrvaškem, saj so dosegli srebrno plaketo in za las zgrešili zlato. Tokratni koncert so po eni od pesmi naslovili Jaz sëm pa snuëčë nečij bil, zazvenela pa bodo dela Hrabroslava Volariča, Antona Foersterja, Emila Adamiča, Ambroža Čopija, Andreja Makorja, Tineta Beca, Ola Gjeila in Gene Pitneya, tako da bo vsak poslušalec našel nekaj zase. Na odru se jim bo pridružila vrhunska mezzosopranistka Irena Yebuah Tiran. »S seboj prinesite samo zvrhano mero pozitivne energije, da skupaj poustvarimo en čaroben pevski večer,« vabi Gorenjski oktet, ki bo prvič nastopil že danes v Novem mestu.

Gorenjski oktet bo tokrat gostil mezzospanistko Ireno Yebuah Tiran.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Vpišite abonma
11.–23. 6.

Abonmajski program

Uprizoritve Prešernovega gledališča

David Ives
Venera v krznu

Ivan Cankar
Ob zori

Kahlil Gibran
Prerok

Thomas Bernhard
Zabava za Borisa

+ gostujoča predstava po vaši izbiri

Prešernovo gledališče za prešernega duha!

WWW.PGK.SI

MEDIJSKI SPONZOR: Gorenjski Glas

Četrti turnir bo v Kranju

V nedeljo se bo začela nova sezona Grosbasket državnega prvenstva v košarki 3 x 3, kvalifikacijski turnir pa bo na začetku julija tudi v Kranju.

Vilma Stanovnik

Kranj – S turnirjem na Stritarjevi ulici v Ljubljani se bo to nedeljo začela 15. sezona državnega prvenstva v košarki 3 x 3. Ekipe bodo tekmovale v sedmih kategorijah, svojo ekipo pa je možno prijaviti še danes, 8. junija, do 23.59.

Preostali trije kvalifikacijski turnirji bodo na sporedu 16. junija v Velenju, 1. julija v Kopru in 7. julija na Glavnem trgu v Kranju. Ljubljana bo nato ponovno gostila finalni turnir, ki bo na sporedu 12. avgusta na Pogačarjevem trgu.

Državno prvenstvo Slovenije je najstarejše uradno državno prvenstvo na svetu, začetki pa segajo v leto 2004. V tej sezoni bo doživelo nekaj sprememb. Po štirinajstih letih je državno prvenstvo v košarki 3 x 3 dobilo novega generalnega sponzorja – Grosbasket. V članski kategoriji bo na finalnem turnirju odslej nastopalo dvanajst ekip, zmagovalni ekipi kvalifikacijskih turnirjev v Velenju in Kranju pa si bosta zagotovili nastop na turnirju FIBA Challenger Ljubljana. Pri kategoriji rekreativcev se dolžina napada skrajša z dvajset na 16 sekund. V vseh kategorijah pa bodo odslej igrali z uradnimi žogami za košarko 3 x 3.

»Tako kot preteklo leto bodo ekipe nastopale v sedmih različnih kategorijah. Ekipa je pripravljena in vsi se že veselimo, da bomo v lepem in sončnem vremenu izpeljali letošnje državno prvenstvo v košarki 3 x 3,« je pred začetkom sezone povedal koordinator košarke 3 x 3 Matic Vidic.

Jutri prvi finalni tekmi vaterpolistov

Kranj – Jutri, v soboto, se bo za vaterpoliste v članskem državnem prvenstvu začel finalni del. Naslov prvakov bo branila ekipa Ljubljane, ki se bo v finalu pomerila s kranjskim Triglavom. Prva tekma bo jutri ob 18. uri na Kopališču Kodeljevo. Ekipi igrata na tri zmage. Za tretje mesto bosta igrala Branik in Koper. Jutri pa bo v Kranju zaključno tekmovanje pokala za dečke do 13 let. V prvem polfinalu ob 10. uri se bodo pomerili mladi Kopra 1958 in Branika, v drugem, ki se bo začel ob 11. uri, pa Ljubljana Slovan in AVK Triglav. Zmagovalca polfinala se bosta v finalu pomerila ob 12.30.

Prvenstvo v jadralnem letenju

Lesce – Aeroklub Alpski letalski center Lesce bo v sodelovanju z Letalsko zvezo Slovenije organiziral državno prvenstvo Slovenije v jadralnem letenju za mladince (DPSJL-M) v klubskem razredu, klubski razred (DPSJL-KR), 15 m mešani razred (DPSJL-15) in odprti razred (DPSJL-OR). Tekmovanje se bo začelo z jutrišnjim odprtjem ob 9. uri in končalo z razglasitvijo rezultatov v nedeljo, 17. junija. Hkrati bo organizirano tudi mednarodno odprto prvenstvo za pokal LXnav.

Medalja tudi za Majo Povšnar

Kranj – Slovenska reprezentanca v jiu-jitsuju se je z evropskega članskega prvenstva v poljskih Katovicah vrnila s tremi medaljami. Benjamin Lah je v borbah do 94 kilogramov postal evropski prvak, Tim Toplak je v borbah do 69 kilogramov osvojil srebrno odličje, Maja Povšnar iz Kokre pa je bila tretja v disciplini ne-waza do 62 kilogramov. Na prvenstvu je nastopilo kar 311 tekmovalcev iz 22 držav.

Kalanova in Sušnikova državni prvakinji

Kranj – Na državnem prvenstvu v cestni vožnji za dečke, deklice in mlajše mladinke sta naslova državnih prvakinj osvojili tudi kolesarki KK Kranj Neja Kalan pri deklicah A in Tjaša Sušnik pri mlajših mladinkah. To je odličen kazalnik pripravljenosti pred državnim prvenstvom v kronometru.

Atletski miting v Vučkov spomin

Kranj – Atletski klub Triglav Kranj bo jutri, v soboto, pripravil 24. mednarodni atletski miting Vučkov memorial, ki je namenjen tako najmlajšim kot članom in članicam. Potekal bo v športnem parku, začel pa se bo ob 10. uri.

Kovačič drugi na Norveškem

Kranj – Kranjčan Luka Kovačič se je minuli konec tedna udeležil tekme Red Bull 400 v Trondheimu na Norveškem na skakalnici velikosti 140 metrov. Osvojil je drugo mesto. Bil je blizu temu, da bi postal prvi tuji zmagovalec.

Triglav ostaja v prvi ligi

1. stran

»Obe tekmi dodatnih kvalifikacij smo slabo začeli in ekipa Drave, ki je mlada, a kvalitetna, je to znala kaznovati. Vendar so na koncu odločile izkušnje, saj smo mi vso sezono igrali med prvoligaši. Po dolgi in naporni sezoni z vzponi in padci nas sedaj čaka zaslužen dopust. Treba se bo spočiti, nato pa razmišljati, kako naprej,« je po tekmi povedal kapetan Elvis Džafić.

»Smo edina ekipa v prvi ligi, ki je igrala skorajda le z domačimi igralci. Priložnost smo dali mladim igralcem in prepričani smo, da je za slovenski nogomet to prava pot. Potrebne je le več samozavesti,« je po sredini tekmi povedal trener Siniša Brkić, ki je ekipo prevzel med sezono namesto Tončija Žlogarja, sedaj pa bo v klubu znova zgolj v funkciji športnega direktorja.

»Lahko povem, da je naš uspeh zmaga slovenskega nogometa. Triglav Kranj sodi v prvo ligo, mi pa smo ponosni, da smo zmagali z domačimi igralci. Imamo najboljši koeficient uveljavljanja mladih igralcev v prvi ligi. Zato v novo sezono stopamo še z večjo energijo in tudi z novim trenerjem, in sicer Dejanom Dončićem. Z mladimi perspektivnimi igralci smo že podaljšali pogodbe. Dodali bomo še nekaj izkušenih in menim, da bomo drugo leto že lahko krojili sredino slovenske nogometne lestvice,« je povedal predsednik NK Triglav Beno Fekonja.

Na sredini tekmi v Kranju so domačini kar štirikrat zatresli gol Drave, dvakrat pa je bil uspešen Matej Poplatnik. / Foto: Tina Dokl

Novi trener Triglava bo Dejan Dončić. / Foto: Tina Dokl

Zadovoljen in navdušen nad nadaljevanjem igranja med slovensko elito je bil tudi Tilen Mlakar, ki je ta teden s klubom podpisal svojo prvo poklicno pogodbo. »V Kranj sem prišel iz Žirov in tukaj se zelo dobro počutim. Pri Triglavu sem od 14. leta in vesel sem, da ima tako dobro nogometno šolo in da mladi dobimo priložnost in lahko napredujemo. Vesel sem, da bomo še naprej igrali v prvi ligi in se dokazovali,« je povedal 23-letni Tilen Mlakar iz Žirov, ki bo nove izkušnje nabiral pod vodstvom novega trenerja Dejana Dončića, ki se je odločil, da prevzame člansko ekipo Triglava.

»Da prevzamem vodenje članskega moštva Triglava, sem se odločil, ker je to zame nov izziv. Triglav imam namreč številne mlade nogometaše, s katerimi sem vajen delati, saj sem vodil mlade ekipe. Trenutno opravljam licenco UEFA pro in želel sem si prevzeti člansko ekipo,« je povedal trener Dejan Dončić, ki v Kranj prihaja iz domžalskega kluba.

Rakovec še naprej na čelu hokejistov

Kranjčan Matjaž Rakovec je na torkovi volilni skupščini še tretjič dobil predsedniški mandat, reprezentanco pa bo znova prevzel Matjaž Kopitar.

Vilma Stanovnik

Kranj – Na 43. redni skupščini Hokejske zveze Slovenije, ki je bila tudi volilna, so zbrani govorili o delu v pretekli sezoni, poslušali so tudi pozitivno poročilo zunanje revizorke in se seznanili s predvidenim finančnim načrtom za naslednje leto. Na zvezi so se odrekli dobičku v višini devetdeset tisoč evrov. »Imamo kar velik presežek, a smo večino namenili za razvoj po klubih. Načrt je podoben za prihodnje leto, čeprav bo denarja malo manj, ker ni olimpijskih iger. Seveda pa nas čaka svetovno prvenstvo,« je povedal Rakovec.

Predsednik nadzornega odbora Brane Terglav je bil nezadovoljen, ker država nameni hokeju premalo denarja, in pozval vodstvo zveze, naj si prizadeva za pridobitev ustreznejšega statusa te panoge. Sicer pa se je negativni društveni sklad oziroma stari dolgovi v zadnjem letu še zmanjšal za 25 tisoč evrov in zdaj znaša 885 tisoč evrov.

Te dni je živahno tudi v jeseniškem hokejskem klubu, kjer se pripravljajo na skupščino, ki bo predvidoma 14. junija. Anže Pogačar, ki je sprva napovedal, da ne bo več vodil HDD SIJ Acroni Jesenice, se je ob podpori sponzorjev in vodstva kluba odločil, da bo nadaljeval delo v klubu. Več bo znano po skupščini.

Pri glasovanju za novega predsednika Hokejske zveze Slovenije Matjaž Rakovec, ki je zvezo vodil zadnja dva mandata, ni imel protikandidata in je dobil soglasno podporo. »Vse teče ustaljeno, reprezentančni programi se izpolnjujejo, tečejo ligaška tekmovanja z ligama AHL in IHL. Želimo si nove hokejske dvorane in tega, da bi reprezentanca igrala v elitni ligi« je povedal predsednik Rakovec.

Slovenski reprezentanci bo pri tem že kmalu pomagal nekdanji hokejist in tudi selektor Matjaž Kopitar.

Matjaž Rakovec ostaja prvi mož Hokejske zveze Slovenije. / Foto: Gorazd Kavčič

Vodstvo Hokejske zveze Slovenije je namreč z njim doseglo načelni dogovor, pogodbo pa naj bi podpisali na začetku julija, saj je Matjaž Kopitar trenutno odsoten.

zdravje & lepota

Dodatna koda na škatlicah zdravil

Od februarja prihodnje leto bodo zdravila na recept opremljena z dodatno kodo, s katero bodo preverjali, ali zdravilo morda ni ponarejeno.

Predstojnica bolnišnične lekarne Marina Ćurčija Jurišin

URŠA PETERNEL

V skladu z evropsko direktivo bo od februarja prihodnje leto na vsaki škatlici zdravila, ki ga izdajo na recept, nameščena dodatna edinstvena oznaka v obliki dvodimenzionalne črtne kode, ki jo bodo farmacevti v javnih in bolnišničnih lekarnah preverili ob vsaki izdaji zdravila na recept. Na ta način bodo ugotavljali, ali je zdravilo avtentično ali morda ponaredek. Prva bolnišnična lekarna v Evropi, ki je že povezana v novi sistem, je lekarna Splošne bolnišnice Jesenice. Kot je povedala predstojnica bolnišnične lekarne Marina Ćurčija Jurišin, je Splošna bolnišnica Jesenice pristopila k pilotnemu projektu, ki ga organizira Zavod za preverjanje avtentičnosti zdravil (ZAPAZ). Kot je pojasnila predstojnica, v Sloveniji sicer ni veliko ponarejenih zdravil, a ker smo del Evrope, se zaradi varnosti pacientov moramo pridružiti sistemu preverjanja avtentičnosti. Glavni namen uvedbe je preprečevanje vstopa ponarejenih zdravil in zagotavljanje sledljivosti zdravil v celotni oskrbni verigi od proizvajalca do končnega uporabnika, torej bolnika.

Bolnišnična lekarna Splošne bolnišnice Jesenice je prva v Evropi, ki se je povezala v nacionalni in evropski sistem preverjanja avtentičnosti zdravil, kar je velik uspeh. Kot prvo zdravilo bo v preverjanje avtentičnosti zdravil že zdaj, v pilotni fazi, vključeno (slovensko) zdravilo Doreta 75 mg/650 mg proizvajalca Krka.

Kmalu tradicionalni Merčunov dan

Društvo diabetikov Tržič v soboto, 16. junija, vabi na 17. Merčunov dan. Za Merčunov pohod bo zbor ob 7. uri v Domu pod Storžičem, nato se boste podali do spominske plošče, ki je posvečena dr. Merčunu. Za rekreativni pohod bo zbor ob 8.30 na parkirišču na Lajbu nasproti TGT (opuščeni hotel Gora). Ogledali si boste Tominčev slap in Šentanski rudnik. Za udeležence obeh pohodov bo ob 13.30 kosilo v gasilskem domu v Podljubelju. Prijave društvo sprejema do torka, 12. junija.

Mednarodna znanstvena konferenca na Bledu

Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin je včeraj na Bledu organizirala 11. mednarodno znanstveno konferenco z naslovom Medpoklicno povezovanje na različnih ravneh zdravstvenega varstva: trendi, potrebe in izzivi. Prispevke, teh je bilo 46, so predstavili domači in tuji strokovnjaki s področij zdravstva, zdravstvene nege, promocije zdravja in fizioterapije. V plenarnem delu so govorili tudi o dejavnikih, zaradi katerih prihaja do pomanjkanja zdravstvenega osebja, in pobudah za reševanje.

gorenjske lekarne

Farmacevtov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Otroška kozmetika Galenskega laboratorija Gorenjskih lekarn

Koža dojenčkov in majhnih otrok se zelo razlikuje od kože odraslih. V prvih mesecih in letih se še razvija, je precej tanjša od kože odraslih, vsebuje več vode in manj maščob. Je zelo propustna in občutljiva na škodljive vplive okolja, sestavine kozmetičnih izdelkov ter izgubo vlage. Zaščitni kislinski plašč še ni izgrajen, zato je bolj izpostavljena bakterijskim in glivičnim okužbam. To so razlogi, zaradi katerih moramo biti še posebej pozorni in previdni pri izbiri izdelkov za vsakodnevno nego nežne in občutljive otroške kože. V Galenskem laboratoriju Gorenjskih lekarn namenjamo posebno skrb kozmetičnim izdelkom za nego otroške kože. Pred kratkim smo prenovili celotno otroško kozmetiko. Posodobili smo nekatere recepture in linijo dopolnili z novim izdelkom, nova pa je tudi zunanja podoba izdelkov.

Izdelki otroške kozmetike Galenskega laboratorija so namenjeni čiščenju, negi in zaščiti otroške kože od rojstva naprej.

Najbolj poznano je **Hladilno mazilo**, ki ga po tradicionalni lekarniški recepturi izdelujemo že več desetletij. Namenjeno je zaščiti kože pod plenicami, ki je še posebej občutljiva in zahteva skrbno nego. Izpostavljena je namreč škodljivemu delovanju vlage, draženju z izločki in drgnjenju pod plenicami, zato se rada vname in postane dovzetnejša za okužbe. Za nego in zaščito pleničnega predela lahko uporabljate tudi nov izdelek **Karitejevo mazilo**, ki vsebuje le sestavine naravnega izvora. To mazilo je hkrati primerno za nego in zaščito občutljive, suhe, grobe ter razpokane kože pri otrocih in odraslih.

Posipalo za otroke je tradicionalni izdelek, ki neguje otroško kožo pod plenicami in na kožnih pregibih, vpija odvečno vlago ter varuje občutljive predele kože pred draženjem.

Olje za otroke je namenjeno blagemu čiščenju otroške kože, negi ter masaži dojenčkov. Vsebuje le naravna rastlinska olja.

Tudi **Krema za otroke** vsebuje le sestavine naravnega izvora. Neguje kožo obraza in telesa pri dojenčkih ter majhnih otrocih, jo varuje pred vetrom, mrazom in ostalimi škodljivimi vplivi okolja.

V Galenskem laboratoriju Gorenjskih lekarn izdelujemo kozmetične izdelke za nego otroške kože po preizkušenih lekarniških recepturah, vendar hkrati skrbimo za posodabljanje teh receptur v skladu z novimi strokovnimi dognanji. Naš cilj je izdelovati otroško kozmetiko, ki podpira zdrav razvoj otroške kože in tako prispeva k dobremu počutju otroka. V izdelke vgrajujemo le sestavine visoke kakovosti, ki so, kolikor je to mogoče, naravnega izvora. Izdelki vsebujejo majhno število sestavin. Rok uporabnosti izdelkov je kratek, saj **ne vsebujejo konzervansov**. Prav tako so izdelki **brez dišav, barvil, alkohola** in drugih sestavin, ki bi otroško kožo dražile, povzročale preobčutljivostne reakcije ali kakorkoli drugače škodovale naravni funkciji občutljive otroške kože.

Svetujemo vam, da izdelke za nego otroške kože poiščete v lekarni. S strokovnim znanjem o lastnostih in posebnostih otroške kože vam bomo lahko pomagali tudi ob pojavu blažjih kožnih težav, ki ne zahtevajo posveta z zdravnikom.

Tjaša Prevodnik, mag. farm., spec.
Gorenjske lekarne

Na mesečne nasvete Gorenjskih lekarn se lahko naročite na naši prenovljeni spletni strani: www.gorenjske-lekarne.si

www.gorenjske-lekarne.si, info@gorenjske-lekarne.si

Lekarniške enote: Bled Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Spletna lekarna: www.lekarnagorenjske.si

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

Gorenjske lekarne, Gosposvetska ulica 12, Kranj

SLOVENIJA
OLIMPIJSKI KOMITE SLOVENIJE
OLIMPIJSKI STROKOVNI CENTER
althea®
OLIMPIJSKI REFERENČNI ŠPORTNOMEDICINSKI CENTER
Železniška ulica 5, 4248 Lesce, tel: +386 4 531 69 75, gsm: +386 40 81 85 85
e-pošta: info@althea.si, spletna stran: www.althea.si
FB: https://www.facebook.com/AltheaCenterZdravja/
VRHUNSKA FIZIOTERAPIJA
OLIMPIJSKI REFERENČNI ŠPORTNO-MEDICINSKI CENTER
ČE IMATE SKLENJEN PAKET ZAVAROVANJA, KI KRIJE FIZIOTERAPIJO IN SPECIALISTIČNI PREGLED (ORTOPED, TRAVMATOLOG, FIZIATER) ZA VAS OBRAVNAVO PRI NAS PLAČA VAŠA ZAVAROVALNICA: ADRIATIC SLOVENICA, TRIGLAV ZDRAVSTVENA, VZAJEMNA, SAVA, MERKUR.
ALTHEA D.O.O.

Aktualno

Kajenje tobaka je zelo huda odvisnost

V Sloveniji zaradi posledic kajenja letno umre okrog 3600 ljudi. Najpogostejše bolezni, povezane s kajenjem, so srčno-žilne bolezni, na drugem mestu je kronična obstruktivna pljučna bolezen in na tretjem pljučni rak. Sicer je na seznamu bolezni, ki so povezane s kajenjem, več kot petdeset bolezni, ki so pogostejše pri kadilcih kot v splošni populaciji. O škodljivosti kajenja so opozorili tudi na Kliniki Golnik.

Od leve Marjana Bratkovič, Mihaela Zidarn in Mirko Triller / Foto: Tina Dokl

Suzana P. Kovačič

Dan za ozaveščanje o škodljivih učinkih tobaka je ob nedavnem svetovnem dnevu brez tobaka pripravilo Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije v sodelovanju s Kliniko Golnik. "Kajenje globalno še vedno najbolj ogroža zdravje ljudi po celem svetu. V Sloveniji kadi približno ena četrtina prebivalstva. Precej časa je bil dober trend upadanja, ki se je zadnja leta malo ustavil. V Sloveniji letno umre okrog 3600 ljudi zaradi posledic kajenja cigaret. Najpogostejše bolezni, povezane s kajenjem, so srčno-žilne bolezni, na drugem mestu je kronična obstruktivna pljučna bolezen (KOPB) in na tretjem pljučni rak. Sicer je na seznamu bolezni, ki so povezane s kajenjem, več kot petdeset bolezni, ki so pogostejše pri kadilcih kot v splošni populaciji. Nekatere od teh so šele nedavno prišle na seznam; na primer tveganje za črevesno ishemijo, ki je hudo ogrožajoča bolezen, se poveča pri kadilcih," je opozorila doc. dr. Mihaela Zidarn s Klinike Golnik. Opozorila je tudi na to, da kaditi začnejo že najstniki, v bistvu otroci, in da so marketinške akcije tobačne industrije usmerjene na mlade, ki so najbolj dovzetni za to, tobačna industrija pa dobi za celo življenje novo redno stranko: "Tudi s triki, da pridejo na mladinske prireditve in delijo vzorčke cigaret, čeprav je kazen za to več tisoč evrov."

Varne meje izpostavljenosti tobačnemu dimu ni, zato tudi pasivno kajenje škoduje zdravju. Marca lani je v veljavo stopil tudi strožji zakon o omejevanju tobačnih in povezanih izdelkov, učinki nove zakonodaje pa bodo znani v letu 2019.

Opustiti kajenje je vredno v vsakem trenutku

Kot je povedala zdravnica, se že v 24 urah po prenehanju kajenja izloči ogljikov monoksid, ki je najbolj nevaren za nosečnice in kardiovaskularne bolezni. Tveganje za srčno-žilne bolezni se razpolovi v enem letu po prenehanju kajenja, v desetih letih se normalizira. Tveganje za pljučnega raka se razpolovi v petnajstih letih, nikoli se pa ne normalizira. Kašelj, ki je povezan s kajenjem, traja še mesec ali dva po prenehanju kajenja, včasih tudi do devet mesecev. "T. i. kratek nasvet pa je intervencija, na znanstvenih metodah utemeljen način svetovanja, ki jo zdravstveni delavci ponudimo vsakemu kadilcu. Sestavljen je iz petih korakov: vsakega bolnika vprašamo, ali kadi; vsakemu kadilcu svetujemo opustitev kajenja; ocenimo, ali je ta trenutek pripravljen na opustitev kajenja; tistemu, ki je ta hip pripravljen prenehati s kajenjem, ponudimo pomoč, podpora; kadilca spremljamo v teh prizadevanjih. V anketah sedemdeset odstotkov kadilcev reče, da želi nehati kaditi, polovica jih kdaj to tudi poskusi, dejansko uspešnih brez podpore je pa od enega do tri odstotke. To je zelo huda odvisnost. Kratek nasvet dvigne verjetnost za prenehanje s kajenjem za približno dva odstotka kadilcev. Sliši se malo, ampak če preračunamo na to, koliko malo časa smo porabili za to, gre za eno najbolj učinkovitih metod v medicini," je pojasnila doc. dr. Mihaela Zidarn.

KOBP je bolezen vsakega desetega kadilca ...

... opozarjajo v Društvu pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije. Koordinatorka za Gorenjsko v društvu je Marjana Bratkovič, dipl. med. sestra, ki je bila vso delovno dobo zaposlena na Kliniki Golnik. "Izvajam pouk bolnikov s KOPB v Zdravstvenem domu Kranj. Poučujem o tej bolezni, poudarek dajem tudi pravilni uporabi inhalacijske terapije, saj bolniki "pumpic" pogosto ne znajo pravilno uporabljati. Prek društva predavam o KOPB, naredila sem zloženko Življenje s KOPB. Želela pa bi si več odziva ljudi na predavanjih."

Na kratko o društvu

Predsednik društva Mirko Triller je povedal, da ima društvo za vprašanja bolnikov in svojcev odprt telefon s svetovanjem na številki (01) 427 44 44 vsak torek in četrtek od 9. do 13. ure. Sicer pa imajo ves čas vključen računalnik, in če pridejo vprašanja po e-pošti, odgovori medicinska sestra oziroma pošlje naprej vprašanje kateremu od zdravnikov, tudi članov društva, da odgovori. Poslanstvo društva je široko, kot je pojasnil predsednik: "Naše poslanstvo je doseči zmanjšanje kroničnih bolezni dihal in alergij, zmanjšati (ekonomske in socialne) posledice bolezni na obolele in njihove družine in tako izboljšati kvaliteto življenja. Naše glavne naloge so posredovanje stališč bolnikov javnosti, sodelovanje v rehabilitaciji ljudi z boleznimi dihal in alergijami, prizadevanje za boljšo komunikacijo med bolniki in zdravstvenim osebjem, izmenjava znanja in izkušenj, skrb za enakost zdravja pri nas ... Po 16 krajih po Sloveniji imamo brezplačne dihalne vadbe za bolnike člane. Izvajamo šolo za astmatike, predavamo o anafilaktičnem šoku tudi vzgojiteljem v vrtcih ter učiteljem, članom nudimo popuste v zdraviliščih ..." Prizadevajo si, čeprav do zdaj žal neuspešno, da bi pljučni bolniki, ki so na trajnem zdravljenju s kisikom in pogosto težko prehodijo tudi sto metrov, dobili parkirne kartice na mestu za invalide.

Kakovostni slušni aparati za različne izgube sluha.

WIDEX

SLUŠNI APARATI - WIDEX d.o.o.
www.widex.si

Za brezplačno testiranje sluha in slušnih aparatov pokličite naš slušni center!

Zakaj so slušni aparati Widex prava izbira za vaš sluh?

- Že **44 let** na slovenskem trgu.
- Zaupa nam **več kot 50.000** slovenskih uporabnikov.
- **10 slušnih centrov** po Sloveniji.

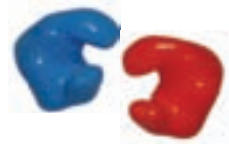

Po meri narejeni silikonski čepki proti močenju in proti hrupu.

Ne preslišite najlepših trenutkov,
zato vas prisrčno vabimo v Widexov slušni center Kranj
Gosposvetska 10a/1. nadstropje, T: **04/202 84 20**
Odprto: **ponedeljek 11.00 - 18.00** ter **torek**, **sreda**, **četrtek**, **petek 8.00 - 15.00**

"Osnovno vodilo mojega dela je, da najprej prisluhnem strankam, ki mi povedo, s kakšnimi težavami z naglušnostjo se srečujejo. Nato pomagam izbrati slušni aparat. V pogovoru posredujem čimveč informacij o izbranem aparatu, da bi bile stranke res zadovoljne in da bi jim slušni aparat v največji možni meri pomagal pri njihovi naglušnosti. Tradicija našega podjetja, strokovnost našega dela in storitev, predvsem pa naši slušni aparati vsekakor pripomorejo k temu, da so stranke zadovoljne z nami."

Mitja Štirn, slušni akustik v slušnem centru v Kranju

Izšel je priročnik Kako brati krvno sliko

Priročnik je nastal v sodelovanju Kliničnega oddelka (KO) za hematologijo Interne klinike, KO za otroško hematologijo in onkologijo Pediatrične klinike in Službe za specialno laboratorijsko dejavnost Pediatrične klinike UKC Ljubljana. Namenjen je boljšemu poznavanju razumevanja izvidov krvne slike pri odraslih in otrocih. S tem želijo prav vsakega zdravnika izobraziti, da bo znal interpretirati nepravilnosti in posebnosti v krvni sliki, pomembno je tudi, kako preiskavo razume bolnik.

Pred dopustom po čepke za ušesa

Če imate občutljiva ušesa ali pa pogosta vnetja, je priporočljivo, da ne pride voda v ušesa. Silikonske čepke v Widexovih slušnih centrih izdelajo po meri, tako da zagotavljajo popolno zaščito pred vdorom vode. Imajo pa to dobro lastnost, da ščitijo tudi pred hrupom, tako, da jih z veseljem uporabljajo tudi tisti, ki zaradi hrupa težko zaspijo. Čepki so primerni za odrasle in za otroke. www.widex.si

OGLASNO SPOROČILO WWW.WIDEX.SI

Lepota

Priprava kože na poletje

Lep ten, napeta in sijoča koža na obrazu in telesu je želja vsakega posameznika, ki se je že kdaj srečal s problematiko izsušene, srbeče, aknaste in poškodovane kože. Ne le zaradi videza, temveč tudi zaradi zdravja in boljše samopodobe je pomembna zdrava in negovana koža.

V poletnem času, ko je koža najbolj izpostavljena sončnim žarkom, moramo zanjo še bolje poskrbeti. Poleg izogibanja soncu, ko ima ta največjo moč, zaščite kože s kremo za sončenje in pokrivali, povečane hidracije zaradi toplotnih vplivov in uravnotežene prehrane je treba poskrbeti tudi za pripravo kože na to obdobje. "Strokovnost in usposobljenost pri svetovanju o izbiri produktov in tretmajev za nego kože je bistvena, saj ima vsak posameznik drugačen tip kože, ki narekuje razlike v negi. Pogosto se poudarja, kako moramo poskrbeti za kožo med sončenjem, opozoriti pa moramo tudi pomembnost nege kože pred in po sončenju. Da bi kožo kar najbolje pripravili na zunanje vplive, ki se jim ne morem izogniti, poskrbimo z ustreznim pilingom in hranilno nego," je povedala Alekseja Doler, vodja masažno-lepotnega centra La Vita Spa & Beauty v Termah Dobrna, kjer z oceno tipa kože in svetovanjem poskrbijo za ustrezno nego kože v vseh letnih časih.

Nega in piling telesa za enakomerno zagorelost

"Nega telesa, imenovana Salt glow detox, je idealna za pripravo kože pred poletjem, saj poskrbi za odstranitev odmrlih kožnih celic pred sončenjem, s čimer omogočimo, da zagorelost traja dlje. Z nego odstranjujemo tudi odvečno vodo in toksine iz telesa ter razgrajujemo maščobne blazinice. Z uporabo pilinga s soljo in algami sredozemskega morja ter masažo z organskimi olji dosežemo popolno stanje kože telesa in duha ter koži povrnemo zdrav videz," svetuje sogovornica.

Nega obraza za elastičnost

"Nega obraza BeePeel deluje kot intenzivni piling in vlažilna nega hkrati, saj z njo dosežemo gladkost kože ter odstranimo nečistoče globoko iz por. Nego izvajamo z izdelki, pripravljenimi iz organske kokosove osnove in glikolne kisline sladkornega trsa. Z edinstveno formulo spodbujamo nastajanje koži lastnega kolagena, ki poveča elastičnost in čvrstost tudi v globljih plasteh kože, kar z navadnimi negami ni mogoče. Izenačimo ten kože, odpravimo vse nepravilnosti, kot so temni madeži, akne in razširjene pore. S tretmajem ponovno pridobimo zdrav in sijoč videz kože in jo tako pripravimo na vpliv zunanjih dejavnikov, ki se jim ne moremo izogniti," še priporoča Alekseja Doler.

Nega obraza bo vaši koži prinesla naravno zaščito, jo očistila, ji povrnila mehkobo in ravnovesje ter jo nahranila.

Z edinstveno formulo spodbujamo nastajanje koži lastnega kolagena, ki poveča elastičnost in čvrstost tudi v globljih plasteh kože, kar z navadnimi negami ni mogoče. / Foto: Terme Dobrna

OGLASNO SPOROČILO

ZA AKTIVEN ODDIH:
športni park s trim stezo, tenis igriščem, igriščem za odbojko, pohodnimi in kolesarskimi potmi...

TERME DOBRNA
POČITNICE ZA VSE GENERACIJE

POLETNE POČITNICE
od 22. 06. 2018 do 02. 09. 2018
1 x polpenzion + kopanje, že od
39,90 € oseba / noč, min. 2 noči
DO 2 OTROKA BREZPLAČNO!

- ✓ živa glasba vsak petek in soboto
- ✓ uporaba športnega parka
- ✓ otroški mini klub: izlet do farme jelenov, vodne igre, ogled konjev, mini disko, pižama party, aktivnosti v naravi, kreativne delavnice...
- ✓ **doplačilo za 1 x polni penzion samo 8,90 €**

SENIOR ODDIH
do 30. 12. 2018
PODALJŠALI SMO VELJAVNOST PAKETA!
5 x polpenzion + kopanje, že od
205,00 € oseba / 5 noči
BREZPLAČEN PREVOZ!

- ✓ **BREZPLAČEN PREVOZ od vašega doma do Term Dobrna in nazaj (nedelja prihod, petek odhod). PO VSEJ SLOVENIJI, BREZ OMEJITVE KILOMETROV!**
- ✓ **1 x posvet pri zdravniku + zdravstvene storitve**
- ✓ aktivnosti in družabni večeri
- ✓ neomejen vstop v bazene

Brezplačna številka: 080 22 10
www.terme-dobrna.si

UGODNO NA VIKEND ODDIH
že od 37,00 € oseba / noč (min. 2 noči)
Vključeno kopanje in polpenzion!

TERME DOBRNA
HOTELS, SPA & MEDICAL CENTRE
SINCE 1403
SLOVENIA GREEN ACCOMMODATION

Žagarji zahtevajo enakovredne pogoje

Namera škotskega podjetja BSW Timber, da na Gomilskem zgradi največjo žago za razrez hlodovine v Sloveniji, je vznejevoljila domače žagarje in lesne predelovalce. »Ne nasprotujemo tujim vlaganjem, zahtevamo le enakovredne pogoje za domače in tuje investitorje,« poudarjajo.

Cveto Zaplotnik

Kranj – Predstavniki škotskega družinskega podjetja BSW Timber so maja s predstavniki tega podjetja v Sloveniji, Gospodarsko zbornico Slovenije, Zvezo lastnikov gozdov Slovenije in družbo Petrol podpisali memorandum o naložbi v visokotehnološki lesnopredelovalni center, ki predvideva postavitev največje žage v Sloveniji z letno zmogljivostjo tristo tisoč kubičnih metrov lesa na Gomilskem, peletarno in kogeneracijo na lesno biomaso v Šoštanju ter proizvodnjo palet in lesene embalaže v Letušu. Z gradnjo centra naj bi predvidoma začeli septembra letos, zagon načrtujejo na začetku leta 2020, že prihodnje leto pa naj bi za njegove potrebe začeli v Sloveniji odkupovati les. Vrednost naložbe je 40 milijonov evrov, zagotovila pa naj bi 170 novih delovnih mest.

Slovenski žagarji so po podatkih Slolesa lani za investicije namenili 30 milijonov evrov, letos in prihodnje leto pa načrtujejo vlaganja v vrednosti od 50 do 55 milijonov evrov.

»Mi ne želimo biti kolonija«

Poleg podpisnikov memoranduma so naložbo podprli tudi politiki. Miro Cerar, predsednik vlade, ki opravlja tekoče posle, je dejal, da moramo izkoristiti svoje gozdove, pri tem pa spodbujati tako tuje investitorje kot domače žagarje, da bodo s posodobitvami in razvojem postajali vedno bolj konkurenčni. Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek je ugotavljal, da v Sloveniji izvozimo preveč surovin z nizko dodano vrednostjo in jo uvažamo v obliki polizdelkov z višjo dodano vrednostjo. »Boli nas, ko v strategijah razvoja velikih žag v sosednjih državah beremo, da imajo v bližini surovino iz Slovenije. Kolonije izvažajo surovine, mi pa to ne želimo biti,« je dejal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan in poudaril, da vsi napori, povezani z gozdom, obrodijo sadove le, če les do čim bolj končne obdelave predelamo v Sloveniji.

V Slolesu opozarjajo, da je trenutno žagarskega lesa dovolj, vendar le na račun večjega poseka zaradi čezmerne razmnožitve lubadarja in vetroloma.

»Uničili bomo male žagarje«

Na načrte škotskega podjetja v Sloveniji so se burno odzvali v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije. »Investitor načrtuje 170 novih delovnih mest, vendar bo hkrati uničil več kot tisoč delovnih mest pri malih slovenskih žagarjih, ki že zdaj ne dobijo zadostnih količin hlodovine, potlej pa jo bodo še manj,« je dejal predsednik zbornice Branko Meh in dodal, da je nedopustno, če bo škotsko podjetje za naložbo prejelo tudi državno subvencijo. »Les znamo sami posekati in razžagati,« je dejal Alojz Selišnik, žagar in član odbora žagarjev pri zbornici, in dodal: »Če bomo uničili male žagarje in postavili dve ali tri velike žage, ne bo nobene dodane vrednosti.« Marko Kajzer, predsednik sekcije lesnih strok v zbornici, je izračunal, da potencial hlodovine, ki jo sedaj prodamo v Avstrijo in v Italijo, pomeni v žagarstvu od 1000 do 1500 novih delovnih mest. »Slovenski žagarji v zadnjih letih beležimo upad žaganja hlodovine, predvsem na račun povečanega izvoza,« je opozoril žagar in podpredsednik sekcije lesnih strok Marijan Sadek.

Združenje Sloles: »Škoti so nam jasno povedali, po kaj so prišli v Slovenijo: po izjemno kvaliteten les in po dobro ter cenovno ugodno delovno silo.«

»Politika favorizira tuje vlagatelje«

Kritični so tudi v slovenskem lesnem združenju, v Zavodu Sloles. »V Slolesu ne nasprotujemo tujim investicijam, ampak zahtevamo enakovredne pogoje za domače in tuje investitorje,« je dejal Edo Oblak, direktor Slolesa in družbe Breza commerce iz Todraža, in dodal, da v Slolesu nasprotujejo politiki, ki favorizira tuje vlagatelje tako, da jim nudi državno pomoč v višini do 20 odstotkov upravičenih stroškov in jim zagotavlja petnajstletno dobavo lesa iz državnih gozdov – za razliko od slovenskih žag, ki so na podlagi javnega razpisa lahko podpisovale z družbo Slovenski državni gozdovi pogodbe le za triletno dobavo.

Sirarski tečaj na planini Zajavornik

Cveto Zaplotnik

Bohinjska Bistrica – Oddelek za kmetijsko svetovanje pri Kmetijsko-gozdarskem zavodu Kranj bo v torek, 19. junija, pripravil na planini Zajavornik enodnevni sirarski tečaj, ki ga bo vodil kmetijski svetovalec Dušan Jović. Število tečajnikov bo zaradi lažjega dela v sirarni omejeno na dvanajst. Prijave za tečaj sprejema do 15. junija, vsak delovni dan od 7. do 15. ure, kmetijska svetovalka Ana Beden (tel. št. 051 684 163), ki daje tudi informacije o ceni tečaja.

www.posta.si

Spoštovani uporabniki poštnih storitev,

pošta **4294 Križe** bo z **28. junijem 2018** začela poslovati z novim delovnim časom, in sicer:

ponedeljek, sreda, petek:	**16.00 – 18.00,**
torek, četrtek:	**9.00 – 11.00,**
sobota:	**zaprto.**

Pošta **4203 Duplje** bo z **28. junijem 2018** začela poslovati z novim delovnim časom, in sicer:

ponedeljek, sreda, petek:	**9.00 – 11.00,**
torek, četrtek:	**16.00 – 18.00,**
sobota:	**zaprto.**

Ob nedeljah in praznikih bo pošta zaprta.

Veselimo se vašega obiska.

Pošta Slovenije

Pošta Slovenije d.o.o., Slomškov trg 10, Maribor

Nove dopolnilne dejavnosti

Spremenjena uredba o dopolnilnih dejavnostih omogoča kmetijam opravljanje nekaterih novih dejavnosti.

Cveto Zaplotnik

Kranj – Vlada, ki opravlja le še tekoče posle, je na eni od zadnjih sej sprejela spremembe uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji, s katerimi se je prilagodila spremembi zakonodaje na področju kmetijstva in dohodnine. Spremenjena uredba omogoča kmetijam opravljanje nekaterih novih dopolnilnih dejavnosti, med drugim proizvodnjo krmil za živino, vključno s hranilnimi dodatki, konzerviranje in vlaganje jajc, pečenje in prodajo kostanja, koruze, semen in oreškov na stojnicah na lokalnem trgu, medeno masažo, sproščanje s panjskim zrakom, masažo z doma pridelanimi zelišči, svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov in uporabnikom doma pridelanih zeliščnih olj ... V okviru dopolnilne dejavnosti turizem na kmetiji bo po novem možno tudi plačljivo izposojanje rekvizitov. Iz zahtev za dolžino reje živali na kmetiji so izključili polže, s čimer so omogočili na kmetiji tudi predelavo polžev. Pri dopolnilni dejavnosti izdelava piva in medenega piva ni več zahteve o zagotovitvi polovice količin lastnih surovin v izdelku; to zahtevo so omilili, ker v naših razmerah ni možna pridelava kakovostnega pivovarskega ječmena oziroma sladu. Kmetije bodo po novem lahko nudile prostor za bivalna vozila (avtodome), pri tem je omejitev nastanitev največ trideset ljudi, enako kot velja za prostor za kampiranje; možne pa bodo tudi razne inovativne oblike nastanitve. Uredba spreminja tudi določbe o dejavnostih socialnega varstva, ki se lahko izvajajo na kmetiji za odrasle in starejše ljudi v obliki celodnevnega ali dnevnega bivanja. Kmetija lahko nudi celodnevno bivanje največ šestim ljudem in dnevno bivanje največ dvanajstim, ne zagotavlja pa jim zdravstvene in socialne oskrbe. Pri hrani, ki jo nudi vključenim v dejavnosti socialnega varstva, je pogoj najmanj 30-odstotni delež lastnih surovin, do 20 odstotkov surovin pa je možno zagotoviti z drugih kmetij. Kmetije, ki so že pridobile dovoljenje za opravljanje socialnovarstvenih storitev, se bodo morale novi uredbi prilagoditi do konca prihodnjega leta.

Lovski veleslalom na ledeniku

Cveto Zaplotnik

Zgornje Jezersko – Lovska družina Jezersko bo v sodelovanju z Občino Jezersko ter gorenjsko in slovensko lovsko zvezo pripravila v nedeljo, 10. junija, na Skutinem ledeniku tradicionalno, že štiriindvajseto tekmovanje lovcev v veleslalomu za Pokal kristalnega gamsa in pokal v spomin na smrtno ponesrečenega člana lovske družine Damijana Smrtnika. Kot je pred nedeljskim tekmovanjem povedal starešina lovske družine Franc Ekar, je na Ledinah kljub visokim temperaturam še vedno »snežna pravljica« pa tudi Kranjska koča in tovorna žičnica sta dobro prestali nadpovprečne količine snega in težke zimske gorske razmere. Koča bo odprta, smučarsko opremo bo možno prepeljati na Ledine z žičnico. Tekmovanje se bo začelo ob 10. uri, zaključek pa bo pri lovskem domu na Jezerskem, kjer bodo najboljšim tudi podelili priznanja. Če bo vreme slabo, bodo prireditelji tekmovanje odpovedali.

Inovativna elektrarna v kontejnerju

Elektrarna s soproizvodnjo toplote in elektrike po inovativnem postopku uplinjanja sekancev, ki sta jo v Sorici postavila domačin Marjan Kejžar in Michal Fričovsky iz Škofje Loke, privablja kupce od vsepovsod: od Selške doline do Kanade. Elektrarna je posebna, ker sekanci pred uplinjevanjem ne potrebujejo posebne priprave in sušenja.

Ana Šubic

Michal Fričovsky in Marjan Kejžar pred inovativno elektrarno na sekance, ki je umeščena v kontejner.

Sorica – Škofjeloški podjetnik slovaškega rodu Michal Fričovsky je s svojim podjetjem iz Virmaš v zadnjih trinajstih letih v Sloveniji zgradil več kot 250 kotlovnic na lesno biomaso: od manjših hišnih naprav do največjega 3,3-megavatnega sistema v Novi Gorici. Ko je predlani izdeloval kotlovnico v Domelu, mu je direktor Zvone Torkar povedal za inovatorja Marjana Kejžarja, ki je pod domačim kozolcem v Sorici postavil 18-kilovatno elektrarno z inovativnim postopkom uplinjanja sekancev. Ti ne potrebujejo posebne priprave, kar je slovaškega elektrotehnika tako navdušilo, da sta skupaj razvila 50-kilovatno elektrarno, ki je za trg bolj zanimiva in v Sorico privablja potencialne kupce iz številnih držav. V eni uri z 49 kilogrami sekancev s 25-odstotno vlažnostjo proizvede 50 kWh elektrike in 85 kWh toplote.

Desno so sekanci manjših in večjih kosov ter žagovina, ki jih v Sorici uspešno uplinjajo, levo pa sekanci, kakršne potrebuje večina drugih naprav.

»Videl sem številne tuje elektrarne in podjetja, ki so ogromno sredstev potrošila za razvoj, pa jim ni uspelo priti do takšnega procesa uplinjanja, da sekanci ne potrebujejo posebne priprave. Pri Marjanu pa je to delovalo. Pri drugih elektrarnah na trgu je treba sekance najprej zmleti na pravilne koščke, jih presejati, odstraniti prah in posušiti do 10-odstotne vlažnosti. V našem primeru pa sekance samo zmeljemo, nekaj časa se sušijo na zraku, da vlaga pade na 25–30 odstotkov, nato pa po dovodu v sušilnik vlago znižamo za dodatnih pet do sedem odstotkov. V uplinjevalnik tako pridejo sekanci z 20-odstotno vlažnostjo. Nastane kvalitetni lesni plin, ki ga ni treba prav veliko obdelovati. Uporabili smo Marjanov patentirani sistem in skupaj prišli še do nekaterih novih dognanj,« je pojasnil Fričovsky. Plin nato uporabijo za delovanje plinskega motorja, ki poganja generator.

Sekanci brez obdelave

Kejžar je o pridobivanju energije iz lesa s pomočjo uplinjanja začel razmišljati pred dobrim desetletjem: »Tedaj sem bil še predsednik agrarne skupnosti in mi je bilo škoda, da v gozdu ostane toliko lesa.« Ključno se mu je zdelo, da v uporabo spravi tudi veje in slabši les, ki ga po mletju v sekance ni treba več posebej obdelovati. »Doslej sem naredil že več kot deset poizkusnih peči. Uplinjevalnik se mi ne zdi nobena posebna znanost, samo prav je treba zložiti vse. Bistveno je bilo, da sem postopke vrsto let pozorno spremljal in razmišljal o možnih izboljšavah,« je razložil Kejžar. Leta 2015 je od agencije za energijo dobil deklaracijo za kvalificiranega proizvajalca elektrike in nato z agencijo za trgovanje z energijo sklenil pogodbo o proizvodnji in oddajanju v omrežje. S svojo 18-kilovatno elektrarno proizvede pet do sedem tisoč kilovatnih ur na mesec.

Našla tujega investitorja

Razvoj zmogljivejše 50-kilovatne naprave je podprl slovaški investitor, ki ima podjetje na Dunaju. »Razvoj je stal nekaj sto tisoč evrov. Iskala sva tudi državna sredstva, a so običajno pogoji taki, da jih lahko pridobijo le giganti, ne pa tudi majhna podjetja,« je opozoril Fričovsky. Poleg uplinjevalnika so sami izdelali še hladilnik plinov ter strojno in programsko opremo za upravljanje elektrarne. Električne komonente so nemške, motor ameriški, generator pa češki. Elektrarno sta prvič pognala avgusta lani. Umeščena je v kontejner površine 15 kvadratnih metrov, v katerem je tudi sušilnica sekancev. »Imamo dva vira toplote. Toplota od motorja je za prodajo, toploto vode iz hladilnika plina pa usmerimo v sušenje sekancev,« je razložil Kejžar in dodal, da na ta način prav vso toploto koristno izrabijo.

Po mnenju Fričovskyja je elektrarna za kupce zanimiva tudi zaradi postavitve na majhni površini: »Najprej so namenjene lesni industriji, ki ima žage in sušilnice, primerne so za daljinsko ogrevanje, industrijo galvanizacije in obdelave kovin, ogrevanje vode v bazenih, pa tudi za kakih osem individualnih hiš, če so med seboj povezane z omrežjem.«

Sekance mešajo tudi z odpadnimi materiali

Dobili so že kupca iz Selške doline, dunajsko podjetje, s katerim sodelujejo, pa jim je priskrbelo kupce v Španiji in na Finskem. »Elektrarna, ki je v Sorici, gre v Kanado, saj hočejo imeti prototip, da ga lahko certificirajo za kanadske trge,« je razložil Fričovsky. V kratkem pričakujejo obisk Britancev, Kanadčanov in Rusov, elektrarna pa je v Sorico že privabila tudi Čehe, Poljake, Italijane, Madžare ... »Elektrarne izdelujemo v sklopu našega podjetja. Večino komponent nam bodo izdelala različna podjetja, mi jih bomo samo še sestavili skupaj,« je napovedal Fričovsky.

»Verjamem, da smo na pravi poti, da bomo naredili najboljšo napravo na svetu za uporabo lesa za energetski namen,« je prepričan Kejžar. Še naprej bodo namreč iskali možnosti, s katerimi bi lahko elektrarno še bolj dodelali. Prav tako že razvijajo tudi druge različice in raziskujejo možnost uporabe sekancev, pomešanih z odpadnimi materiali.

Goodyear povišal prihodke

Kranjski Goodyear Dunlop Sava Tires je lani proizvedel 7,13 milijona pnevmatik.

Simon Šubic

Kranj – Kranjska družba Goodyear Dunlop Sava Tires je lani povečala čiste prihodke od prodaje za 1,6 odstotka na 210,44 milijona evrov, medtem ko je dobiček iz poslovanja znašal 5,87 milijona evrov, kar je več kot milijon evrov več kot lani (4,79 milijona evrov). Za 2,8 odstotka je bil večji tudi obseg proizvodnje, ki je znašal 7,13 milijona enot.

»Zadovoljni smo, da smo v preteklem letu v segmentu potniških in tovornih pnevmatik ohranili svoj položaj. Uspelo nam je tudi izkoristiti tržno priložnost rasti povpraševanja po tehnološko dovršenih pnevmatikah višjega cenovnega razreda – na lokalnih trgih smo namreč pri potniških pnevmatikah za platišča večjega premera zabeležili višjo rast v primerjavi s povprečjem na evropskih trgih,« je povedal glavni direktor Matej Zavrl in poudaril, da so lani investirali 11,2 milijona evrov v izboljšanje opreme in tehnologije, v dvajsetih letih, kar so del mednarodne korporacije Goodyear, pa so za naložbe porabili že več kot 273 milijonov evrov.

Čisti dobiček kranjske družbe je sicer lani znašal 27,54 milijona evrov. Kot so navedli, so namreč iz naslova drugih prihodkov lani vknjižili 27,96 milijona evrov zaračunanega nadomestila za izvedeno slabitev dobrega imena in zemljišč povezani družbi Goodyear Dunlop Tires Operations S. A. Na čisti dobiček so vplivali tudi amortizacija dobrega imena v višini 4,02 milijona evrov in odloženi davki v višini 6,29 milijona evrov.

Na svetovnem trgu pnevmatik za nadomestno vgradnjo je rast največja v segmentu vrhunskih izdelkov. »Verjamem, da bomo s svojo široko paleto pnevmatik petih blagovnih znamk, vključno z bogato ponudbo v omenjenem rastočem segmentu večjih pnevmatik, zmogli izvajati svojo dolgoročno strategijo rasti in ohranjati vrednost svojih blagovnih znamk ter storitev,« je optimističen Zavrl.

Sodišče zavrnilo pritožbo

Višje sodišče je zavrnilo pritožbo prevzemnika Adrie Airways.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Višje sodišče v Ljubljani je pred časom zavrnilo drugo pritožbo nemške družbe AA International Aviation Holding v postopku sodnega preizkusa denarne odpravnine, ki ga je Vseslovensko združenje malih delničarjev (VZMD) sprožilo leta 2016 zaradi iztisnitve 481 malih delničarjev Adrie Airways. Ob prevzemu letalskega prevoznika je namreč kupec ponudil 0,15 evra denarne odpravnine na delnico, kar se je malim delničarjem zdelo neopravičljivo. Kot pravijo v VZMD, že dalj časa opozarjajo, da »novi nemški lastnik z nenehnimi pritožbami – v katerih niti ne poskuša opravičevati absolutno prenizke denarne odpravnine v višini 0,15 evra na delnico – in drugimi pravnimi manevri očitno zavlačuje sodne postopke ter se z vsemi sredstvi skuša izogniti odgovornosti do razlaščenih/iztisnjenih delničarjev oz. plačilu denarne odpravnine, ki bi odražala dejansko vrednost odvzetih delnic in družbe Adria Airways, d. d.« Razsodba AA International Aviation Holdingu, sicer odvisni družbi luksemburškega sklada 4K Invest, nalaga tudi plačilo stroškov poravnalnega odbora v višini pet tisoč evrov, po mnenju VZMD pa se je z razsodbo ustavil tudi »vrtiljak pritožb«, ki jih je vlagala družba.

Vabilo k oddaji zavezujočih ponudb za nakup nepremičnin

MERKUR nepremičnine

- zemljišča v industrijski coni Naklo v skupni velikosti **več kot 50.000 m²**
- zemljišča in skladišča v poslovno industrijski coni Hudinja Celje v skupni velikosti **več kot 90.000 m²**

Vabilo v celotnem obsegu je objavljeno na spletni strani

www.merkurnepremicnine.si

T 04/258 70 00 E info@merkurnepremicnine.si

Tudi redarji na kolesih

Simon Šubic

Kranj – Medobčinski inšpektorat in redarstvo Kranj (MIK) je letos prvič sodeloval pri opravljanju kolesarskega izpita učencev, saj sta njihova redarja sodelovala pri praktičnem delu na OŠ Matije Čopa v Kranju. Redarja sta skupaj s policistom preverila kolesarsko opremo in ustreznost kolesa in sodelovala pri praktičnem delu kolesarskega izpita, so sporočili iz MIK.

»Po navedbah Agencije za varnost prometa je prav kolesarski izpit prvi izpit, ki ga lahko opravi otrok, je prvi pravi dokument, ki otroku daje določeno samostojnost, pravico, da gre sam na cesto, ter hkrati odgovornost za varno sodelovanje v prometu. Zato je za otroka na njegovi poti razvoja izredno pomemben. V MIK se na različne načine – in tudi s tovrstnim sodelovanjem – trudimo, da bi nas okolica, v kateri delujemo in vzdržujemo javni red, čim bolje, predvsem pa pozitivno sprejela, zato delujemo predvsem v izobraževalnem smislu«, je povedal Mitja Herak, vodja MIK.

Kranjski redarji sicer od tega meseca predvsem na t. i. peščevih in kolesarskih površinah svoje naloge opravljajo tudi na dveh kolesih, ki po Herakovih besedah omogočata boljšo mobilnost redarjev, dostopnost in komunikacijo z meščani ter hitrejše odzivanje na prometnovarnostno problematiko, na ta način pa v redarstvu dokazujejo tudi svojo trajnostno naravnanost.

Je iskala nekoga ali nekaj?

Simon Šubic

Poljane – V Poljanah nad Škofjo Loko je v torek dopoldne neznana ženska vstopila v stanovanjsko hišo, ko pa jo je zalotil lastnik, se je izgovorila, da nekoga išče. Ženska, ki naj si ne bi ničesar prilastila, je bila svetlih las in močnejše postave, s kraja pa se je odpeljala z osebnim avtomobilom srebrne barve.

Policija na podlagi ugotovljenih okoliščin ugotavlja, da bi lahko tudi tokrat šlo za poskus drzne tatvine iz stanovanjskega objekta, ki jih je v zadnjem času veliko, vse pogosteje pa jih opravljajo prav ženske storilke. Pri drznih tatvinah storilci sicer izkoriščajo predvsem dejstvo, da lastniki – za žrtve si najraje izberejo starejše prebivalce manjših vasi – ne zaklepajo vhodnih vrat. »Prisotnost lastnikov storilcev ne moti preveč, če pa jih ti zalotijo, se izgovorijo, da nekoga iščejo, da so se izgubili, da so zašli, prosijo za vodo, uporabo stranišča ipd. Kraj potem hitro zapustijo. Storilci iščejo predvsem denar, zlatnino in nakit,« je razložil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj, ki zato svetuje dosledno zaklepanje vrat, o sumljivem dejanju ali osebi pa takoj obvestite policijo na interventno številko 113.

Vse več vlomov v vozila

Kranj – Gorenjski policisti ugotavljajo, da se je v zadnjem času povečalo število vlomov v avtomobile. Če so jih namreč v prvih štirih mesecih obravnavali le po nekaj na mesec, se je maja število vlomov v vozila močno povečalo, tudi ta mesec pa so že obravnavali tri. Vlomi so bili razpršeni po vsej Gorenjski, najpogosteje so storilci vlamljali z razbitjem stekel, najraje pa so ukradli denar oziroma denarnice, orodje in uporabne prenosne naprave, so pojasnili na Policijski upravi Kranj, kjer svetujejo, da v vozilih – tudi v prtljažniku ne – ne puščate vrednih predmetov, še posebej pa ne na vidnih mestih.

Z Vogla so ga odpeljali s helikopterjem

Vogel – V torek dopoldne se je pod kočo Vektor na Voglu pri padcu poškodoval planinec. Posredovali so bohinjski gorski reševalci ter dežurna ekipa Helikopterske nujne medicinske pomoči na Brniku, ki so ponesrečenca s helikopterjem Slovenske vojske prepeljali v ljubljanski klinični center.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

Že deset tatvin električnega pastirja

Kovor – Policisti so ta teden v Kovorju znova obravnavali tatvino električnega pastirja. Teh so v zadnjem letu dni obravnavali kar deset. Tatovi so poleg električnega pastirja večkrat vzeli tudi akumulator.

Bila je granata, ne steklenica

Na dnu Blejskega jezera so približno pet metrov od obale našli topovsko granato, za katero nihče ne ve, kako se je tam znašla. V torek zjutraj so jo varno odstranili.

Simon Šubic

Bled – V torek zgodaj zjutraj so z dna Blejskega jezera odstranili topovsko granato iz prve svetovne vojne. Na globini okoli treh metrov jo je približno pet metrov od obale blizu regatnega centra v Mali Zaki našel ljubiteljski potapljač Rok Humerca z Jesenic. »Granato sva v soboto našla s prijateljem med potopom. Na površju dna je bila videti kot steklenica, šele ob bližnjem pregledu se je videlo, da je iz kovine. Zato sva jo poslikala in obvestila policijo,« je razložil.

»Najditelj je postopal na edini pravi način: poslikal je najdeno sredstvo in obvestil policijo,« je povedal vodja torkove intervencije Igor Boh iz državne enote za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi (NUS), ki je v okviru Uprave RS za zaščito in reševanje pristojna za odstranitev vseh najdenih ubojnih sredstev, ki izvirajo iz vojnega delovanja. Čeprav je bila granata najdena že v soboto, so z njeno odstranitvijo raje počakali do torkovega jutra. »Glede na to, da je bila najdba konec tedna, ko je bilo na Bledu polno turistov, in da sredstvo v vodi neposredno ni nikogar ogrožalo, smo se odločili, da z njeno odstranitvijo počakamo do današnjega jutra, da nismo motili vsakdanjega utripa Bleda. Smo pa na podlagi narejene fotografije iz baze podatkov že takoj pridobili ustrezne informacije in danes se je tudi potrdilo, da je najdeno sredstvo prav tisto, ki smo ga pričakovali – francoska topovska šrapnel granata, ki izvira iz prve svetovne vojne,« je razložil Boh. Najdena granata je bila nepoškodovana in varna za prevoz, zato so jo pripadniki državne enote za NUS odpeljali v začasno skladišče, kjer bo do jeseni počakala na naslednje obdobno uničenje na posebnem poligonu.

Najdena topovska granata v Blejskem jezeru izvira iz prve svetovne vojne. / Foto: Simon Šubic

Vodja inetrvencije Igor Boh z uprave za zaščito in reševanje / Foto: Simon Šubic

Granato verjetno nekdo odvrgel

Nihče ne ve natančno, kako se je granata sploh znašla v Blejskem jezeru, saj tu med prvo svetovno vojno ni bilo bojišča. Kot domnevajo, jo je najverjetneje nekdo našel na območju bližnje Soške fronte in jo odnesel s seboj, ko pa ga je najdba zaskrbela, jo je odvrgel v jezero. »Iz zgodovinskih virov je sicer znano, da so bile ravno v regatnem centru na Bledu konec prve svetovne vojne precejšnje količine teh sredstev odvržene v jezero, vendar so te zdaj zakopane globoko v mulju in ne predstavljajo nevarnosti za kopalce. Najdena granata pa zagotovo ni iz te kvote,« je povedal Boh.

Po statistiki zadnjih petnajst let v Sloveniji vsak dan najdejo več kot sedemnajst kosov neeksplodiranih ubojnih sredstev, skupna dnevna teža odstranjenih sredstev pa je 24 kilogramov. Največ najdenih ubojnih sredstev izvira iz prve svetovne vojne, zelo veliko jih je iz druge vojne, nekaj malega pa tudi iz osamosvojitvene vojne leta 1991. »Neeksplodirana ubojna sredstva lahko najdemo v gorskem svetu, morju, v rekah, jezerih na celotnem ozemlju Slovenije, zato še vedno obstoji velika možnost, da občani naletijo nanje. Zato apeliramo na občane, da naj v primeru najdbe postopajo na način, kot je to storil najditelj na Bledu, torej da obvestijo policijo ali upravo za zaščito in reševanje, da sredstvo varno odstranimo. Teh sredstev naj se ne dotikajo, jih ne premikajo, kaj šele odvažajo domov, kot se je na primer zgodilo lani v vsem znanem primeru,« je svetoval Boh.

Dvanajsti dan prometne varnosti

Pred Mercatorjem na Primskovem v Kranju je ta teden že dvanajstič potekal prometnovarnostni dan.

Simon Šubic

Kranj – Pred Mercator centrom Primskovo je v torek potekal tradicionalni Prometnovarnostni dan v Kranju, ki ga je v sodelovanju z drugimi organizacijami organiziral Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Mestne občine Kranj. Preventivna prireditev je bila kot običajno v prvi vrsti namenjena malčkom in šolarjev iz kranjskih vrtcev in šol, ki so se tudi letos množično odzvali vabilu, saj si je predstavitve različnih interventnih služb kljub vročemu vremenu ogledalo okoli 600 otrok. Dobrodošli pa so bili seveda tudi vsi drugi obiskovalci.

Tudi na letošnji preventivni prireditvi, ki so jo organizirali že dvanajstič, je bila osrednja tema varnost kolesarjev in pešcev ter varnost v prometu na splošno. Obiskovalcem so prikazali delovanje in opremo vseh služb, ki aktivno pomagajo ali pri urejanju prometa ali pri reševanju v prometnih nesrečah, torej od policije do gasilcev in reševalcev. Policisti so tako predstavili policijsko opremo in vozila ter kako ukrepajo v prometni nesreči, podobno predstavitev so imeli tudi kranjski poklicni gasilci in reševalci iz službe Nujne medicinske pomoči Kranj. Veliko zanimanja so med otroki požeeli tudi prevračalnik, simulator vožnje motorja A-kategorije in otroški poligon v organizaciji kranjske poslovne enote Avto-moto zveze Slovenije. Ekipa Rdečega križa je predstavljala postopke uporabe defibrilatorjev in oživljanja, na ogled so bili starodobni motorji, predstavilo se je tudi kranjsko medobčinsko redarstvo ...

Med najbolj obleganimi simulatorji je bil zagotovo prevračalnik. / Foto: Simon Šubic

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLED

O Galu, ki ne sliši

Anja Žaberl iz Železnikov je izdala slikanico o zajčku Galu, ki ne sliši, bralec pa z njegovo pomočjo spozna prve besede v slovenskem znakovnem jeziku. Glavnega junaka je poimenovala po svojem močno naglušnem sinu, ki jo je popeljal v svet kretenj. Bil je velik izziv, a kot pravi danes, gluhota in naglušnost nista bav bav, prav tako ne znakovni jezik. Zgodba o malem zajčku in osemletnem dečku, ki je pravi borec ...

Ana Subic

»Ko ti povejo, da je tvoj otrok naglušen, se svet za trenutek ustavi. Poraja se nešteto vprašanj: Zakaj? Kaj to pomeni? Kako bo stekla komunikacija? Priznam, bilo je težko. Veliko padcev, a vedno več uspehov. Danes lahko rečem, da gluhota in naglušnost nista bav bav, še manj slovenski znakovni jezik. A priznam, bil je velik izziv,« v uvodu svoje slikanice, ene prvih, ki je prilagojena v slovenski znakovni jezik, piše Anja Žaberl, mamica osemletnega Gala iz Železnikov.

Njen sin je močno naglušen, kot je pojasnila Anja, je to posledica zapletov pri porodu, po katerem je njegovo življenje nekaj časa celo viselo na nitki. Kasneje so zdravniki napovedali, da ne bo nikoli hodil, kaj šele vozil kolo, se spominja Anja, ki pa se s tem kar ni želela sprijazniti.

Zaradi omejenosti terapij, ki pripadajo otrokom s hibo, se že od vsega začetka vsakodnevno trudi za sinov napredek. »Čas je trenutno najin največji sovražnik. Iz Ljubljane, kjer sem zaposlena, Gal pa obiskuje drugi razred Zavoda za gluhe in naglušne, se vračava šele okoli pol šestih popoldne, a vseeno vsak dan približno tri ure vadiva tudi doma. Posvečava se šolskim obveznostim, branju, pisanju, telovadiva za ravnotežje. Materiale za najino domače delo običajno pripravim en večer prej,« je Anja opisala naporen vsakdan. A njun trud in vztrajnost nista (bila) zaman. Gal se danes sporazumeva, hodi, kolesari, smuča, rola, rad ima igre z žogo ... »Telovadbi sva se res veliko posvečala. Gal ima sicer določene težave pri ravnotežju, ki so povezane s sluhom, ampak jih kar dobro premostiva. Verjetno je k njegovemu napredku pripomoglo tudi to, da sem ga vključevala v običajno okolje. Vse do zadnjega leta pred šolo je obiskoval javni vrtec,« je razložila. Danes jima največji izziv predstavlja komunikacija, saj Gal z izjemo nekaj osnovnih besed ne govori.

Anja Žaberl s slikanico Zajček Gal, eno prvih, ki je prilagojena v slovenski znakovni jezik. / Foto: Andrej Tarfila

Prve besede v kretnjah

Na težavo pa je Anja naletela že, ko se je njen sin, tedaj malček, srečal s prvimi besedami, ki jih otrok spozna v domačem okolju. Želela si je, da bi mu jih lahko približala ob slikanici, a tedaj ni bilo nobene prilagojene v slovenski znakovni jezik. Odločila se je, da jo bo, ko bo Gal malce starejši, ustvarila sama in tako je pred kratkim v samozaložbi izdala slikanico Zajček Gal, Prve besede v slovenskem znakovnem jeziku. Mali zajček ne sliši, saj ima poškodovano uho. Ker ne more povedati, kaj si želi, je žalosten, nato pa se začne sporazumevati s pomočjo kretenj. Ob slikanici spoznamo zajčkovo družino, druge živali, vse prostore v njegovem domu, bralca popelje tudi na vrt in igrišče, kamor običajno zahajajo otroci ... Bralec spozna najosnovnejše besede v znakovnem jeziku, saj so posamezni elementi narisani tudi v kretnji. »Risbe kretenj so opremljene s ponazorili, ki pokažejo, kako se posamezna izvede, saj je pri tem velik poudarek na mimiki obraza in gibanju telesa,« je pojasnila Anja in dodala, da je bilo potrebnega veliko usklajevanja z ilustratorko Nino Drol, ki je imela pred seboj težko nalogo. Očitno jima je dobro uspelo, saj je Gal, ki je vešč znakovnega jezika, slikanico dobil v roke, še preden so jo dali natisniti, pa ni imel pripomb. »Vsekakor moram omeniti tudi medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Auris iz Kranja, saj je slikanica izšla tudi ob njihovi pomoči in podpori,« je dejala Anja in pristavila, da so člani društva že dolgo kot njena druga družina in so ji pomagali skozi marsikateri izziv, ki ga ji je prinesla sinova naglušnost. Prav tako ji vseskozi stojita ob strani starša, brez katerih ji, meni Anja, ne bi uspelo. Hvaležna je tudi številnim sponzorjem, večinoma podjetjem iz lokalnega okolja, ki so finančno podprli izdajo slikanice.

Anjo je v svet znakovnega jezika popeljal močno naglušni sin Gal. / Foto: osebni arhiv

S slikanico nad tabuje

Z njo bi rada pripomogla k večji socializaciji otrok, kot je njen Gal, hkrati pa pomagala staršem, ki so se znašli na njenem mestu, da bi komunikacija čim prej stekla in pospešila nadaljnji razvoj njihovih otrok. »Slikanica je sicer namenjena vsem – ne le otrokom, ki slabo oz. sploh ne slišijo. Predvsem je namenjena otrokom, ki za komunikacijo uporabljajo slovenski znakovni jezik, prav tako pa tudi vsem drugim, ki so tako ali drugače povezani z gluhoto in našim znakovnim jezikom,« je poudarila Anja. Upa tudi, da bo pripomogla k temu, da bi bili gluhi in naglušni otroci, ki za komunikacijo uporabljajo znakovni jezik, (bolj) sprejeti v družbo. Da bi njihov jezik razumeli tudi slišeči. »Gal je najbolj vesel, ko ga nekdo razume. Takrat kar zažari. Žal je takih posameznikov zelo malo. Je pa še vedno tabu, da nekdo slabo sliši, da ne govori. Nekateri se kar obrnejo stran, so pa tudi taki, ki pokažejo zanimanje, želijo izvedeti, kaj jim hoče Gal povedati, in se tudi sami naučijo kakšne kretnje. Zelo je odvisno od staršev, kako otroku to predstavijo, se pa zgodi tudi, da ga včasih kakšen celo potegne stran. Želim si, da bi se ob slikanici čim več ljudi naučilo nekaj osnovnih kretenj, saj bi se tako otroci, kot je Gal, lažje vključevali v lokalno okolje, in da bi bili bolj potrpežljivi do njih.« Tudi zato upa, da njena prva slikanica v znakovnem jeziku ni zadnja ...

Pogovor

Dr. Nika Leben, letošnja prejemnica Steletove nagrade za življenjsko delo ... **Stran 18**

Zgodbe

Brigita Skela Savič je odstopila z mesta dekanje. Razlog: diagnoza izgorelosti. **Stran 19**

MultiKulti

Mladi zdravniki se oktobra letos za tri mesece odpravljajo na Madagaskar. **Stran 20**

Od petka do petka

Predsednik republike Borut Pahor je v predsedniški palači pripravil sprejem ob 30. obletnici ustanovitve Odbora za varstvo človekovih pravic. / Foto: Daniel Novakovič (STA)

Računsko sodišče je ugotovilo, da poslovanje Slovenskih železnic na področju medsebojnega poslovanja družb v skupini ni bilo učinkovito. / Foto: Gorazd Kavčič

Ljubljanski župan Zoran Janković je v primeru Stožice obdolžen zlorabe položaja in goljufije. / Foto: arhiv GG

Odbor večen navdih

Ob 30. obletnici ustanovitve Odbora za varstvo človekovih pravic je predsednik republike Borut Pahor pozval, naj bo odbor večen navdih za medsebojno spoštovanje, zaupanje in sodelovanje.

Simon Šubic

Med povabljenimi ni bilo Bavčarja

Predsednik republike Borut Pahor je na sredinem sprejemu ob 30. obletnici ustanovitve Odbora za varstvo človekovih pravic v predsedniški palači pozval k enotnosti in medsebojnemu sodelovanju, kakršnemu smo bili priča tudi ob izbruhu afere JBTZ leta 1988. »Enotni obstanemo, razdeljeni pa propademo,« je poudaril. Kot je dodal, je odbor, ki je nastal po aretaciji Janeza Janše, združil različno misleče Slovence v boju za človekove pravice, in pozval, naj bo odbor »večen navdih narodu in državi ter državljanom za medsebojno spoštovanje, spoštovanje različnosti, potrebno zaupanje in sodelovanje«. Pahorja tudi skrbi, ker se Slovenci ne prepiramo več zgolj o tem, kaj se je zgodilo med drugo svetovno vojno in po njej, temveč tudi o tem, kaj se je zgodilo pred osamosvojitvijo in med njo, saj to dodatno prispeva k temu, da se mladi ljudje presenetljivo malo učijo in pogovarjajo o tem obdobju. Članom odbora se je predsednik ob tej priložnosti zahvalil za nenadomestljiv prispevek k demokraciji in samostojni državi. Slavnostni govornik, član takratnega kolegija odbora za varstvo človekovih pravic Igor Omerza je tudi poudaril, da je odbor združeval različne oporečniške asociacije in posameznike, ki pa so kljub različnim pogledom lahko sodelovali skupaj, kar se mu zdi pomemben zgodovinski zgled tudi za današnjo parlamentarno demokracijo. Sprejema se sicer ni udeležil predsednik odbora Igor Bavčar, saj ga Pahor ni povabil, ker prestaja zaporno kazen, po razlagi Pahorjevega kabineta pa bi zato njegova udeležba naletela na zelo deljene odzive. Nekateri člani odbora se s predsednikovo odločitvijo niso strinjali in se sprejema niso udeležili. Na sprejemu tako med drugim ni bilo zakoncev Spomenke in Tineta Hribarja, Dušana Kebra, Janeza Janše, Ivana Borštnerja in Francija Zavrla.

Neučinkovito poslovanje Slovenskih železnic

Računsko sodišče je ugotovilo, da poslovanje Slovenskih železnic (SŽ) na področju medsebojnega poslovanja družb v skupini v letih 2013 in 2014 ni bilo učinkovito, saj SŽ med drugim niso zagotavljale ekonomičnosti in konkurenčnosti, niti niso vzpostavile ustreznega sistema notranjega nadzora. SŽ in odvisni družbi Potniški promet in Infrastruktura so med drugim posle v skupni vrednosti skoraj 36,8 milijona evrov znotraj skupine sklepale brez izvedbe postopkov javnega naročanja, pri čemer so se neutemeljeno sklicevale na izjeme od uporabe pravil postopkov javnega naročanja, je v reviziji ugotovilo Računsko sodišče. Medsebojnih poslov niso dogovorili v pisni obliki ali pa so pisno obliko zagotovili po tem, ko je obligacijsko razmerje že nastalo, pri sklepanju medsebojnih poslov z odvisnimi družbami v skupini pa v pogodbe tudi niso vključili protikorupcijske klavzule. Generalni direktor SŽ Dušan Mes je v odzivu zatrdil, da spoštujejo zakonodajo (tudi pri spornih 36,8 milijona evrov naročil) in da bodo spoštovali tudi priporočila sodišča, če ne bodo negativno vplivala na poslovanje. Nekatera priporočila so že upoštevali, za večino pa je potrebna sprememba zakonodaje, je pojasnil.

Vložili obtožnico zaradi Stožic

Kriminalisti Nacionalnega preiskovalnega urada in specializirani tožilci so šest let po hišnih preiskavah vložili obtožnico v primeru Stožice. Obtoženih naj bi bilo devet oseb, med njimi tudi ljubljanski župan Zoran Janković, nekdanji obrambni minister Roman Jakič ter nekdanja direktorja Grepa in Ljubljanskih parkirišč in tržnice Zlatko Sraka in Samo Lozej. Obdolženim očitajo storitev kaznivih dejanj goljufije, preslepitve pri pridobitvi posojila, ponareditve poslovnih listin in zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic, je poročal POP TV. Janković je v prvem odzivu dejal, da javni del Stožic stoji, zasebnemu podjetju, ki je šlo v stečaj, pa da je »očitno zelo dobro pomagal, da je šlo v stečaj«. Poudaril je še, da je sodišče edino tisto, ki da vedno možnost, da dokažeš nedolžnost. Jankovićev odvetnik Janez Koščak pa je dejal, da tožilstvo v primeru Stožice išče dlako v jajcu. Koščak je razkril, da je Janković obdolžen dveh kaznivih dejanj – zlorabe položaja s podpisom dogovora za pridobitev kredita Grepu in goljufije na račun evropske skupnosti zaradi sredstev, ki jih je Evropski sklad za regionalni razvoj namenil projektu Stožice. Po odvetnikovih besedah je prvi očitek nenavaden, ker naj bi bila protipravna premoženjska korist, ki jo je pridobil Grep, kredit. Podobno je z očitkom o goljufiji, saj so bila vsa evropska sredstva, namenjena gradnji stadiona, namensko porabljena.

Slovenci v zamejstvu (615)

Kultura, vezivo naroda

Jože Košnjek

med sosedi

Kultura je najtrdnejše vezivo vsakega naroda, tudi slovenskega. Hvalevreden je vsak obisk slovenskih kulturnih skupin iz sosednjih držav in izseljenstva v domovini matičnega naroda, ko lahko občudujemo, s kakšno vnemo in zanosom negujejo rojaki svoj (naš) jezik, kulturo, narodni ponos. Enako drži za obiske in nastope kulturnih skupin in posameznikov iz Slovenije na tujem, kjer jih čakajo rojaki odprtih rok in src ...

Veseli nas, da so gostovanja naših kulturnikov pri Slovencih na tujem vse pogostejša. Tokrat omenjam dve. Najprej potovanje predstavnikov kulturnih društev in ustvarjalcev iz občine Medvode po Koroški, ki ga je v počastitev Aljaževega praznika izvrstno načrtoval in izpeljal predsednik Občinske kulturne zveze Medvode Janez Meglič s sodelavci. Na zadnji postaji koroške poti v Borovljah so se medvoški kulturniki in predstavniki Slovenskega prosvetnega društva Borovlje dogovorili za sodelovanje in slovenske kulturne ustvarjalce iz Borovelj prihodnje leto povabili v Medvode. Med rojake v Kanalski dolini v Italiji in na Koroškem pa je pretekli teden vodila pot tudi pevke in pevce mešanega pevskega zbora Peter Lipar, ki deluje pri Društvu upokojencev Kranj. Postaje njihove »zamejske« rajže so bile Višarje, Ukve in Ovčja vas v Kanalski dolini ter Bistrica na Zilji na Koroškem. Pesmi, ki so jih pevke in pevci iz Kranja zapeli pri Juretu Prešernu in v Marijini cerkvi na Višarjah, v cerkvi v Ovčji vasi, kjer je pokopan župnik Jurij Prešeren, brat pesnika dr. Franceta Prešerna, v Ukvah in seveda pri cerkvi nad vasjo in nato pri Drumlovih v Bistrici na Zilji, so legle na dušo ne le poslušalcem, ki jim slovenščina ni tuja, ampak tudi drugače govorečim. Slovenska pesem in beseda imata svojo moč! Obisk Drumlovih na Stari pošti in srečanje s Pepco in Ludvikom je tudi vživetje v preteklost in sedanjost ter prihodnost Ziljske doline in njenih ljudi, med katerimi še vztrajajo Slovenci.

Predstavniki kulturnih društev iz občine Medvode in Slovenskega prosvetnega društva Borovlje

Jure Prešeren, lastnik gostišča na Višarjah, nam je pretekli teden povedal, da je v 97. letu starosti umrl njegov stari oče Simon Prešeren, trgovec in zavedni Slovenec iz Trbiža. Gotovo se ga še kdo spomni, saj smo bili v »starih« časih Gorenjci pogosti obiskovalci njegove trgovine. In še vedrejša vest. Jutri in v nedeljo se bo ob 13.30 (jutri) in ob 11. uri (nedelja) v gostišču Mohorič v Rikarji vasi / Rueckersdorfu v Podjuni začelo tekmovanje harmonikarjev za Pokal Rutar. Nastopili bodo tudi nekateri znani ansambli iz Slovenije.

Po svetu

Osebe in transosebe

Nekoč je bil vojak Bradley Manning in ta je postal eden prvih in najbolj znamenitih »žvižgačev«. Pristal je v zaporu, tam pa se je odločil spremeniti spol in odtlej je – Chelsea Manning, ista in vendar druga oseba ...

Miha Naglič

Bradley je Chelsea

Obudimo najprej spomin na njegov izvirni greh. »Vojak Bradley Manning je delal kot obveščevalec v Iraku, ko je leta 2010 snel okrog 700.000 zaupnih depeš State Departmenta in Pentagona z vojaških računalnikov in jih predal spletni strani WikiLeaks v objavo. Leta 2013 so ga obsodili na 35 let zapora in kmalu zatem je Bradley sporočil, da je odslej Chelsea, in po uspešni tožbi je septembra 2014 v zaporu začel hormonsko terapijo za spremembo spola ...« Predsednik Obama jo je po sedmih letih zapora pomilostil, zdaj se ukvarja z zagovorništvom LGBT (lezbijke, geji, biseksualne in transspolne osebe) in manjšin v tehnologiji, postala je tudi kandidatka demokratov za senatorko v državi Maryland. Nedavno se je udeležila mednarodne poslovne konference C2 v Montréalu. Tema: transformativni trki (Transformative collisions). Preberimo si nekaj njenih udarnih izjav. Se je svet od 2010 kaj spremenil? Chelsea: »Svet, za katerega sem se leta 2010 bala, da bo obstajal, se je v moji odsotnosti uresničil pospešeno: nasilnost in resnično avtoritarna policijska sila, ki jo imamo v ZDA, in to, kako je to postalo normalno, me spominja na vojaško operacijo. Te iste vojaške taktike zdaj uporabljamo na naših ulicah.« Zavzema se za več etike v IKT (informacijsko-komunikacijski tehnologiji). »Država ni edina, ki lahko uporablja orodja nadzora. Tudi podjetja lahko uporabljajo škodljivo programsko opremo, da vas lahko izsledijo. Ena izmed dodatnih zaščitnih ovir je fizična odstranitev vaše naprave iz mobilnega omrežja. Gre za fizično plast zaščite, poleg šifriranja.« Slabost IKT-naprav je v tem, da so »ranljive, saj so vedno iskrene«. Vprašanje etike ni nekaj, »kar bi moralo ostati v laboratorijih Microsofta, celotna družba mora postavljati tovrstna vprašanja«. In mi vsi bi morali v teh prizadevanjih sodelovati. »Ljudje vedo, kaj je napačno. Posebno na področju tehnologije. Sama želim spomniti ljudi, da smo sokrivi. Mi, ki smo tehnologi, igramo pomembno vlogo in imamo besedo pri tem. Želim opomniti posameznike, da pri tem igrajo vlogo. Sem optimistična in napredujemo.« In kdo naj bi ustvaril ta etični kodeks za IKT-tehnologe. »Ne pravim, da bi to moral biti mednarodni odbor za etiko. Predlagam, da se ustvari ad hoc razumevanje na širši, mednarodni ravni, ki bo upoštevalo različne kulture in ne bo nujno imelo strukture ... Menim, da bi tehnologi z etičnim kodeksom morali prestati etični preizkus: kakšne so posledice tega sistema, kako bo to vplivalo na ljudi, kako se lahko zlorabi? Če si osredotočen samo na tehnološke specifikacije in možnosti izvedbe, obstaja možnost, da izdeluješ toksičen izdelek z zmožnostjo pohabljanja.« Kako se v teh zadevah znajde sama? »Marginalni položaj iz tebe napravi boljšo osebo za razumevanje, kako se izvaja aktivizem. Veš, kako je videti tisto boljše. In veš, kaj si želiš. Če teh izkušenj nimaš, so tvoje perspektive omadeževane s pomanjkanjem lastnega izkustva.« In njen pogled na pomanjkljivi posluh za »transvprašanja« v skupnosti LGBT. »S stališča transperspektive so istospolne poroke zelo nišno vprašanje, saj dejansko ne naslavljajo vprašanj o nesorazmerni zastopanosti transoseb v zaporih, o nesorazmerno velikem številu brezdomnih transoseb ali pa o slabšem dostopu do zdravstvene oskrbe. Menim, da bo osredotočanje na ta sistemska vprašanja dejansko vplivalo na različne skupine manjšin in nezadovoljne skupine v družbi, ne samo transosebe.« (Vir: MMC RTV SLO) Ja, še dobro, da je vojak Bradley postal »transoseba« Chelsea.

Irska tiha revolucija

»Vidimo kulminacijo tihe revolucije, ki se je na Irskem dogajala v zadnjih desetletjih.« Tako je irski premier Leo Varadkar, ki je tudi prvi odkrito homoseksualni premier na Irskem, komentiral izid referenduma, na katerem so irski volivci 25. maja z veliko večino in visoko udeležbo podprli odpravo prepovedi splava.

Sprevrženi agenti

»Agenti so kot katoliški duhovniki. Če so dobri, jih ima cela skupnost rada. Če so slabi, pa je tako hudo, da slabše ne more biti. Agent lahko posili svojo stranko, ampak mu mora ta vseeno plačati, ker ji je priskrbel vlogo v seriji. Tipu, ki me je zlorabljal, moram poslati ček vsakič, ko dobim delo. Tip te lahko spolno zlorabi in te potem toži, ker mu nisi plačal.« To je povedal Terry Crews (1968), nekdanji zvezdnik NFL-a, ki je prestopil v igralske vrste, v zadnjih mesecih pa je postal eden od glasnejših podpornikov gibanja #MeToo. Oktobra lani je razkril, da je bil tudi sam žrtev spolne zlorabe, storilec pa je bil njegov agent.

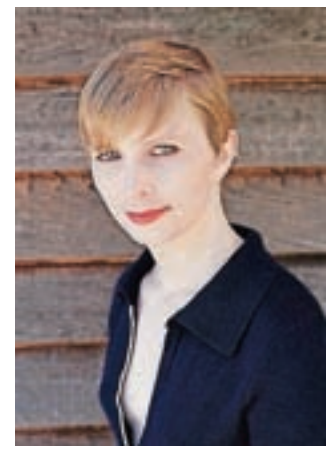

Leta 2012 je bil še vojak Bradley Manning. Leta 2017 pa je ista oseba že državljanka Chelsea Manning. / Foto: Wikipedija

Leo Varadkar (drugi z leve), ko je bil še irski minister za zdravstvo, ob odprtju nove urgence v Connolly Hospital, Blanchardstown, julija 2014. / Foto: Wikipedija

Foto: Wikipedija

Terry Crews (1968), nekdanji igralec ameriškega nogometa (NFL), ki je postal filmski igralec in aktivist gibanja MeToo.

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (19)

»Filmski podjetnik« v Kranju

Ddr. Damir Globočnik

GORENJSKI MUZEJ

Kabinet slovenske fotografije v Gorenjskem muzeju je prva javna fotografska zbirka v Sloveniji. Ustanovljen je bil 28. novembra 1970. Pobudnik in dolgoletni sodelavec Kabineta je bil fotograf in publicist Marko Aljančič (1933–2007). Kabinet hrani fotografije slovenskih fotografov, med drugim več kot sto fotografij kranjskega fotografa Janeza Marenčiča (1914–2007), ki so nastajale od konca tridesetih let preteklega stoletja do začetka 21. stoletja.

Uveljavljanje fotografije kot poklicne in umetniške dejavnosti so spremljali dinamični dogodki. Ena najbolj nenavadnih peripetij se posredno navezuje na poklicnega fotografa in filmskega pionirja Veličana Beštra (1891–1938), ki je bil po rodu iz Železnikov, po prvi svetovni vojni pa je imel v Ljubljani uspešen fotografski atelje. Leta 1922 je ustanovil filmski atelje. Prvi krajši dokumentarni film je posnel na smučarski tekmi za prvenstvo Jugoslavije v Planici 26. februarja 1922, sledilo je še nekaj filmov, od katerih jih je pet ohranjenih v Slovenskem filmskem arhivu. Med njimi je tudi 5 minut in 49 sekund dolg film, ki prikazuje Kranj.

Beštrov zgled je vzpodbudil nekdanjega fotografskega pomočnika Ivana Simončiča, da se je začel izdajati za filmskega snemalca. Časniki so poročali, da so oktobra 1932 v Ljubljani aretirali predrznega »filmskega podjetnika«, 26-letnega Simončiča, ki je v Kranju, Novem mestu, Dolenjskih Toplicah in Straži prigoljufal okrog tri tisoč dinarjev. Tudi na ljubljanskem velesejmu je deloval s pretvezo, da pobira fotografska naročila za tvrdko Veličana Beštra (Fotoatelje Ilirija film).

V Kranju je Simončičevo delovanje potekalo takole: obiskal je vse trgovine, hotele in gostilne ter povedal, da prihaja iz Ljubljane, kjer je bil prav tedaj na ogled zvočni film Bela Ljubljana. Ker je po snemanju ostalo še osemsto metrov neporabljenega filma, bo ta film posvečen Gorenjski, predvsem Kranju. Vsako podjetje, ki hoče priti na filmsko platno, mora vnaprej plačati polovico zneska. Simončič je Kranjčanom povsem zmešal glave, trgovci in gostilničarji so čistili svoje lokale, dekleta so se lišpala. Še preden so sleparju prišli na sled, se je oglasil v Novem mestu, kjer se je predstavljal za filmskega igralca in ponovno sprejemal naročila. Ivan Simončič je po aretaciji vse priznal, izgovarjal pa se je, da si ni znal pomagati, saj so ženske kar same silile za njim. V Kranju naj bi mu padale kar okrog vratu s prošnjo, naj jih filma.

Troje odlomkov iz Beštrovega filma o Kranju

Pogovor

Zaljubljena v stavbno dediščino

Dr. Nika Leben

Ni ga, ki bi bolje poznal umetnostno-arhitekturno dediščino Gorenjske, kot naše gradove, dvorce, cerkve, meščanske vile, stara mestna jedra pozna odgovorna konservatorka na kranjski enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine dr. Nika Leben, letošnja prejemnica Steletove nagrade za življenjsko delo in vrhunske dosežke pri ohranjanju in predstavljanju naše kulturne dediščine.

Igor Kavčič

Bolj za šalo kot zares ugotavljam, da je Steletova nagrada na kranjskem Zavodu za varstvo kulturne dediščine hkrati tudi napoved, kdo izmed sodelavcev se bo naslednji upokojil. Lani se je po nagradi upokojil vaš kolega dr. Milan Sagadin, vi odhajate s koncem letošnjega leta. Sicer ste bili doslej tudi že dvakrat nagrajeni s Steletovim priznanjem: leta 1993 za prenovo romanske kapele sv. Petra v Stražišču in leta 2009 za odkritje in prenovo osrednje Baročne dvorane v Radovljiški graščini. Se človek navadi na tovrstno pozornost stroke?

»Seveda si zelo vesel vsakega priznanja stanovskih kolegov, nagrada za življenjsko delo pa je zadoščenje za vse, kar si doslej naredil na področju varovanja kulturne dediščine, čeprav nisi nikoli povsem zadovoljen z opravljenim – vedno bi bilo lahko še bolje. Odziv ob nagradi je bil zelo pozitiven, veliko ljudi mi je čestitalo, še vedno me ustavljajo na cesti. Cilji našega dela seveda niso priznanja, ampak odkritja in varovanje kulturne dediščine, ob tem pa jo želimo tudi čim bolj približati ljudem. S kulturno dediščino se moramo naučiti živeti in jo ceniti kot nekaj, kar so nam zapustili predniki in kar moramo ohraniti za potomce. Včasih se poraja vtis, da jo bolj cenijo turisti, ki obiskujejo naše kraje in jih je ponekod že kar preveč. Na Blejskem gradu na primer je že pravi kaos. Posledično to pomeni tudi, da spomenike prilagajamo ljudem in ne obratno, kot bi bilo prav.

Res se bom konec leta upokojila, ampak glede na to, da mi vedno zmanjkuje časa za ureditev bogate dokumentacije iz vseh delovnih let, se mi zdi, da bom kakšno leto ali dve zagotovo še hodila nazaj v pisarno, da uredim arhiv tako, kot je treba.«

Po stroki ste umetnostna zgodovinarka. Ste si na začetku študija predstavljali, da se boste namesto pisanja likovnih kritik v poklicni dobi ukvarjali s stavbno dediščino, ohranjanjem in varovanjem sakralnih objektov, gradov, dvorcev, meščanskih vil in drugih arhitekturnih biserov preteklosti, s skrbjo za podobo starih mestnih in vaških jeder?

»Ko me je prvič na ''spomeniško varstvo'', takrat je zavod imel prostore v kranjskem župnišču, peljal kolega Lado Knific in mi pokazal, kje in kaj dela, sem si rekla, če bi bila tukaj v službi, bi to bilo nekaj najlepšega, kar bi se mi lahko zgodilo v življenju. To je bil sicer idealističen pogled, realnost je bila potem v poklicu nemalokrat drugačna, a vseeno je bilo tudi veliko lepih trenutkov – posebno, kadar mi je uspelo odkriti kaj novega, izjemnega.

Ko sem prišla v službo, nisem vedela, kako je videti gotsko okno na naši meščanski arhitekturi. Na fakulteti smo se učili o gotskih katedralah, morali smo poznati vse kipe na njihovih portalih ..., manj pa smo poznali dediščino, ki jo imamo tu, pred svojim pragom. Kar se tiče znanj o gradbenih posegih in o restavratorstvu, pa sem jih spoznavala ob delu.«

Seznam vašega strokovnega dela v štiridesetih letih dela na kranjski enoti ZVKD je impozanten, pa vendarle: na kateri projekt bi ob nenadnem vprašanju najprej pomisli?

»Vsekakor je to prenova Radovljiške graščine in ob tem v daljšem obdobju tudi starega mestnega jedra Radovljice z vsemi kulturnimi spomeniki, ki so v njem. Vendarle gre za moje domače okolje, kjer sem preživela zgodnje otroštvo, stanovala na Prešernovi ulici in hodila v osnovno šolo v Čebelico, ki je danes kulturni spomenik državnega pomena.«

Prenova Radovljiške graščine in z njo na novo odkritega bisera – Baročne dvorane – je bil dolgotrajen in zahteven projekt. Menda so jim tudi na občini, ki je bila glavni investitor, včasih že popuščali živci ... Kompromis je najbrž magična beseda v vašem poklicu, posebej na relaciji zavod–investitor–izvajalec?

»Res je menda takratni župan Janko S. Stušek v nekem trenutku rekel, da bodo Graščino zaklenili in me ne bodo več spustili noter. Kompromisi niso vedno zaželeni, vendar brez njih enostavno ne gre. Včasih se mogoče res v prvi fazi nekoliko razjezim, celo povzdignem glas, tudi nad nič hudega slutečimi delavci, ki niso nič krivi. Seveda pa je vedno treba ohraniti trezno glavo, premisliti in postopati v obojestransko korist. To največkrat rešujemo na terenskih ogledih, ki so bistveni, saj si objekt ogledamo in ocenimo, preden se začnejo kakršnakoli dela. Kompromisi so takrat, ko je že pol narejenega, precej težji. Lažje pa se je dogovarjati, če objekt dobro spoznaš, ko lahko oceniš, kaj je še sprejemljivo v okviru varovanja posameznega spomenika ali dediščine stavbe oziroma kateri so tisti posegi, ki ne bodo spomenika nepopravljivo poškodovali. Pomembno je, da se ohrani stavbna substanca, sicer je bolje, da se s posegi počaka na naslednjo generacijo ali pa na večja finančna sredstva. Konservatorji smo tu zato, da kulturno dediščino zavarujemo, če ne gre drugače, investitorja postavimo pred dejstva s papirnato odločbo.

Foto: Tina Dokl

Dr. Nika Leben skrbi, da se biseri gorenjske umetnostno-arhitekturne dediščine tudi danes svetijo, kot so se nekoč.

Zakonodaja je solidna, se pa dogaja, da investitorju manjka sredstev, da zadosti našim pogojem. Na zavodu tako postajamo neka socialna služba. Kako naj nekomu predpišem nekoliko dražja lesena okna namesto plastičnih, če pa ljudje nimajo denarja. Družba bi tu morala prisluhniti in pokriti razliko med cenejšimi in dražjimi okni. Podobno velja za restavratorske posege pri poslikavah in fasadni dekoraciji.«

Se je v zadnjih dvajsetih letih razmišljanje ljudi vseeno spremenilo, kar se tiče kulturne dediščine?

»Mislim, da se je stanje precej popravilo in se ljudje že zgledujejo po dobrih prenovah; predvsem velja to za fasade. Je pa tudi res, da ne vemo, kaj se dogaja v notranjosti posameznih spomeniško varovanih zgradb, kamor včasih nimamo dostopa ali nas lastniki ne obveščajo o posegih, ali namenoma ali zaradi nevednosti. Pogosto pa ljudje prepoznajo kvalitete v stavbni dediščini, a se prenove, kot sva ugotovila, vse prevečkrat zataknejo pri denarju.«

Je birokracija neprijeten del tega poklica?

»Papirnate odločbe so sestavni del našega dela. Ljudje za posege potrebujejo utemeljene pogoje, mi smo jih po zakonu dolžni pripraviti in podati k posegom soglasje. Ne nazadnje tudi zato, da investitorji pridejo do dodatnega denarja od občine ali države. Pozitivno je tudi to, da so posegi dokumentirani. Ponavadi pa zmanjka časa za strokovna poročila. Imam kar slabo vest ...«

Razmišljanje o stavbni dediščini po štiridesetih letih dela na ZVKD najbrž ne bo šlo kar čez noč iz glave ...

»Seveda ne. Pogosto se zalotim, da ne gledam več vsebine arhitekture ali likovnih del, ampak samo obliko; če je na primer razpokan zid, če se lušči barva ali morda zamaka. Temu pravim profesionalna deformacija. Tovrstnega beleženja okolice se ne znebiš tako hitro. Seveda opazim in opozarjam pristojne tudi na razne nepravilnosti, ki se me pravzaprav ne tičejo po službeni dolžnosti. Samo poglejte tisti Dino park na vhodu na Bled, da ne govorim o kulturni revščini cestnih krožišč.«

Poletje in jesen bosta torej zagotovo še delovno bogata?

»Vsekakor. Zaključujejo se restavratorski posegi na glavnem Marijinem oltarju v cerkvi na Blejskem otoku, v kratkem bodo začeli obnavljati tudi zvonik. Mislim, da so že začeli prazniti grad na Brdu pri Kranju, kjer je predvidena obnova infrastrukture. Na začetek celovite prenove čaka tudi Ruardova graščina na Stari Savi na Jesenicah. Notranjščina ima vrsto lepih poslikav, potrebni pa bodi tudi statični posegi. Na Bledu se zaključujejo vzdrževalna dela na gradu, v prenovo gre nekaj vil, med njimi vila Epos s Plečnikovim zimskim vrtom, v teku je tudi načrtovanje nove likovne galerije pod Blejskim gradom, na lokaciji stare grajske pristave. Na gradu Tuštanj pri Moravčah, kjer se prenova vleče že dvajset let, so bile odkrite poslikave še v eni od sob z glasbenimi motivi, ki jih bo treba restavrirati, omenim pa naj še restavriranje oltarne slike sv. Štefana avstrijskega baročnega slikarja Kremser-Schmidta iz Velesovega, ki je po čiščenju in manjših posegih prav zasijala. Pri sv. Janezu v Bohinju po zaključku restavratorskih del v prezbiteriju pride na vrsto južna fasada s freskami, v Bitnjah pa bo v prihodnjem letu zaključeno restavriranje velikega renesančnega glavnega oltarja. Obnova radovljiške cerkve z znano zgodbo o pokanju stebrov pod pevskim korom, ki je bila med najbolj zahtevnimi gradbenimi posegi, je srečno zaključena, trenutno potekajo vzdrževalna dela na zidovih gradu Kamen, ki se bodo nadaljevala tudi v naslednjem letu.«

Torej se boste tudi po odhodu v pokoj zagotovo še vračali na Tomšičevo? Čaka vas tudi knjiga o furlanskih stavbenikih ...

»O tem sem prepričana. Upam, da bom še imela dovoljenje za uporabo pisarne in računalnika. Precej je še gradiva, dokumentov, fotografij, ki jih je treba pregledati in urediti arhiv. Najbrž bom tudi še nadaljevala s kakšno raziskavo. Naslednika za zdaj še ni. Furlane pa bi res rada obdelala na širšem območju Slovenije, poleg njihovih del na Gorenjskem še v Ljubljani in na Dolenjskem ter Štajerskem. V knjigi bi rada naredila celovit pregled.«

»Pogosto se zalotim, da ne gledam več vsebine arhitekture ali likovnih del, ampak samo obliko; če je na primer razpokan zid, če se lušči barva ali morda zamaka. Temu pravim profesionalna deformacija. Tovrstnega beleženja okolice se ne znebiš tako hitro.«

Zgodbe

Izgorelost se zgodi, če delaš preveč

Izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, ki je zaslužna za to, da so Jesenice dobile fakulteto, je konec lanskega leta odstopila z mesta dekanje. Razlog: diagnoza izgorelosti, ki je v našem prostoru še vedno nerazumljena in stigmatizirana.

Urša Peternel

Izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, znanstvena svetnica, je konec novembra odstopila z mesta dekanje Fakultete za zdravstvo Angele Boškin. Kot vršilka dolžnosti dekanje je vodenje fakultete začasno prevzela Sanela Pivač, višja predavateljica. Brigita Skela Savič, ki je zaslužna za to, da so Jesenice pred dobrimi desetimi leti dobile takrat visoko šolo za zdravstveno nego, je iskreno spregovorila o razlogih za svoj odstop, opisala pa je tudi ovire na poti razvoja fakultete in izzive na področju samostojnega visokega šolstva.

Izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, znanstvena svetnica, se je soočila z diagnozo izgorelosti. / Foto: osebni arhiv

Diagnoza: izgorelost

Kot je povedala, je z mesta dekanje odstopila iz zdravstvenih razlogov. "Soočila sem se z izgorelostjo, ki se je dolgo časa vlekla, na mojem zdravstvenem stanju pa se je odrazila predvsem kot povsem oslabljen imunski sistem, zaradi česar sem bila več mesecev na antibiotikih. Nujna je bila bolniška odsotnost, pri čemer so zdravniki ocenili, da se to stanje ne more popraviti v mesecu ali dveh. Izgorelost je stanje velike ogroženosti, ki se lahko konča s popolnim sesutjem imunskega sistema, kapjo, globoko depresijo, rakom ... Žal je v slovenskem prostoru še vedno nerazumljena in stigmatizirana. Zgodi pa se tistim, ki delajo preveč," je povedala zdaj že nekdanja dekanja, ki je pred dobrimi dvanajstimi leti, takrat še kot glavna medicinska sestra na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, začela postopke za ustanovitev Visoke šole za zdravstveno nego Jesenice. Ko je prevzela zahteven projekt akreditacije visoke šole, je obenem zaključevala tudi doktorat. "Vzpostaviti je bilo treba program, najti stavbo, urediti prostore ... Najprej smo vzpostavili študij zdravstvene nege prve stopnje, temu pa je sledila izredno hitra rast, novi programi, zelo zahtevno preoblikovanje visoke šole v fakulteto, za kar je bilo potrebno intenzivno raziskovalno delo in mednarodna vključenost. Akreditirali smo študijski program promocija zdravja, magistrski in zatem doktorski študij ..." Ob tem pa jim kljub prizadevanjem še vedno ni uspelo pridobiti koncesij za študij druge in tretje stopnje, in to kljub drugačnim obljubam. "Kljub prizadevanjem sem bila neuspešna pri pridobivanju koncesij; država ta program potrebuje, ministrstvo pa koncesije ne da. Tako se naprezaš, dokazuješ, prosiš, na koncu pa se soočiš s tem, da kakovost dela fakultete za tiste, ki delijo denar, očitno ni pomembna," je povedala. Opozorila je tudi na medsektorsko neusklajenost med ministrstvom za zdravje in ministrstvom za visoko šolstvo; prvo izkazuje potrebo po visoko izobraženih kadrih, ministrstvo za šolstvo pa za to noče slišati. "Boli me neobčutljivost za to, kako pomemben je izobražen zdravstveni kader, ki skrbi za bolnike. Potrebujemo magistre zdravstvene nege, promocije zdravja ... Tu vidim tudi nalogo zbornice zdravstvene in babiške nege, ki bi kot varuh evropske direktive morala glasno povedati, da nujno potrebujemo sistematizirana delovna mesta za diplomirane medicinske sestre z magisterijem ..."

Zaganjanje v prazno

Obenem je opozorila, da je v regiji zelo težko dobiti dovolj študentov za magistrski in doktorski študij, kar je razlog, da so študij na drugi in tretji stopnji začeli izvajati v Ljubljani. Ne nazadnje pa so z razvojem in širitvijo programov sedanji prostori fakultete na Jesenicah postali premajhni, potrebovali bi prizidek, žal pa Občina Jesenice kot ustanoviteljica fakultete in lastnica stavbe gradnje prizidka še ni uvrstila med svoje razvojne projekte. "V prazno sem se zaganjala tudi na področju plačila mentorstva kliničnim bazam," je naslednjo oviro izpostavila sogovornica. "Smo edina država v Evropski uniji, kjer fakulteta mora plačevati klinični bazi za izvajanje mentorstva. Nekatere bolnišnice so postavile ultimativne cene, kar se mi je zdelo neetično in družbeno neodgovorno. Letno smo tako bolnišnicam za klinično usposabljanje naših študentov nakazali 130 tisoč evrov, saj morajo polovico ur študija, to je 2300 ur, opraviti v kliničnih okoljih."

"Vse to se ni več skladalo z mojim vrednostnim sistemom in mojim vložkom, človek postane izčrpan in ocenila sem, da sem se ob tem iztrošila," je dejala in povedala, da tudi po odstopu z mesta dekanje ostaja na fakulteti, opravljala bo raziskovalno delo, vodila raziskovalne projekte kot profesorica na magistrskem in doktorskem študiju.

Ustvarjalka in glasnica slovenstva

Pred 185 leti je bila na gradu Turn v Potočah rojena Josipina Urbančič Turnograjska, ki velja za prvo slovensko pisateljico, pesnico in skladateljico. Sredi 19. stoletja, ko se je oblikovala slovenska narodna identiteta, je bila s svojim literarnim ustvarjanjem v slovenskem jeziku in siceršnjo zavedno nacionalno držo tudi pomembna glasnica slovenske narodne zavesti.

Danica Zavrl Žlebir

Josipina Turnograjska, prva slovenska pisateljica, pesnica, skladateljica, sedaj pa je ugotovljeno, da tudi pravljičarka, je sredi 19. stoletja živela na Turnu. Ustvarjala je zelo mlada, in ko je stara komaj 21 let umrla, je zapustila vrsto literarnih in glasbenih del. Na rojakinjo spominja spominska soba na gradu, kjer je sedaj Dom starejših občanov Preddvor, doprsni kip na pročelju gradu, spomeniški obelisk v grajskem parku in plošča z njenega groba v Gradcu v grajski kapeli. Poldrugo desetletje njeno zapuščino raziskuje ddr. Mira Delavec Touhami, prav tako preddvorska rojakinja, ki je njeno življenje in delo raziskala za svoje diplomsko in doktorsko delo, o Josipini je napisala tudi roman. Poleg tega skrbi za Josipinin grob v Gradcu. Vsako leto Kulturno društvo Josipine Turnograjske na javnem natečaju izbira najlepše ljubezensko pismo, ki jih pišejo mladi iz vse Slovenije, navdihnila pa so jih pisma, ki sta si jih pisala Josipina in njen zaročenec in kasneje mož Lovro Toman. Da slovita rojakinja v Preddvoru ni pozabljena, pričata tudi ulica in pevski zbor z njenim imenom. V teh dneh je spomin nanjo še intenzivneje oživel, saj junija občina Preddvor v njeno čast praznuje občinski praznik. Letošnjo 185. obletnico rojstva Josipine Urbančič Turnograjske (1833–1954) pa so na poseben način počastili tudi udeleženci prvega mednarodnega simpozija. Organiziralo ga je KD Josipine Turnograjske v sodelovanju s preddvorskima občino in zavodom za turizem.

Na simpoziju o Josipini Turnograjski so ugledni strokovnjaki iz Nemčije, Avstrije in Slovenije razpravljali o Josipinini umetniški zapuščini, socialnem okolju, kjer je živela in ustvarjala, o oblačilni kulturi v njenem času, o sledeh, ki jih je pustila v domačem kraju in v Gradcu, kjer je umrla 1. junija 1854 v starosti 21 let. Ob tej priložnosti je izšel tudi zbornik o Josipini Urbančič Turnograjski z naslovom Kdor dušno živi, ne umrje, ki sta ga uredila Mira Delavec Touhami in Franc Križnar. Predstavili so ga na sklepni slovesnosti ob simpoziju, na kateri je bil navzoč tudi predsednik države Borut Pahor. V slavnostnem govoru je poudaril veliko vlogo in pomen, ki ju ima Josipina v slovenskem literarnem prostoru, in sporočilnost njenih del v medsebojnem povezovanju, ljubezni in strpnosti, za kar si je v svojem kratkem življenju prizadevala tudi Josipina. Mira Delavec Touhami, raziskovalka in največja občudovalka Josipine Turnograjske, se je za ta večer oblekla v obleko, kakršne so bile značilne za Josipinino obdobje, sešila jo je Olga Bevk. Skupaj z igralcem Pavletom Ravnohribom sta z branjem odlomkov iz pisem Josipine in Lovra Tomana oživila njun čas. Tudi glasbeni nastopi (Vokalne skupine Kokrčan ob klavirski spremljali Lare Križaj, sopranistke Martine Burger in pianistke Aleksandre Naumovski Potisk, Ženskega pevskega zbora Josipine Turnograjske Društva upokojencev Preddvor) so pletli rdečo nit spomina na rojakinjo. Svoje sta k temu dodali tudi pričevanji Josipininih pranečakov, Marinke Dolžan Šitum, ki je bila prisotna na prireditvi, in dr. Vitala Ašiča, ki živi v Argentini, ki sta se vselej zelo zanimala za življenje svoje rodbine. Vital Ašič je iz daljne Argentine gojil stike z nekdanjim direktorjem doma starejših v Preddvoru Petrom Starcem, zgodovinarko Heleno Križaj, pozneje pa tudi z Miro Delavec, ki se je še kot študentka zanimala za Turnograjsko in jo je tudi spodbujal k raziskovanju in pisanju, da je (kot je zapisal) postala pravi »apostol« širjenja Josipininega duha.

Mira Delavec Touhami in Pavle Ravnohrib kot Josipina in Lovro Toman / Foto: Primož Pičulin

MULTIKULTI

Zmoti jih le bolečina, pa še to dojemajo drugače

Mladi zdravniki Sončka Jazbinšek, Matej Cankar, Jan Šmid, Jurij Zupan in Eva Bojc – trije Gorenjci, Celjan in Ljubljančanka, se oktobra letos za tri mesece odpravljajo na Madagaskar. Peterica se na svoj odhod intenzivno pripravlja, saj tovrstno potovanje zahteva tudi veliko organizacijskih sposobnosti.

Alenka Brun

Ekipa odhaja v Matango na jugovzhodu Madagaskarja, v kraj, ki ima slovenski misijon že vrsto let. Tisti, ki poznajo misijonarja Izidorja Grošlja, so o njem že kar veliko slišali. Tu najdemo tudi dispanzer, v okviru katerega bodo mladi zdravniki prostovoljno delovali, lokalno prebivalstvo pa se sedaj tudi že kar dobro znajde v vlogah medicinskih sester ali bratov.

Matej Cankar, Jurij Zupan, Sončka Jazbinšek, Eva Bojc in Jan Šmid / Foto: osebni arhiv

Bili so sošolci

O projektu smo se pogovarjali s Sončko Jazbinšek in Matejem Cankarjem. Ekipa šteje pet članov, starih med 25 in 27 let. Sončka je z Visokega pri Kranju, Matej je Škofjeločan. Tretji Gorenjec Jan Šmid pa prihaja iz Naklega. Jurij Zupan je zobozdravnik in je Celjan, Eva Bojc pa je Ljubljančanka. Trije zdravniki so pripravniki, eden je ravno diplomiral, zobozdravnik Jurij pa je tudi ravno diplomiral.

Večji del ekipe tako vstopa v obdobje, ko bodo zaključili pripravništvo, opravili strokovni izpit, potem pa čakali na razpise za specializacijo – in razmišljali so, da bi vmesni čas izkoristili drugače in se odpravili kot ekipa mladih zdravnikov iz Ljubljane na Madagaskar. So se pa poznali že prej, pove Sončka. »Bili smo sošolci. Vsi v istem letniku. Ekipa se je počasi formirala, Jurija pa je poznal Jan, česar smo bili veseli, saj odprava potrebuje zobozdravnika.« Matej doda: »Zobozdravnik ima po sedanjih izkušnjah na takih odpravah največ dela in ga res potrebujemo.«

Tropski vikend in medicinska oprema

Sekcija za tropsko medicino na infekcijski kliniki v Ljubljani ima že vzpostavljeno mrežo lokacij: Kenija, Zambija, Uganda, Madagaskar, Papua Nova Gvineja. Ko se neka odprava zbere, se člani dogovorijo, poiščejo prost termin, izberejo kraj ter se prijavijo. Tako že več kot leto vnaprej rezervirajo termin in potem se začnejo priprave na odpravo in zbiranje sredstev zanjo.

Če se nekdo želi udeležiti prostovoljnega dela v tropih v okviru odprav Sekcije za tropsko medicino, mora imeti opravljen izpit iz tropske medicine, obvezna pa je tudi udeležba na t. i. tropskem vikendu, kjer jih dva oziroma tri dni intenzivno pripravljajo na vse možne scenarije, nam razloži Matej.

»Madagaskar je ena najrevnejših držav na svetu, in ko smo spoznali gospo, ki je v svojem življenju veliko potovala in nas je želela srečati ter deliti svojo izkušnjo Madagaskarja z nami, nam je razložila, da je videla že veliko sveta, a Madagaskar je bil res nekaj posebnega. Po eni strani so se ji ljudje tam zasmilili, po drugi pa so ravno zato toliko bolj hvaležni že za neke osnovne stvari.«

Večino njihove prtljage bo predstavljala medicinska oprema. Kakšnih 150 kilogramov je bo. S seboj bodo peljali vse od gaz in povojev do zdravil. Slednja jim prijazno pomaga zbirati kranjska Fajdigova ambulanta, seveda pa bodo morali specifične antibiotike in antimalarike kupiti sami. Določena zdravila bodo naročili, ko bodo že v Matangi. »Material, kot so zobne kreme in ščetke ter vlažilne kreme zbirajo tudi na Škofijski gimnaziji, očala z dioptrijo v očesni ambulanti v Naklem ...« našteva Sončka.

Vedo, kaj jih čaka?

Sogovornika sta se strinjala, da približno. Matej pravi: »Nekako že veš, a na to se ne moreš popolnoma pripraviti.« Sončka nadaljuje: »Prejšnje odprave skrbijo za predstavitve in nas tako malo pripravijo, in odprava, ki je tam, nam pove, kaj potrebujejo, česa manjka, kaj bi bilo dobro, da bi prinesli s seboj. Tako komuniciramo med seboj in si ustvarjamo neko sliko.«

Čeprav sta oba videla že kar nekaj sveta, se zavedata, da se bodo z določenimi stvarmi in situacijami srečali prvič. Predvsem Matej, ki bolj eksotičnih, revnejših držav še ni obiskal. Po eni strani mu tako Madagaskar predstavlja izziv tudi zato, ker bo to nekaj popolnoma drugega, kot pa na primer njegova izmenjava v sklopu medicine, ko je mesec dni preživel v Houstonu v Ameriki. Sončka je sicer videla kar nekaj azijskih držav, na izmenjavi pa je bila dve leti in pol v Belgiji. Tam je spoznala tudi svojega fanta, ravno tako zdravnika, in upa, da bosta v prihodnosti za svoj dom izbrala Slovenijo.

»Madagaskar je ena najrevnejših držav na svetu, in ko smo spoznali gospo, ki je v svojem življenju veliko potovala in nas je želela srečati ter deliti svojo izkušnjo Madagaskarja z nami, nam je razložila, da je videla že veliko sveta, a Madagaskar je bil res nekaj posebnega. Po eni strani so se ji ljudje tam zasmilili, po drugi pa so ravno zato toliko bolj hvaležni že za neke osnovne stvari,« pripoveduje Matej. Sončka domneva, da se kulturnemu šoku ne bodo mogli izogniti. »Pravijo, da se bo naš pogled na svet spremenil in bomo na stvari gledali drugače.« Matej pa se pravzaprav vsega, kar jih čaka, veseli: »Veliko se naučiš, prisiljen si delati v slabših pogojih in se moraš tako kar znajti.«

Mini malgaški slovarček

Z angleščino si tam ne bodo mogli kaj veliko pomagati. Čaka jih namreč sporazumevanje v malgaščini. Uradna jezika sta na Madagaskarju sicer malgaščina in francoščina, a domačini na podeželju redko znajo francosko. Ker je misijon gostil že lepo število odprav, povsod visijo table s prevodi in obstaja tudi že mini slovarček z medicinskimi izrazi. Večina odprav se tako sporazumeva v malgaščini. Matej meni, da se bodo prve dni lovili, potem pa navadili.

Pomaga že reden obrok

Na Madagaskarju morda malarija ni največji problem, čeprav je ne gre zanemariti, tako da je pri članih odprave znanje testiranja za malarijo pomembno. Na Madagaskarju je bolj prisotna kuga, saj vsako leto izbruhne kakšna epidemija. Morda se sliši grozno, a niti ni, razlaga Matej, ker se jo da zdraviti z antibiotiki. Predstavlja pa problem predvsem v večjih mestih. Tudi diabetesa tam ne poznajo v takem obsegu, kot ga pozna sodobni svet. Ravno tako je prisotna hipertenzija, a največji problem na Madagaskarju je pravzaprav podhranjenost otrok, kar pa se tudi da urediti. Sončki se zdi, da otrokom že redni obrok veliko pomaga. Glede na zgodbo o prebivalcu, ki je prišel k zobozdravniku in dobil injekcijo proti bolečinam, vstal s stola, se zahvalil in odšel, pa je ekipa dobila tudi približno sliko, kako pri njih dojemajo bolečino. V bistvu poteka zdravljenja še ne razumejo popolnoma. »Zmoti jih le bolečina,« razmišlja Matej.

Vrač, zdravnik in tekač

Sončka pove, da je na Madagaskarju še vedno bolnikova prva postaja vrač, potem zdravnik. Morda se sami s tem niti ne bodo srečali, in če bi nekdo za plačilo prinesel živo kokoš, je lokalno medicinsko osebje tisto, ki ve, kako ravnati v takšnih in podobnih primerih. Pogosto se tudi zgodi, da ko nekdo zboli, v bolnišnico, ki je oddaljena morda samo štirideset kilometrov, pošljejo še svojce, ki s seboj nesejo hrano in najamejo tekače, da sporočijo novico v domači kraj. Je pa teh štirideset kilometrov precej drugačnih tam kot pa pri nas. Na Madagaskarju na primer za takšno razdaljo potrebuješ od pet do šest ur vožnje, in če se ekipa odloči, da bolnik potrebuje pomoč bližnjega očesnega centra, ki je recimo oddaljen teh štirideset kilometrov, potem to oni tudi financirajo. Tako slučajno izvemo, da mora ekipa zbrati dobrih 15 tisoč evrov za potrebe odprave, še večji izziv pa jim bo oktobra predstavljala fizična dostava tega denarja do kraja nastanitve, saj tam, kamor gredo, ni bankomatov. Po pristanku v glavnem mestu Antananarivo jih namreč čaka še dolga pot do Matange – dobrih sedemsto kilometrov, kar pa pomeni najmanj 25 ur vožnje z džipom ...

Z angleščino si ekipa tam ne bo mogla kaj veliko pomagati. Čaka jih namreč sporazumevanje v malgaščini. Uradna jezika sta na Madagaskarju sicer malgaščina in francoščina, a na podeželju domačini redko znajo francosko.

Na robu

Mama, obljubim, da bom pridna, 2. del

Trije prijatelji

Milena Miklavčič

usode

»Tudi ko je spolno izrabil neko učenko osmega razreda, se ni nič zgodilo. Ukrepal je dekličin oče in ga skoraj do mrtvega pretepel. Če ga, nezavestnega, ne bi našli šrangarji, bi umrl zaradi podhladitve.«

Irena na zelo zanimiv in zgovoren način nadaljuje svojo zgodbo: »V četrtem letniku sem spoznala Evgena. Bili so trije sošolci. Prvič smo se srečali na plesu na njihovi srednji tehnični šoli. Skupno jim je bilo, da so se, lepotci kot so bili, bolj malo učili pa več žurirali. Tik preden so dobili maturitetna spričevala, je prišel v razred direktor tovarne iz naše vasi in jih povabil, da se pri njih zaposlijo. Vsakemu je ponudil tudi stanovanje, kar je bilo rajsko. Žal pa vsi niso izpolnili njegovih pričakovanj, saj so tudi v službi obdržali precej divje žurerske navade. To so bili časi, ko je srednja šola pomenila več kot danes doktorat, zato so si domišljali, da so ne vem kako pomembni.

Potem so triperesno deteljico vpoklicali v JLA. Odhod so krepko zalili, ne vem točno, kdo jih je spravil na vlak v Ljubljani. Do prvega prihoda iz vojske na dopust so bili vsi trije bolj ali manj veselo samski. Če so imeli kakšno zvezo, je to bila prej kot ne ženska za eno noč. V isti tovarni sem se zaposlila tudi jaz. Ker je bilo takrat v navadi – vsaj pri nas – da so fantje, ki so služili vojsko, tudi v firmi za to dobili neko simbolično nagrado, je Evgen, ko je prišel ponjo, trčil najprej vame. Bil je zelo dobre volje in brez težav me je povabil na kavo. V pisarni nas je bilo veliko, nihče se ni dosti oziral, kaj počnejo drugi. Tako in tako pa smo zelo pogosto ''pili kavo'', šli vsaj enkrat v delovnem dopoldnevu tudi ven, v trgovino. Začela se je najina velika romanca, ki sva jo čez pol leta, ker sem bila noseča, kronala s poroko. Veliko so nama pomagali njegovi starši, ki jim denarja ni manjkalo. Začela sva zidati hišo, njegov oče je poskrbel, da so bili računi plačani. Evgen je po prihodu iz vojske začel voziti tovarniški tovornjak. Ker smo imeli trgovsko mrežo razpredeno po vsej Jugoslaviji, je bil zelo poredko doma. Sama in osamljena sem bila ''ponosna'' gospodarica ogromne hiše. Skrbela sem za sina, drugi otrok pa je bil že na poti. Vedno pogosteje sem se začela spraševati, ali je to tisto življenje, ki sem si ga želela. Nisem našla odgovora. Ker je bila mama takšen fičfirič, sem se, koza neumna, zaklela, da bom boljša od nje, da se bom s tistim, s katerim bom izgubila nedolžnost, tudi poročila. Res sem to storila, a kaj sem imela od tega?! Manj kot nič. Denarja mi ni manjkalo, kar je bilo za čase zgodnjih sedemdesetih let več kot odlično, a to ni bilo to, kar sem si želela. Še dobro, da sta me polsestrici pogosto obiskovali.

Ko je bil Evgen doma, sem mu pogosto ''najedala'', naj zamenja službo, da bo več z družino. Nekaj časa me je še mirno poslušal, potem pa se je mojemu sitnarjenju uprl. Ker ni šlo zlepa, me je tudi udaril. Običajno je bil takrat pijan in tolažila sem se, da podobne reči počnejo vsi pijanci, da Evgen ni kriv.

Četudi sta se poročila tudi oba njegova kolega, v zakonu nihče od njih ni bil preveč srečen. Zavedali so se lastne pomembnosti, da so bili zelo lepi fantje oziroma možje: visoki, postavni, simpatični, zelo zaželeni v vsaki družbi. Znali so odlično plesati, in ko so komunicirali z ženskami, starimi ali mladimi, sta od njih tekla med in mleko. Po vasi so najprej začeli opravljati Cirila. Njegova žena je bila učiteljica in zato je še hitreje padlo v oči, če je bilo kaj narobe. Varal jo je z neko deklico, ki je komaj končala osnovno šolo. Posledice, ki so sledile, niso bile čisto vsakdanje. Dekličin oče je bil lovec in zelo hitre jeze. Ciril jo je odnesel zelo poceni: skupil jo je le z nabojem v mečih. Žal pa ni nihče računal, da je deklici že zaplodil otroka. Za splav je bilo že prepozno. Še preden se je otrok rodil, je Ciril pustil službo in se z ženo, ki mu je vse odpustila, preselil drugam.

Govorice se potem še dolgo časa niso polegle. Moram pa reči, da so imele na Evgena zdravilen vpliv, saj je čas za zabavo prepolovil. Z Zoranom, s katerim sta sedaj ostala sama, sta se še bolj navezala. Sploh ko se je ta odselil od žene k neki drugi, precej ''lumparski'' ženski. Naša hiša se je počasi spreminjala v vinotoč za vse vaške pijančke in brezdelneže. Evgen je v kleti naredil ''kmečko sobo'', v kateri so se srečevali, ga pili in žurirali do naslednjega dne. Pogosto je sedel za volan svojega tovornjaka pijan kot krava. A kdo bi se oziral na takšne malenkosti? To je bil še čas, ko so bili moški neizmerno solidarni drug do drugega in ženska, ki je bila tepena, je bil za ''batine'' sama kriva.

Tudi pri nas je bilo nasilje dnevno prisotno. Njegova največja žrtev je bil sin. Ko me je hotel braniti pred udarci, jih je pogosto tudi sam skupil. Nikomur nisem mogla zaupati. Ko je bilo najhuje, sem obema otrokoma dala zvečer vsakemu polovico uspavalne tablete. Upala sem, da ju očetovo kričanje vsaj ponoči ne bo metalo iz postelje.

Moja lastna mama mi je nasilje, ki sem ga trpela, iz dna srca privoščila. Dejala je, da je to ''kazen božja'', ker sem bila do nje tako nesramna in vzvišena. Če je le mogla, se je postavila na Evgenovo stran in mu ''svetovala'', naj me kdaj udari še v njenem imenu.

Tudi Evgenovi starši so gledali stran. Še potem ko je drugega za drugim razbil dva tovornjaka in je izgubil službo ter se preselil k njim, niso odnehali. S silo so dosegli, da sem se z obema otrokoma izselila iz hiše, ki so jo oni naredili s svojimi lastnimi ''krvavimi žulji''. Živčna razvalina, kakršna sem bila, nisem izbirala stanovanja, kamor sem se v stiski zatekla. Bilo je v neki zasebni hiši. Že prvi mesec, ko je napočil čas plačila, sem ugotovila, da so me potegnili za nos. Cena najema je bila dvakrat višja, kot smo se dogovorili. V povračilo za neplačilo mi niso dovolili, da s seboj odpeljem čisto novo kuhinjo.

S pomočjo kadrovske službe sem potem dobila tovarniško, kar trisobno stanovanje! Vzela sem posojilo, se ''zapufala'', da se bolj nisem mogla! Četudi sem se znebila nasilnega lepotca, so ostale težave s sinom, ki je imel precej njegovih potez. Zanemarjal je šolo, se družil z neprimerno družbo, s katero je vdihaval lepilo, doma mi je kradel denar, nadlegoval je mlajšo sestro in jo izsiljeval. Potem je zbolel za hudo obliko zlatenice. Sreča v nesreči, ko je njegovo življenje viselo na nitki, je bilo, da ga je njegov lečeči zdravnik poslal k psihiatru. Trajalo je še več kot pet let, da je prišel toliko k sebi, da je dokončal šolo, se zaposlil. Danes sicer še živi pri meni, a sam skrbi za se in svoje potrebe. Ima tudi nezakonsko hčerko, s katero je v zelo dobrih odnosih.

Danes, ko se pogovarjava, je od pogreba bivšega moža minilo komaj nekaj dni. Nobeden od treh fantov, ki so nekoč v cvetu razposajene mladosti prišli v našo vas, zapeljevali dekleta kot po tekočem traku in bili od njih spoštovani in zaželeni, ni umrl naravne smrti. Moj je umrl zaradi odpovedi notranjih organov, Ciril je sam položil roko nase, kako je umrl Zoran, ne vem točno, vem pa, da je umrl premlad.

Jaz sem še tu, življenje me ni dotolklo, še zmeraj se znam smejati, biti dobre volje. Izkušnje so me oplemenitile, na srečo!«

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Adolf Kilar, desetdnevni general

Peter Colnar

V času prve svetovne vojne je prinašalo našim prednikom služenje v avstro-ogrski armadi velike spremembe in razburljiva doživetja, saj je prišlo tudi do ustanovitve Jugoslavije. Med njimi je bil tudi Tržičan Adolf (tudi Alojz) Kilar, ki se je rodil 10. junija leta 1887 očetu Jerneju (bil je višji računski nadsvetnik) in materi Mariji, rojeni Mali. Umrl je – ali natančneje povedano – ubil ga je mlajši vojaški častnik, ko se je pred začetkom poslovilne večerje 16. septembra 1939 poslavljal v oficirskem domu v Vranju, ko je napredoval v čin generala. Tako je nosil generalski čin samo deset dni. Z vojaškimi častmi je bil pokopan v družinsko grobnico v Ljubljani.

Kilar je obiskoval osnovno šolo v Ljubljani, potem pa je leta 1901 končal vojaško realko in štiri leta kasneje tudi kadetnico. Da je bil izredno sposoben, je vidno iz tega, da je v vojaških činih napredoval v normalnem časovnem zaporedju tako v Avstro-Ogrski kot tudi kasneje v Kraljevini Jugoslaviji. Po končani kadetski šoli je dobil leta 1905 čin praporščaka. Službovanje v avstro-ogrski armadi je začel kot poveljnik voda v 17. pehotnem polku. Od avgusta 1905 do maja 1913 je napredoval od čina praporščaka do podporočnika. V podporočnika je bil povišan leta 1908, v poročnika leta 1913, v stotnika 1915. V prvi svetovni vojni se je boril tudi na soški fronti. V bitki pri Tržiču/Monfalconu je bil avgusta 1916 ranjen v prsi. Po letu in pol ujetništva na Siciliji so ga zaradi bolezni izpustili. Avgusta 1918 je bil odlikovan z Leopoldovim redom. V Jugoslaviji je postal major leta 1920, podpolkovnik leta 1924, polkovnik 1930, pehotni brigadni general pa 6. septembra 1939. Poročen ni bil.

Po razpadu Avstro-Ogrske se je priključil slovenski vojski pod poveljstvom generala Rudolfa Maistra. Kot pribočnik poveljnika 37. pehotnega polka se je boril na Koroškem in v Prekmurju. V vojsko Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je vstopil 10. marca 1919. Ob sprejemu se je glede narodnosti opredelil za Jugoslovana. Najprej je bil štiri leta in pol vojaški poveljnik v Karlovcu (Hrvaška) in pol leta v Cetinju (Črna gora). Nato je bil tri leta in pol (1924–1927) referent v štabu zetskega divizijskega območja. Od novembra 1927 do septembra 1939 je bil poveljnik ali pa pomočnik poveljnika v pehotnih polkih v Beranih (Črna gora), Ljubljani in Vranju (Srbija). Nazadnje je bil le deset dni v septembru leta 1939 vršilec dolžnosti pomočnika poveljnika Bregalniškega divizijskega območja v Štipu (Makedonija). Bil je prejemnik štirih vojaških odlikovanj. Leta 1922 je prejel red belega orla V. stopnje. Leta 1926 mu je bil podeljen red sv. Save V. stopnje in leta 1928 red sv. Save III. stopnje. Nazadnje je leta 1939 prejel red jugoslovanske krone III. stopnje.

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- **V Trstu je 5. 6. 1886 umrl podjetnik Jožef Mauser. Rodil se je leta 1814 nekje v okolici Radovljice. Kot prvi slovenski ladjar je imel železno ladjo s pogonom na paro.**
- **Pri Sv. Duhu v Škofji Loki se je 7. 6. 1858 rodil čebelar in rezbar Primož Žontar.**
- **V Hrašah pri Radovljici se je 9. 6. 1656 rodil pravnik, teolog in diplomat Janez Krstnik Prešeren. Bil je prvi predsednik Academie operosorum, ustanovljene leta 1693.**
- **V Kranjski Gori se je rodila tiflopedagoginja Franica Vrhunc. Zaslužna je za ustanovitev prvega slovenskega zavoda za slepe leta 1918 v Ljubljani.**

Naborjet

Alenka Bole Vrabec

mizica, pogrni se

Majhna občina Naborjet - Ovčja vas/ Malborghetto - Valbruna je v Kanalski dolini, kjer se slovenska manjšina še vedno bori za sredstva, da bi v vrtcih in šolah ohranili tudi slovenščino. Iz Kranjske Gore je do tja komaj 30 km.

Po prvi svetovni vojni so ti nekdaj avstro ogrski kraji pripadli Kraljevini Italiji, in tam, kjer se je nekdaj govorilo furlansko, slovensko in nemško, je italijanščina, jezik številnih priseljencev, začela izpodrivati druge tri. Naborjet, ki ima okoli tisoč prebivalcev, je že več kot desetletje tudi festivalsko mestece. Tržaška Glasbena matica deluje v kanalski dolini že štirideset let in je bila pobudnica za nastanek mednarodnega festivala »Tomaž Holmar« za učence klavirja in harmonike. Ime festivala je spomin na slovenskega duhovnika, organista in pevovodjo, ki je bil leta 1862 rojen v Vodicah pod Šmarno goro, po orglarskih izpitih nekaj časa služboval v Kamniku, v Grebinju na Obirskem, od leta 1911 pa v Žabnicah / Camporossu, kjer je 1937 tudi umrl. Bil je zelo zaveden Slovenec, ki je pisal o glasbenih vprašanjih in veliko storil na narodno zavest v Kanalski dolini.

Naborjet je včasih varovala trdnjava, ki so jo visoko nad krajem zgradili Habsburgi, da bi sotesko pod njo obranili pred Benečani. Med 14. in 17. majem 1809 se je stotnik avstrijske vojske Friedrich Hensel štiri dni uspešno upiral Napoleonovim četam, ki so štele 15.000 mož. V trdnjavi je bilo 390 avstrijskih vojakov, zvečine so bili Hrvati iz Ogulina, padlo pa jih je 350. V spomin na junaškega stotnika se zdaj ostanki trdnjave imenujejo Fort Hensel. Na izletu v Naborjet, kjer si v Beneški palači lahko ogledamo zelo lepo urejen etnološki muzej, vabijo v bližini Trbiža tudi Ukve, ki so bile 1903 in 2003 žrtev ponorelih hudournikov in slapov dežja in blata. Leta 2003 je ujma odtrgala od cerkve sv. Filipa in Jakoba cerkveni stolp in ga odplavila v Belo. Stolp so v celoti rekonstruirali in ga ponovno posvetili julija 2008. Ljudje tod živijo zvečine od kmetijstva, obrti in majhnih podjetij. Počitnikarji ljubijo gore in oaze miru, smučarji zimsko smuko s Sv. Višarij, s pomladjo se množijo kolesarji. In dobrih 'oštarij' ne manjka.

Njoki z rikoto

Za 3–4 osebe potrebujemo: *300 g rikote, 1 jajce in 2 rumenjaka, 100 g bele moke, 100 g naribanega parmezana, sol, stopljeno maslo za zabelo, 6 listov tenko narezane bazilike, po želji še malo parmezana za posip.*

Rikoto damo v sito in še malo potlačimo, da iztisnemo morebitno odvečno tekočino. Nato jo damo v skledo, primešamo razžvrkljana rumenjaka in jajce, moko in sol in z rokami oblikujemo gladko testo v hlebček. Če je testo preredko, dodamo še malo moke. Testo razrežemo na štiri dele, jih na pomokani površini z rokami razvaljamo v tenke svaljke in z nožičem razrežemo na poldrug centimeter dolge njoke. Skuhamo jih v slanem kropu. Ko priplavajo na površje, naj vrejo še kakšno minuto, potem jih s penovko poberemo iz kropa in naložimo v ogreto skledo. Prelijemo s stopljenim maslom, potresemo s tenkimi trakci bazilike in malo parmezana. Takoj ponudimo, bodisi s hrustljavo solato ali dobro paradižnikovo omako.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Priljubljeno ovčarko Lino iz Sadjarstva Markuta v Čadovljah smo srečali med vsakodnevnim štetjem stebrov v nasadu ameriških borovnic. »Sto dvanajst, sto trinajst, sto štirinajst, sto pe... Opa, kaj pa ti delaš tule v sadovnjaku? Trgaš napol zrele borovnice? Aha, fotografiraš za Gorenjski glas. To pa kar nadaljuj. Kje sem torej že bila? Sto sedemnajst ... ne, dvanajst, šestnajst. Ah, matematika ni zame, sem pa že raje pes.« I. K. / Foto: Tina Dokl

Pravzaprav mali avtomobilček, v novi slovenščini bi mu lahko rekli recimo »vozilek«, kot prevozno sredstvo nekoga, ki je za kandidatko – stranko NZS – lepil plakate po državi, ni ostanek zadnjih volitev. Kratica namreč pomeni Nogometno zvezo Slovenije. Imata pa nogomet in politika marsikaj skupnega – pomembni so selektor, sestava in moč ekipe, njena uigranost in potem taktika na terenu, ki je lahko obrambna ali napadalna. Običajno se igra na zmago, uspešna pa mora biti močna koalicija enajstih in še nekaj igralcev, predvsem pa sloga med njimi. Našo nogometno reprezentanco vodi mož čudovitega priimka, vse drugo bo treba še dokazati. I. K. / Foto: Tina Dokl

Nove knjige (437)

Avstro-ogrska monarhija v besedi in podobi

Miha Naglič

»Slovenci s Kranjskega, četudi istega plemena, vendarle niso povsem enaki. V Alpah živeči Gorenjec ni le krepak in energičen, temveč tudi inteligenten in vedoželjen; na vinskih goricah ob Krki veselo životari Dolenjec, ki je navadno šibkejši, a bolj čustven, tudi bolj lahkomiseln in manj premišljen; Notranjec, ki odrašča ob sunkih burje neprijaznega Krasa, je tako odporen proti vremenskim vplivom kakor odločen, seveda tudi manj dostopen in bolj pretkano preračunljiv. Da podnebje in hrana bistveno vplivata na vsakogar, je samo po sebi umevno, a prav tako nespodbitno bi utegnilo držati tudi, da se je značaj prvega oblikoval pod vplivom nemškega sosedstva, značaj slednjega pa so zaznamovali stiki z Romani. Kljub temu pa pri vseh treh najdemo še toliko skupnih potez, da moramo to raso nedvomno označiti kot svojevrstno. Na splošno so Kranjcu prirojeni občutek za pobožnost in bogaboječnost, ljubezen do domovine in pripadnost deželnim knezom (vse za vero, domovino in cesarja).« (Str. 26)

Od kod je gornji odlomek? »Avstro-ogrska monarhija v besedi in podobi – Slovenci je komentiran prevod etnografskih poglavij o Slovencih iz knjižne zbirke Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild, ki je nastajala v zadnjih dveh desetletjih 19. stoletja na pobudo prestolonaslednika nadvojvode Rudolfa (1858–1889) kot domoznanska zbirka z enciklopedičnimi ambicijami. Izhajala je v nemški in madžarski redakciji, po snopičih, ki so zvezani v 24 oz. 21 knjigah, izdanih na Dunaju in v Budimpešti. Vsebina je v vseh razporejena v enotnem zaporedju poglavij o pokrajinskih značilnostih, predzgodovini, zgodovini, narodopisju, glasbi, književnosti, arhitekturi, slikarstvu in kiparstvu, obrti in gospodarskem življenju. Cilj dela je bila enakovredna predstavitev vseh narodov dvojne monarhije, ki bi prispevala h krepitvi in spoštovanju 'različnosti v enosti'.« V prvi knjigi so objavljena poglavja o Štajerski, Porabju in Prekmurju ter Koroški, v tej drugi pa o Kranjski in Primorju. Več ilustracij je prispeval slikar Jurij Šubic, rojak iz Poljanske doline. »Naši« dve knjigi je prevedla Alenka Novak, uredili sta ju Monika Kropej Telban in Ingrid Slavec Gradišnik. Cela zbirka je res impozantna, z njo si je avstro-ogrska monarhija postavila imeniten knjižni spomenik. Mi pa smo lahko še danes ponosni na dejstvo, da smo pripadali tako velikemu cesarstvu in imeli v njem čisto spodoben položaj.

Avstro-ogrska monarhija v besedi in podobi – Slovenci 2., Kranjska, Primorje, Založba ZRC, Ljubljana, 2018, 318 strani

PTIČKI BREZ GNEZDA

Aprila letos se je na poljanski oder vrnila bralno-pevska uprizoritev Kulturnega društva (KD) dr. Ivan Tavčar Poljane Ptički brez gnezda Frana Milčinskega. Nedavno je uprizoritev obiskala tudi Škofjo Loko, gostil jo je Loški oder.

Alenka Brun

Pred 34 leti so bili Ptički brez gnezda v Poljanah uprizorjeni prvič. Predstava je imela velik uspeh. Pesmice, zapete v njej, so si otroci še dolgo prepevali, odkupil jo je Cankarjev dom, ogledali so si jo člani družine Milčinski. Ponovno so Ptički brez gnezda na odru zaživeli letos.

»Ekipa je ista, a ne enaka,« pravi režiser obeh uprizoritev Andrej Šubic. Nastopajo igralci in pevci, ki so kot otroci v prvi uprizoritvi igrali tudi odrasle, sedaj pa kot odrasli zaigrali v vlogah otrok. »Takrat so na odru nastopili otroci, stari od 12 do 16 let.« Tekst iz preteklosti so seveda nekoliko priredili zahtevam sedanjosti, za prizorišče pa uporabili modernejši pristop. Določili so ga z napisom, stoli in osebami oziroma nastopajočimi. Ostala je spremljava na klavirju: Maja Šubic, ki je uglasbila pesmi pred 34 leti, je namreč tudi tokrat v živo spremljala igralce, a na električnem pianinu.

Gledalec na začetku dobi vtis bralne vaje, ki pa skozi igro zbledi. Tako gledalec zgodbo najprej spremlja rezervirano, saj razmišlja, kaj kdo predstavlja, kateri lik sodi kam. In ko se že pojavi vprašanje, ali bo vse skupaj dolgočasno, se zgodi preobrat: slike se zložijo, stvari postanejo jasne, besedilo in pesmi pritegnejo, igra nasmeje. Gledalec se sprosti. Od tu dalje je vse enostavno in razumljivo. Je pa res, da smo ljudje različni, zato se naša časovno in tudi druga dojemanja seveda lahko razlikujejo.

Posamezne družine so določene z barvami stolov na prizorišču, statuse družin pa lahko razčlenimo po klobukih na glavah igralcev.

Na odru tako spremljamo v vlogah igralce, pevce (in bralce) Bojana Trampuša, Andreja Dolenca, Milana Benedičiča, Matjaža Reška, Majdo Irt (rojeno Dolenc), Jernejo Bonča, Janeza Oblaka, Irmo Zevnik (rojeno Dolenc), Leona Demšarja, Mirjam Šinkovec (rojeno Šifrar), Vero Ahlin (rojeno Galičič), Jožeta Debeljaka in Aleša Šubica.

Igra ima dva dela, traja uro in pol. Na Loškem odru si je zgodbo, ki je (na žalost) brezčasna, ogledalo kar lepo število gledalcev, denar od prostovoljnih prispevkov in prodanih vstopnic pa je Kulturno društvo dr. Ivana Tavčarja Poljane namenilo poplačilu nakupa električnega pianina, ki je tudi za v prihodnje dobra popestritev kulturnega življenja v Poljanah. Režiser Šubic še pove, da se je v dobrodelno malho na predstavi v Škofji Loki nabralo še 1200 evrov; zaradi dobrega odziva pa že razmišljajo še o jesenski ponovitvi uprizoritve.

Poljanski »ptički brez gnezda« so na odru ponovili brezčasno zgodbo. Prvič so jo zaigrali, ko so bili še otroci.

THE BIGGEST LOSER SLOVENIJA

Danes zvečer bo znano, kdo bo postal zmagovalec ali zmagovalka šova The Biggest Loser Slovenija, ki smo ga spremljali na Planet TV.

Alenka Brun

V drugi sezoni šova The Biggest Loser Slovenija je pred nami le še finalno tehtanje. Že danes bo jasno, kdo od finalistov je izgubil največ kilogramov in bo tako domov odnesel tudi skupno največ petdeset tisoč evrov.

Za zmago se tokrat poteguje pet junakov: 35-letni Željko Živković iz Nove Gorice, 32-letna Maja Drolc Begović iz Celja, 49-letni Edo Mesič iz Višnje Gore, 21-letni Blaž Hudelja iz Črnomlja in 29-letna Klara Hrovat Vidmar iz Višnje Gore. Finalisti so v šovu izgubili od 27 do 40 kilogramov, a pomembnejši kot kilogrami je odstotek telesne teže, ki igra odločilno vlogo.

Gledalci lahko vse do finalne oddaje med vsemi tekmovalci glasujejo tudi za zmagovalca občinstva.

V tokratnem šovu je bilo na začetku kar lepo število Gorenjcev. Najdlje sta ostali Kranjčanka Rebeka Kanc Markanovič, medtem ko je tik pred finalom izpadla Jeseničanka Marta Kepic. Čeprav je Edo, ki se je znašel na odru izločanja z Marto, glasno razmišljal, da tekmovalci, če bi bili pametni, izbrali njo, ker jim bo sam prevelika konkurenca. Kako se bodo stvari razpletle, bomo videli danes zvečer.

Marta Kepic je izpadla tik pred finalnim delom. / Foto: arhiv Planet TV

Večer slovenskih viž v narečju

Za letošnji, že 18. Večer slovenskih viž v narečju, ki bo danes, 8. junija, v Škofji Loki, se je prijavilo 15 ansamblov. Na edini slovenski glasbeni festival, na katerem še prepevajo v narečjih, pa se jih je uvrstilo osem. Tako bomo slišali sedem polk in en valček, ki bodo odpeti v notranjskem, gorenjskem, selškem, poljanskem, pohorskem, belokranjskem in koroškem narečju. Člani ansambla Brkinci bodo pesem z naslovom Srcj' n' zna zapeli po notranjsko oziroma v narečju, ki ga govorijo v Tržaškem zaledju; Mladi Belokrajnci in Martin Špringer Huč bodo pa po belokranjsko Jest sem čiste šokc. Mlade štajerske glasbenice, združene pod imenom Me tri do polnoči, bodo prepevale po pohorsko Tjeta poharska, Kerlci gorenjsko N'kol n' bom dost dobr, Pvaninski abuhi pa koroško Bi dvabart poštudiru. Trije ansambli prihajajo tudi s škofjeloškega konca: Hozentregarji bodo po selško prepevali Moja dohtarca, ansambel Odklop po poljansko U Jeblan, Ansambel dveh dolin pa bo v skladbi Polanc na Seuška rine združil selško in poljansko narečje. Letošnji Večer slovenskih viž v narečju, ki ga Radio Sora organizira že 18. leto zapored ob pomoči agencije Geržina Videoton, se bo odvil v Športni dvorani Trata v Škofji Loki.

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa,** izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975***

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Zmanjkovalo vam bo časa, in če boste hoteli imeti trenutek zase, se boste morali kar pošteno potruditi. Odvisno bo le, koliko vam bo vse skupaj pomenilo in ali se boste odpovedali tistim stvarem, ki naj ne bi bile na prvem mestu.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Z igranjem skrivalnic lažete tudi sami sebi. Vsemu temu boste naredili konec in si vzeli pet minut za resnico. Lažje boste zadihali in kolo sreče se obrne vam v korist. Na delovnem mestu boste določene ljudi postavili pred dejstvo.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Potrebni ste notranjega miru, zato je dopust več kot dobrodošel. Slabe volje boste zaradi denarja, a kaj morete. Ko ste brezbrižno zapravljali, na to niste prav nič mislili. Dobre novice lahko pričakujete od nekoga, na katerega ste že popolnoma pozabili.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Res vam zadnje dni zvezde niso bile naklonjene, a vse to se bo hitro spremenilo. Že v sredini tedna vas bo poiskala sreča in vse vam bo naklonjeno, česarkoli se boste lotili. Tudi v ljubezni boste izkoristili vse dane možnosti in boste zadovoljni.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Vedno v vas prekipeva energija in imate je za vse dovolj. Nikar zopet ne pozabite, da vsake toliko časa potrebujete svoj mir. Če boste to zanemarili, sploh pa v tem tednu, bodo posledice negative. Čas bo vaš zaveznik, zato ne pretiravajte.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Ker boste začeli gledati na dogajanje z drugega zornega kota, se vam marsikaj ne bo več zdelo nerešljivo. Spoznali boste napake in seveda kako se jim izogniti. Čisto vsaka stvar v življenju ima svoj namen. Finance se vam bodo obrnile ne bolje.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Ko boste nekomu pomagali, se ne boste zavedali, da s tem pomagate tudi sami sebi. Čas bo tisti, ki bo pokazal svoje. Le še nekaj dni boste čustveno razdvojeni, in ko boste skoraj že izgubili upanje, se bo zgodil mali čudež.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Upočasnite tempo in nikar ne prehitevajte. Želja, ki jo imate, se vam bo izpolnila čisto ob pravem času. V delovnem okolju pa boste v tem tednu bolj opazovali, kot pa bili sami dejavni. Razne malenkosti bodo šle mimo vas.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Vsi strahovi, ki vas bodo spremljali te dni, bodo neutemeljeni in odveč. Spraševali se boste, ali ste dovolj sposobni in ali drugi od vas preveč pričakujejo. Pogovor, ki ga boste imeli v sredini tedna, vam bo odprl oči in dal pogum.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Že nekaj časa prelagate pogovor z osebo, ki vam zelo veliko pomeni. Odločitev o tem, ali iti naprej in prevzeti odgovornost za dejanja ali pa stisniti rep med noge, je res le vaša, a za pogovor sta potrebna dva. Četrtek bo dober dan.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Poizkušali se boste izogibati dolžnostim, a kaj, ko prav dolgo nikogar ne boste mogli vleči za nos. Nekdo vas bo vseeno spregledal in bodite pripravljeni na kritiko, ki jo boste – hočeš nočeš – pripravljeni sprejeti. Čaka vas potovanje.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Še ne dolgo nazaj ste se dolgočasili in se zaradi tega jezili, sedaj je vsega preveč in se vam počasi že zapleta, pa vam zopet ni preveč všeč. Nikoli ne smete biti odvisni od dobre volje drugih, ampak samo od sebe.

TA JE DOBRA

Zakonska harmonija

Skupina žensk je bila na seminarju o tem, kako živeti v harmonični zakonski skupnosti. Najprej so jih vprašali, katera ljubi svojega moža. Vse ženske so dvignile roke. Sledilo je vprašanje, kdaj so zadnjič povedale možu, da ga ljubijo. Nekatere so odgovorile, da je bilo to danes, druge, da včeraj, nekatere se sploh niso spomnile.
Potem so jim naročili, naj po mobilnem telefonu vsaka pošlje svojemu možu SMS: »Ljubim te, dragi!« Nato so med seboj zamenjale telefone in prebrale odgovore.
Tu je nekaj odgovorov njihovih mož:
- Hej, mati mojih otrok, si bolna?
- Kaj pa je? Si spet razbila avto?
- Ne razumem, kaj misliš.
- Kaj si pa zdaj storila? Tokrat ti ne bom odpustil!
- ?!?
- Ne ovinkari. Samo povej, koliko potrebuješ!
- Ali sanjam?
- Če mi ne poveš, komu je to sporočilo v resnici namenjeno, te še danes naženem!
- Prosil sem te, da ne piješ več!
In še najboljši:
- Kdo je to?

Proslavil je trden značaj

Janez se je po letih vdajanja pijači odločil, da bo postal abstinent. Ko je naslednji dan šel mimo gostilne, je stisnil zobe in stopil na drugo stran ceste. Bolj ko se je oddaljeval od priljubljenega kraja, bolj je bil odločen: »Ne grem v gostilno, ne grem v gostilno, zdržal bom.«
Ko je bil že sto metrov naprej, si je globoko oddahnil in si dejal: »Bravo, Janez! Res imaš trden značaj, zdržal si. Na to se pije.«
In se je obrnil in odšel na dva deci.

LAŽJI SUDOKU

3	2	9		7		6		
			8					2
7		5		3	6	4		1
		3		1			7	
1		6	9		5	3		4
	4			2		1		
4		1	7	9		5		6
5					8			
		2		4		9	1	

Rešitev:

3	2	9	4	7	1	6	5	8
6	1	4	8	5	9	7	3	2
7	8	5	2	3	6	4	9	1
2	5	3	6	1	4	8	7	9
1	7	6	9	8	5	3	2	4
9	4	8	3	2	7	1	6	5
4	3	1	7	9	2	5	8	6
5	9	7	1	6	8	2	4	3
8	6	2	5	4	3	9	1	7

TEŽJI SUDOKU

9	1						3	
		3		9		7		
5		6		3		2		9
	8		3		4		9	
	9		1		2		7	
7		9		2		1		4
		4		7		8		
	6						5	

Rešitev:

9	1	8	2	4	7	6	3	5
4	2	3	6	9	5	7	1	8
5	7	6	8	3	1	2	4	9
2	8	7	3	6	4	5	9	1
6	4	1	7	5	9	3	8	2
3	9	5	1	8	2	4	7	6
7	3	9	5	2	8	1	6	4
1	5	4	9	7	6	8	2	3
8	6	2	4	1	3	9	5	7

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

ČETRTEK, 21. 6. 2018, ob 21. uri

V LETNEM GLEDALIŠČU KHISLSTEIN V KRANJU

GORENJSKI GLAS | 1587 M VISOK VRH NA GOLTEH | MORSKA VETRNICA | LITERARNO DELO | OTOŽEN TONSKI NAČIN | KOŠARKARSKI TRENER KOKOŠKOV | NATAŠA LAČEN | MIZARSTVO (ŽARG.) | AMERIŠKI IGRALEC (RYAN) | ČRNO ZLATO

ŠPORTNA IGRA Z LOPARJEM | 7

ZAOBLJEN DEL ČESA

STOJALO | VODJA ODDELKA / JEK, ODMEV | 14

IGRALKA BASINGER | KAR JE V RELACIJI S ČIM / NATURIST

JUDOV SIN | VELIKA DVORANA / TRGOVSKI RAČUN

RIMSKA ŠEST | ŠOLSKA KAZEN / ODSOTNOST OD DELA | NAŠ PRAVNI TEORETIK (LADO) | ORA

INDIJANSKA SKUPNOST V MEHIKI | 4 | PEVEC MOJZER

MESTO V ZAHODNI BOSNI | VODNI VRTINEC / PERILO ZA LEŽIŠČE

GORENJSKI GLAS | OSEBA, KI OPOREKA | MESTO NA ČEŠKEM / RUSKO BRENKALO | 13

OBSTAJANJE | PAUL NEWMAN / TANTAL

POLOŽAJ PRI ŠAHU | JAPONSKA ZNAMKA KAMIONOV | OBTEŽBA

MADŽARSKI PISATELJ (GABOR) | 8 | MESTO V INDIJI / KRAMA, ŠARA

ZGODNJE VINO | IVO DANEU / TELIČEK (MANJŠ.)

ŠPANSKA PRINCESA | HUMORISTKA PUTRIH / EVA IRGL | 10

MESTO NA HRVAŠKEM | SLOVNICA | VULKAN NA SICILIJI

NACE JUNKAR | PISATELJ DUUN | MESTO V BELGIJI / PEVKA S KOSOVA (ZANA)

PRAVOSLAVNA PODOBA | PODZEMNA ŽIVAL / KRAJ PRI KOČEVJU

TKANINA ZA KNJIŽNO VEZAVO | 12 | ALFI NIPIČ / KOVANCI MANJŠE VREDNOSTI

DELAVEC, KI OPRAVLJA DNINO | SONARODNJAK | DODATNI PREDLOG K ZAKONU / VRLINA

SESTAVIL: F. KALAN | LUKA V AKABSKEM ZALIVU, AL AQABAH | TENISAČ FEDERER | SLIKAR BERNARD | REKA V FRANCIJI | KRATICA RAZSTRELIVA | ASTAT | PRIKAZEN | VOJAŠKA SKUPINA (KNJIŽNO) | GORENJSKI GLAS | VRSTA METULJA | AMERIŠKI DRŽAVNIK (JIMMY) | ATA | NAŠA REKA / NUŠA JEZERŠEK | 2 | OBDOBJE, EPOHA / SLONOV ČEKAN | HRV. NOGOMETAŠ (GORAN)

JETNIK | IRSKA PEVKA (SINEAD) | 17 | DETELJA Z RUMENIM CVETOM / ZARJA

NOVINARSKO POROČILO | 16 | TRAVNIŠKA PRAPROT / OVČJI SIR S PLESNIJO | ŽITNO STEBLO / ROY ORBISON

POLICIST POD KRINKO | 1 | RASTLINSKI STRUP / SL. IGRALKA (ITA) | ATLANTSKI VOJAŠKI PAKT / ČISTOST | PESNICA VOUK

BIRA, ZBIRKA | VOJAŠKO POROČILO | 3 | TEŽKA KOVINA (Cu) / NOVOZELANDSKA PTICA | 5 | NAŠ PESNIK (TOM) | 18

VZDEVEK ONASSISA | OBLIKA SOCVETJA | ABRAHAMOV SIN / OTOK V BALEARIH | REŽISER KUSTURICA / TROPSKO SADJE

ABANDON EJIDO FAROS HATA OLAH | PRAŠIČJI PODOČNIK | AM. IGRALEC (KEVIN) / MODEL VOZILA SEAT | HVAR (ANT. ZAPIS) / IGRALKA KEATON | OBOD SLIKE

ČRTOMIR ANTOLIN | 9 | ODSTOP OD POGODBE / REŽISER PREMINGER | 11 | ATLET BOLDON / NATRIJ

KRILATI DEČKI | NORVEŠKA GLASBENA SKUPINA | DRŽAVA OB IRAKU / MONGOLSKI VLADAR | ROK KOSMAČ / KRALJ ŽIVALI

KORNER | DEL BLEDA / ROBERT SHAW | MOČNO DEŽEVJE / KRŠKO | 15

ČEPICA IZ OVČJE KOŽE | ITAL. NAFTNI KONCERN

SVETIŠČE | 6 | DODATEK K POGODBI | VARJENI SPOJ

1. nagrada: 2 vstopnici za predstavo 21. 6. 2018 v Letnem gledališču Khislstein
2. nagrada: 2 vstopnici za predstavo 21. 6. 2018 v Letnem gledališču Khislstein
3. nagrada: knjižna nagrada Gorenjskega glasa.

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 15. junija 2018, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

JABA DABA D.O.O., RUSKA ULICA 11, LJUBLJANA

DRUŽABNA KRONIKA

ZVEZDE, KLOBUKI IN ROVI

Izbrana družba je na skrivni lokaciji – pod zemljo – prisluhnila novima singloma skupine Siddharta, druženje na pikniku Zvezde pod klobuki pa je tudi letos minilo v prijetnem vzdušju.

M. Likosar, A. Brun

Piknik je gostila restavracija Evergreen ob igrišču za golf v Smledniku. Ni manjkalo znanih imen in prepoznavnih obrazov slovenske estrade; Čuki pa so poleg drugih glasbenih gostov poskrbeli, da se je piknik razživel. Vlogo povezovalca dogajanja so tokrat zaupali Trkaju. Tudi letos je bil vstop na piknik mogoč le s klobukom in tudi letos so seveda izbrali najbolj domiselne. Pri moških je tako slavil član Poskočnih muzikantov Dejan Krajnc, ki je v klobuk vpel svojo frizuro. Dobro se je odrezala Maja Založnik, pevka, ki je dobila tudi posebno nagrado: klobuk slovenskega modnega oblikovalca Milana Gačanoviča. Za najbolj ustvarjalen otroški klobuk pa so zaploskali Anayi Paynich, hčerki Anne Tie Paynich, ki smo jo lahko nazadnje spremljali kot tekmovalko v domačem MasterChefu.

Tomi Meglič, Primož Benko, Jani Hace, Tomaž Okroglič Rous in Boštjan Meglič se po šestih mesecih premora na odre vračajo pompozno, saj ko pride Siddharta, pride in ponudi vse. Tokrat so svoje delo, ki so ga ustvarjali v zatišju, predstavili nekaj desetim oboževalcem iz oči v oči, na odru v rovu Pivnice Union. Po slišanem in videnem sodeč so stopili korak više, zvokovno eksperimentirali in se igrali z ritmom besedila, morda so nekoliko bolj umirjeni, a njihov melos ostaja.

Na ekskluzivnem druženju so prisotne najprej popeljali v polpreteklo zgodovino s pesmimi Ledena, Nastalo bo in Do konca, nato je sledil veliki preobrat, predstavitev dveh novih singlov Medrevesa in A mi lahko poveš. Za skladbo Medrevesa so že posneli videospot v režiji Enye Belak Gupta. Z njo so prvič sodelovali leta 2007, ko je v družbi brata Luke nastopala v videospotu Male roke. Videospot so snemali na dveh lokacijah, ena izmed njih je bil London, kjer sta pred kamero glavni vlogi odigrala Jack Roth, sin igralca Tima Rotha, ter Sarah Back Mather.

Člani Siddharte so uradno napovedali tudi nov album, katerega naslov še izbirajo, skladbe še snemajo, njegov izid pa lahko pričakujemo zgodaj jeseni. Albumu bo sledila vseslovenska dvoranska turneja, v sklopu katere bodo obiskali vsa večja slovenska mesta. Fante bomo prvič videli nastopati 14. septembra v Hali Tivoli s predskupinama Bo! in Seven Days in May, na drugih koncertih jim bodo družbo delali novomeški MRFY. V Kranju bodo koncertirali prvega decembra v Dvorani Zlato polje.

Pevka Regina (desno) se je tokrat odločila za klobuk z zelenjavnim pridihom. / Foto: Zaklop

Trkaj je dogodek povezoval, Dejan pa se je domislil zanimive kombinacije za tokratni klobuk. / Foto: Zaklop

Foto: Zaklop

Pevka Maja (levo) je navdušila z »glasbenim« pokrivalom.

Tara Zupančič in Tomi Meglič / Foto: Tina Dokl

Skupina Siddharta je napovedala koncertno turnejo, v Kranju bodo nastopili prvega decembra. / Foto: Tina Dokl

Režiserka videospota Medrevesa Enya Belak Gupta in Tomaž Okroglič Rous / Foto: Tina Dokl

VRTIMO GLOBUS

Laura in Ben srečno poročena

Usodni da sta dahnila igralca **Laura Prepon (38)** in **Ben Foster (37).** "Pravkar poročena. Hvala za vašo ljubezen in podporo," je pod črno-belo poročno fotografijo zapisala igralka in jo delila na Instagramu. Par se je zaročil pred dvema letoma, lani pa sta postala starša hčerkici Elli. Igralka je omenila, da sta si želela manjšega obreda, ki pa ga zaradi številnih njima ljubih prijateljev ter družinskih članov ni bilo mogoče speljati.

Janet Jackson v skrbeh za sina

Pevka **Janet Jackson (52)** je poklicala policijo, da so preverili, ali je z njenim sedemnajstmesečnim sinom Eissa Al Mano vse v redu. Ta je bil takrat v varstvu pri svojem dokaj čudaškem očetu Wissamu Al Mani, za katerega zvezdnica trdi, da zlorablja droge. Policisti so preverili ter potrdili, da je otrok dobro oskrbovan, ter ga pustili z očetom. Wissamov predstavnik novice ni komentiral.

Sta Priyanka in Nick par?

Tuji mediji poročajo, da sta igralka indijskih korenin in mis sveta iz leta 2000 **Priyanka Chopra (35)** in pevec in igralec **Nick Jonas (25)** par. Pred kratkim sta bila opažena na intimni večerji v Los Angelesu. "Bila sta zelo pozorna drug do drugega in nista se ozirala na okolico. Veliko sta se smejala in celo zaplesala," je povedal vir za Yahoo. Par je bil sicer prvič opažen skupaj na lanskoletni prireditvi Met Gala.

Johnny Depp z videzom prestrašil oboževalce

Zvezdnik **Johnny Depp (54)** je s skupino Hollywood Vampires nastopil v Berlinu in s svojim z videzom šokiral oboževalce. Bled in shujšan ni bil videti niti senca nekdaj enega najprivlačnejših in najbolj zaželenih moških. "Je zdrav, ni razloga za skrb," pa je potrdil vir blizu igralcu. Kot kaže, je imel Johnny le slab dan, saj je bil že čez nekaj dni na fotografijah videti odlično.

Zadnja dva konca tedna je Kamnik gostil Igro rož, bogat pa je bil tudi spremljevalni program. Tako smo na ulični kuhinji pri stojnici Gostilne Repnik srečali tudi Manco Hribar, pri kateri so si obiskovalci lahko privoščili kozarec bezgove limonade ali domačega ledenega čaja ter se posladkali s »šmornom« in vafliji. / Foto: A. B.

Prva kopališča že odpirajo vrata

Danes bodo odprli letni kopališči v Radovljici in Kamniku, drugje jih bodo kasneje. V Grajskem kopališču na Bledu je bilo kopanje možno že v preteklih dneh.

U. P., M. A., J. P., V. S., M. R., S. K.

Kopališče Ukova na Jesenicah bodo odprli v sredo, 20. junija. Pred novo kopalno sezono so obnovili otroški in olimpijski bazen, prestavili so tudi gostinski lokal, ki bo po novem stal na novi lokaciji v začasnem zabojniku, na stari lokaciji lokala pa bodo uredili kotiček za družabne igre. Novost bodo vstopnice v obliki zapestnic za enkratno rabo, je povedal direktor Zavoda za šport Jesenice Almin Gorinjac. Cene vstopnic ostajajo nespremenjene: celodnevna za odrasle bo stala štiri evre, za otroke in mladino do starosti 19 let 2,50 evra, dopoldanska ali popoldanska pa tri evre za odrasle in dva evra za otroke oziroma mladino. Otroci do četrtega leta starosti imajo prost vstop. Tudi v novi sezoni bo potekalo jutranje in večerno rekreativno plavanje, za dve uri plavanja bo treba odšteti le en evro.

Letno kopališče Radovljica

Poletna sezona na radovljiškem kopališču se začenja prav danes. Letno kopališče bo vse do septembra med tednom odprto od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure in od 21. do 22. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 19. ure. Rekreacijsko plavanje bo mogoče od ponedeljka do petka, v juniju in juliju od 21. do 22. ure in v avgustu od 18.30 do 20. ure. Predprodaja družinskih in prenosnih sezonskih vstopnic s popustom je mogoča še do 15. junija, cene pa ostajajo enake kot lani: 60 evrov za prvega družinskega člana in 37 za vsakega naslednjega.

Kopališče Kropa

V Kropi sezono začenjajo 22. junija, cene vstopnic pa tudi tam ostajajo enake kot lani: 2,5 evra za otroke, stare od tri do sedem let, 3,5 evra za otroke, stare od osem do štirinajst let, 4,5 evra za dijake, študente in upokojence ter 5,5 evra za odrasle bo treba odšteti za dnevno vstopnico (cene popoldanske vstopnice so evro nižje). Sezonske vstopnice so glede na starost v razponu od 20 do 35 evrov. Otroci do tretjega leta starosti imajo prost vstop.

Letno kopališče Pod skalco

Kamniško letno kopališče bo svoja vrata odprlo danes, 8. junija, ob 13. uri, začetek letošnje sezone pa bo še nekoliko bolj slovesen kot sicer, saj je Občina Kamnik izvedla kar nekaj investicij. Obnovljeni sta bili bazenski školjki na velikem in malem bazenu, prenovljeni so bili bazeni za dezinfekcijo in tudi tuši, delno je bila obnovljena tudi obbazenska ploščad, postavljeni so bili novi štartni bloki in zamenjane nekatere strojne inštalacije. Cene ostajajo takšne kot lani, in sicer je celodnevna vstopnica za odrasle med tednom 3,5 evra, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa pet evrov, za učence, dijake in študente pa po dva oziroma po 3,5 evra. Otroci do šestega leta starosti bodo lahko plavali za en evro, cenejše pa so popoldanske in družinske vstopnice. Sezonske vstopnice lahko samo še danes kupite po 25 evrov, sicer pa jih bodo prodajali po 40 evrov (za otroke 10 evrov). Kopališče je med tednom odprto od 10. do 18. ure, ob koncih tedna pa do 20. ure.

Letno kopališče v Kranju

Kranjsko letno kopališče bodo za obiskovalce odprli 22. junija, po tradiciji pa tudi letos pripravljajo dan odprtih vrat, ki bo v nedeljo, 24. junija. Obisk kopališča bo ta dan brezplačen. Prva dva dneva bo kopališče odprto med 11. in 22. uro, nato vsak dan med 9. in 22. uro. Do 20. junija so v prodaji sezonske vstopnice po akcijskih cenah, kar pomeni za odrasle 60 evrov (redna cena 72), za otroke 38 evrov (redna cena 60) in družinske vstopnice 110 evrov (redna cena 130). Dnevna vstopnica za odrasle je pet evrov, za otroke tri evre, družinska pa devet evrov. Kot je povedal Matija Bežek, je nekaj novosti pri kuponskih vstopnicah. Ukinjen je blok neprenosljivih 12 vstopnic. Namesto teh se prodajajo prenosljivi bloki. Bazen ima temeljito obnovljeno keramiko, ki je bila poškodovana v pretekli sezoni in pozimi.

Grajsko kopališče Bled

Ob primernem vremenu si je bilo mogoče kopanje na Grajskem kopališču privoščiti že v preteklih dneh, po rednem obratovalnem času pa bodo začeli delovati jutri. Do konca junija ter med 6. avgustom in 16. septembrom bo kopališče odprto od 9. do 19. ure, od 1. julija do 5. avgusta bodo obratovalni čas podaljšali za eno uro. Sezonske vstopnice je v predprodaji mogoče kupiti do 15. junija, cene so enake kot lani. Za evro pa se je podražila dnevna vstopnina, ki za odrasle po novem znaša osem evrov, za študente in dijake sedem evrov ter za otroke do starosti 14 let šest evrov.

Gorenjska plaža v Tržiču

Kopališče na Gorenjski plaži v Tržiču bodo predvidoma odprli 20. junija. Predprodaja vstopnic poteka v Turistično promocijskemu in informacijskem centru Tržič in bo trajala vse do dne začetka obratovanja Gorenjske plaže. Cene dnevnih vstopnic so ostale nespremenjene, so se pa malenkostno podražile prenosne sezonske vstopnice. Cena za celodnevno kopanje je pet evrov za odrasle, štiri evre za dijake, študente in upokojence, tri evre za osnovnošolce ter 1,5 evra za predšolske otroke. Ugodnosti so za družine. Kopanje bo možno vsak dan med 9. in 19. uro, ob petkih in sobotah med 9. in 21. uro. Jutranje rekreativno plavanje po ceni enega evra bo od ponedeljka do petka med 7. in 8. uro, nočno kopanje, za katero boste odšteli 2,5 evra, pa ob petkih in sobotah med 19. in 21. uro.

RADIO KRANJ, D.O.O., STRITARJEVA ULICA 6, KRANJ

Delavnica o obdavčitvi podjetnika

Škofja Loka – Razvojna agencija Sora v okviru SPOT svetovanje Gorenjska prireja delavnico o obdavčitvi samostojnega podjetnika (izbrati normirane stroške ali ne), ki bo v sredo, 13. junija, od 17. ure do 19.15 v veliki sejni sobi Upravne enote Škofja Loka, Poljanska cesta 2, v Škofji Loki. O obdavčitvi podjetnika po dejanskih in normiranih stroških, koriščenju davčnih olajšav, vodenju knjig oziroma evidenc in omejitvah pri izbiri normiranih stroškov bo predavala Nataša Pustotnik. Prijave pričakujejo še danes, 8. junija, na tel. št. 04 50 60 220 (Jana Šifrar) ali elektronski pošti jana.sifrar@ra-sora.si.

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 9. 6.
13.40, 16.00, 18.20, 20.40 JURSKI SVET: PADLO KRALJESTVO
18.45 KNJIGARNA
16.50 KLUB ZADOVOLJNIH ŽENSK
14.20 SOLO: ZGODBA VOJNE ZVEZD
20.50 DEADPOOL 2
20.50 SOLO: ZGODBA VOJNE ZVEZD
18.10 SOLO: ZGODBA VOJNE ZVEZD, 3D
18.00, 20.20 DEADPOOL 2
14.30, 16.20 ZAČARANI PRINC, sinhro.
13.30, 15.30 ZAČARANI PRINC, 3D, sinhro.
16.45 MOJ LAŽNI MOŽ

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 9. 6.
13.30, 16.00, 18.30, 21.00 JURSKI SVET: PADLO KRALJESTVO
17.30, 20.00 JURSKI SVET: PADLO KRALJESTVO, 3D
15.50, 19.00 KNJIGARNA
21.10 KLUB ZADOVOLJNIH ŽENSK

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 8. 6.
20.00 KNJIGARNA

Sobota, 9. 6., in nedelja, 10. 6.
18.00 ZAČARANI PRINC, sinhro. (v soboto 3D, v nedeljo delavnica)
20.00 KNJIGARNA

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 8. junija, sobota, 9. junija, in ponedeljek, 11. junija
20.00 Robert Harling: JEKLENE MAGNOLIJE (v dvorani PGK)

Prvič Gutenberški dnevi

Člani kulturnega društva Ampus so nas v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Bistrica tokrat prvič na Gutenberških dnevih popeljali v srednjeveški čas, po gradu, kjer je nekoč bivala zakleta grajska gospodična.

Maša Likosar

Srednjeveška idila na Hudem gradu s člani društva Ampus in Krajevno skupnostjo Bistrica / Foto: Primož Pičulin

Bistrica pri Tržiču – Gutenberški dnevi so del projekta oživljanja nekdaj mogočnega gradu Altgutenberg oziroma Hudega gradu nad Vilo Bistrica pri Tržiču. Grad je na pobudo Krajevne skupnosti Bistrica odkupila Občina Tržič, v upravljanje pa so ga zaupali društvu Ampus. Deset entuziastov je dva meseca intenzivno urejalo zaraščeno območje, snovalo program in se trudilo, da bi ruševine ponovno zaživele.

Na samem dogodku so se obiskovalci seznanili z zgodovino Hudega gradu in vstopili v pravo srednjeveško idilo z na novo ambientalno urejeno okolico ruševin. Sprehodili so se čez srednjeveško sejmišče, se preizkusili v srednjeveških igrah in lokostrelstvu, si ogledali mučilne naprave in orožje, naredili svoj kovanec, poskusili srednjeveško jed in oblekli prava grajska oblačila. Društvo Ampus je prav v namen Gutenberških dnevov ustanovilo srednjeveško glasbeno skupino, ki je obiskovalce zavrtela v čas, ko so grajske gospodične poplesavale na dvoru. Zjutraj je bila tudi sveta maša v čast nekdanjega graščaka, ki je dal postaviti cerkev sv. Jurija. Presenečenje dneva je bila razstava akademske ruske slikarke Maše Bersan Mašuk, ki je na ogled postavila slike, ki uprizarjajo motive starih ljudstev in božanstev.

Predsednik Ampusa in organizator dogodka Anže Bizjak pojasni, da z Gutenberškimi dnevi želijo približati ljudem posest, ki je bila prvič omenjena leta 1156, danes pa popolnoma pozabljena. "Naš cilj je konzervirati razjede na obzidju, postaviti razgledno točko, morda bi celo rekonstruirali stolp in iz gradu do cerkve postavili visečo brv. Največji podvig pa bi bila skica gradu, ki bi jo s pomočjo sodobne tehnike, v obliki holograma v večernih urah svetlobno projicirali na grad, kar pomeni, da bi dejansko lahko videli prvotno obliko gradu, ki velja za enega najstarejših na Slovenskem."

Za razmislek o preteklosti

Na sprehajališču ob šolski poti v Komendi so odprli razstavo o komendski kulturni dediščini.

Aleš Senožetnik

Nova razstava na prostem razširja zavest o pomembnosti ohranjanja kulturne dediščine.

Komenda – Razstavišče ob šolski poti v Komendi bo v naslednjih letih krasila stalna razstava Kulturna dediščina Občine Komenda. Fotografije na 16 velikoformatnih panojih prikazujejo pomembne kulturne znamenitosti v občini, od Glavarjevega špitala in pomembnih cerkva, znamenj in kmečkih hiš do rimskega nagrobnika z motivom delfina, ki sega v čas drugega stoletja našega štetja.

Pester pregled komendske kulturne dediščine zaznamujejo fotografije Franca Steleta ter dokumentacije Medobčinskega muzeja Kamnik, ki je v sodelovanju z Občino Komenda tudi pripravil razstavo. Kot je v uvodu povedala Janja Železnikar, koordinatorica razstave, je namen razstave spodbuda k razmisleku, kako pomembno je dediščino preteklosti ohraniti tudi za prihodnje rodove. »Razstava ne bo le lep doprinos h kulturi bivanja, temveč bo služila tudi kot učni pripomoček,« je dodala Janja Železnikar. Učencem Osnovne šole Komenda - Moste bo namreč razstava služila tudi kot pomoč v učnem procesu. Po kratkem kulturnem programu, ki so ga učenci popestrili s pesmijo in recitali, je sledil še voden ogled po razstavi, ki ga je pripravil Franc Stele.

Križnikov pravljični festival

Jasna Paladin

Motnik – Danes, 8. junija, se v Motniku začenja že 7. Križnikov pravljični festival, ki ga organizirajo Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Kulturno društvo Motnik in Turistično društvo Motnik, odvijal pa se bo še cel jutrišnji dan. Letos se organizaciji pridružuje tudi Gozdarski inštitut Slovenije, zato dogodek nosi tudi naslov Festival gozdnih pravljic. Križnikovim pravljicam bodo tako dodali tudi druge ljudske pravljice, ki so povezane z gozdom. Na nocojšnjem, vedno zelo obiskanem pripovedovanju za odrasle bodo nastopili: Anja Štefan, Vroča župa, Katja Preša, Katarina Nahtigal in letošnji pokrovitelj festivala Boštjan Gorenc Pižama. Na festival bo peljal tudi brezplačni avtobus, in sicer danes ob 18. uri z glavne avtobusne postaje v Kamniku v Motnik, po končanem dogodku pa nazaj iz Motnika v Kamnik.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

TRST: 14. 6., **KOPALNI IZLET BERNARDIN:** 18. 6., **VELIKI KLEK / GROSSGLOCKNER:** 5. 7., **DOLOMITI:** 6. 7., prijave za morje Dugi otok in Orebić sprejemamo. **www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Čarovniški Direndaj 2018

Bitnje – Krajevna skupnost Bitnje vabi jutri, v soboto, 9. junija, od 10. do 14. ure na otroško igrišče v Spodnjih Bitnjah na otroško prireditev Čarovniški Direndaj 2018. Program: obisk pravega čarodeja, nastop navijaške skupine Cvetke, nastop Baletne šole Stevens, čarovniški tobogan, klobučarna in metlarna, pošastne tarče Čarolov, magični obroči, postani čarovnik/čarovnica, čarobna kuhinja, čarovniški zvarki, dvoriščni sejem, zabavne igre in nagrade. V primeru slabega vremena bo prireditev odpadla.

Srečanje harmonikarjev in vaških godcev

Srednja Dobrava pri Kropi – V nedeljo, 10. junija, bo od 12. ure dalje na terasi gostilne Pri Marički srečanje harmonikarjev in vaških godcev. Dodatne informacije lahko dobite po tel. št.: 031 346 884.

Foto dan v smodnišnici

Kamnik – Jutri, v soboto, 9. junija, bo od 9. do 19. ure v Katzenbergu potekala prireditev z naslovom Foto dan. Na ogled bosta fotografska razstava z naslovom Minevanje članov Foto kluba Kamnik in razstava z naslovom Nabij se! študentov fotografije Akademije za likovno umetnost in oblikovanje. Ob 12.30 bo Marko Kumer iz Medobčinskega muzeja Kamnik, avtor razstav o dediščini industrializacije Kamnika, predaval o kamniški industrijski zapuščini, ob 14. uri pa bo dr. Rudi Kotnik skozi predstavitev fotografskega pogleda Roberta Franka na Ameriko podal izhodišče za razmislek in diskusijo o naslovni temi Minevanje. Ob 9. uri bo začetek delavnice analogne fotografije ter delavnice cianopije, prijave zanju sprejemajo na info@fotoklub-kamnik.si. Sklepni družabni dogodek bo ob 17. uri.

Medgeneracijske prireditve

Kranj, Cerklje, Šenčur, Preddvor – V prihodnjih dneh bodo potekale naslednje medgeneracijske prireditve: v Medgeneracijskem centru Kranj: 8. junija ob 17. uri družabni večer z igranjem taroka, 11. junija ob 18.30 meditacija Jaz sem, 12. junija ob 17. uri Tehnična prva pomoč – računalništvo in telefonija; Cerklje: 11. junija ob 15. uri inštrukcije matematike za osnovnošolce – TIC Cerklje, 12. junija ob 18. uri tombola – TIC Cerklje; Šenčur: 11. junija ob 9.30 Umovadba – sejna soba Občine Šenčur; Preddvor: 12. junija ob 18. uri vaje Dihaj z Brigitto – Hotel Alma. Obvezna je prijava na telefon 041 724 134 ali na e-naslov mck-prijava@luniverza.si.

IZLETI

Mamutov pohod

Kokrica – Turistično društvo Kokrica vabi jutri, v soboto, 9. junija, ob 9. uri na tradicionalni Mamutov pohod po Mamutovi poti. Start bo ob 9. uri izpred trgovine Mercator na Kokrici.

Na Osovnik

Preddvor – Pohodniška skupina Društva upokojencev Preddvor vabi v torek, 12. junija, na Osovnik. Zbirališče bo ob 7. uri na grajskem dvorišču v Preddvoru. Pohodniki se z osebnimi avtomobili odpeljejo do izhodišča, Sv. Barbare.

Kolesarski izlet

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet na relaciji Kranj–Cerklje–Zalog–Vodice–Smlednik–Kranj v torek, 12. junija. Odhod bo ob 8. uri izpred bivše trgovske šole na Župančičevi ulici. Pot je srednje zahtevna, izlet pa bo odpadel, če bo deževalo.

Na Goteniški Snežnik

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na planinski izlet na Goteniški Snežnik, 1290 n. m., v četrtek, 14. junija. Odhod s posebnim avtobusom bo ob 7. uri izpred Creine. Pot je srednje zahtevna, planinska, primerna tudi za pohodnike. Hoje za planince bo od štiri do pet ur, za pohodnike pa dve uri lažje hoje. Vrnitev v Kranj je predvidena okrog 18. ure. Prijave z vplačili sprejemajo v pisarni društva do ponedeljka, 11. junija.

Učka–Vojak

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na planinski izlet Učka–Vojak, 1401 n. m., ki bo v četrtek, 21. junija. Odhod s posebnim avtobusom bo ob 7. uri izpred Creine. Hoje bo za okrog tri ure in pol, ne pozabite dokumentov za prestop meje. Vrnitev v Kranj je predvidena za okrog 19. ure. Prijave z vplačili sprejemajo v pisarni društva do ponedeljka, 18. junija.

PREDAVANJA

Povezava med čustvi in zdravjem

Kranj – Humana, združenje svojcev pri skrbi za mentalno zdravje, vabi v torek, 12. junija, ob 18. uri na brezplačno predavanje Povezava med čustvi in zdravjem, ki ga bo vodil Andrej Pešec, univ. dipl. pol., v prostorih Humane, Oldhamska 14 – pri vodovodnem stolpu.

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 9. junija, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Amerika in Babilon ob 9. uri ter predavanje Kristusove prilike ob 10.30.

OBVESTILA

Predstavitev uporabe defibrilatorja in merjenje krvnih parametrov

Lom – Danes, v petek, 8. junija, Krajevni odbor Rdečega križa Lom in Krajevna skupnost Lom pod Storžičem ob 18. uri, po končani zaključni prireditvi Podružnične osnovne šole Lom, vabita pred Dom krajanov na predstavitev uporabe defibrilatorja. Istočasno bo Društvo diabetikov v dvorani brezplačno merilo krvni tlak in sladkor, plačljivo pa bo merjenje holesterola in trigliceridov.

Srečanje skupine ljudi s težavami s ščitnico

Radovljica – Društvo za pomoč pri obolenjih ščitnice Metuljčica organizira srečanje Skupine za samopomoč v Radovljici v ponedeljek, 11. junija, ob 18.15 v prostoru Mladinskega centra KamRa, Ljubljanska 19 (malo naprej od lokala Academia). Obisk skupine je brezplačen.

Mesečno srečanje HumanUP in predavanje

Kranj – Združenje HumanUp Slovenija z atlasologinjo Jožico Ramšak in Prerojen.si vabita na mesečno srečanje, ki bo v ponedeljek, 11. junija, ob 18. uri v poslovni hiši TELE-TV in GTV – gorenske televizije, Oldhamska cesta 1a. Od 18. do 19. ure bodo kontrolni pregledi po namestitvi atlasa in brezplačni pregledi za vse, ki želite vedeti, kakšna je situacija pri vas, ob 19. uri pa bo predavanje Metabolni sindrom – motne v presnavljanju. Več informacij in prijav: 041 289 632 – Jožica.

KONCERTI

Svet sakralne glasbe

Radovljica – Jutri, v soboto, 9. junija, bo ob 19.30 zbrane v župnijski cerkvi sv. Petra v Radovljici v svet sakralne glasbe popeljal znamenit zbor Associazinone Corale Diapason iz Trsta.

Koncert Kvatropircev in skupine MJAV

Adergas – Kulturno-umetniško društvo Pod lipo Adergas vabi ob 80-letnici društva na koncert skupin Kvatropirci in MJAV, ki bo danes, v petek, 8. junija, ob 20.30 na prostem, pred župnijsko cerkvijo v Adergasu. V primeru dežja bo koncert prestavljen v dvorano Kulturnega hrama Ignacija Borštnika.

Dekle na vrtu

Visoko pri Kranju – KPZ Mysterium vabi na letni koncert Dekle na vrtu. Koncert bo jutri, v soboto, 9. junija, z začetkom ob 19. uri v Kulturnem domu na Visokem pri Kranju. Zbor bo predstavil pester program ljudskih in umetnih skladb.

Sopotniki življenja

Radovljica – ŽPZ Lipa, sekcija Društva upokojencev Radovljica, z zborovodkinjo Elizabeto Demšar Zupan vabi na letni koncert Sopotniki življenja, ki bo v nedeljo, 10. junija, ob 18. uri v Baročni dvorani Radovljiške graščine. Sodelovali bodo: prof. Urška Praprotnik Zupan, citre, prof. Eva Dolžan, flavta, člani likovne sekcije Društva upokojencev Radovljica in Alenka Bole Vrabec, povezovalka in recitatorka. Koncert je posvečen spominu na Franca Ankersta.

RAZSTAVE

Slike Dragice Kurillo

Naklo – Danes, v petek, 8. junija, bo ob 19.30 v Pavlinovi galeriji v Domu Janeza Filipiča (za Hotelom Marinšek) odprtje azstave slikarke Dragice Kurillo, ki bo predstavila slike iz zadnjega obdobja, ko se posveča predvsem akvarelom.

Zgodovina jeseniškega hokeja

Slovenski Javornik – DPD Svoboda Javornik - Koroška Bela vabi vse občane na odprtje razstave Zgodovina jeseniškega hokeja. Odprtje bo danes, v petek, 8. junija, ob 19. uri v Razstavnem salonu Viktorja Gregorača na Slovenskem Javorniku (kulturni dom).

PREDSTAVE

Plesna predstava Šeherezada

Bled, Ljubljana – Ena od pionirk orientalskega plesa v Sloveniji in koreografinja Alja Shaar ter novinarka in plesalka Ines Kočar ob sedmem skupnem projektu vabita v svet plesnih zgodb, ki jih pripoveduje Šeherezada. Predstava, v kateri bo nastopilo več kot šestdeset plesalcev zelo različnih generacij iz več držav (Slovenija, Palestina, Sirija), bo v sredo, 13. junija, ob 19.30 v Festivalni dvorani Bled. Ponovitev predstave bo 20. junija ob 19.30 v Španskih borcih v Ljubljani.

GG | IZLET / 13. junija 2018

Koroška in čebelice

Tokrat bo naš izlet čebelarsko obarvan. Pot nas bo vodila v Slovenj Gradec, kjer deluje edini evropski medičar in svečar s tradicijo iz leta 1757. Prikazali nam bodo, kako izdelujejo sveče in lectova srca. Vmes boste lahko pokusili ekološke medenjake, brezalkoholno staroslovansko pijačo in medeno žganje. Nato se bomo odpeljali na Kope, kjer nam bodo v humorističnem šovu prikazali, kako so včasih opravljali gozdarska opravila s starimi orodji. Vmes bo tudi „holcerska" malica – pohorski lonec. Domov se bomo odpeljali skozi Savinjsko dolino in se ustavili v Mozirju, kjer nam bo čebelar prikazal, kako vzgaja čebele, spoznali boste, katere rastline dajo največ medu, nekaj izdelkov boste lahko tudi pokusili.

Vabljeni.

Cena izleta je 34 evrov in vključuje:
prevoz, ogled izdelave medenih sveč in lectovih src, hudomušno predstavitev gozdarskih opravil, obisk čebelarja, degustacijo medu, kosilo in DDV.

Odhod avtobusa: ob 6.30 z AP Radovljica, ob 6.55 z AP Creina Kranj, ob 7.05 z AP Mercator Primskovo, ob 7.25 z AP Škofja Loka.
Vrnitev v Kranj predvidevamo okrog 20. ure.

Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št. 04 201 42 41, se oglasite osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju ali pišite na: narocnine@g-glas.si.

Za odjave, ki prispejo kasneje kot dva delovna dneva pred odhodom, zaračunamo potne stroške.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 25. 5. 2018 v Kranjskih novicah, je bilo podjetje **AVTOHIŠA VRTAČ,** d. o. o., iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW POLO – **Dani Nastran**, Škofja Loka, 2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila GOLF – **Stane Tomažič**, Medvode, 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas – **Franc Žura**, Kranj. Čestitamo!

RECEPTI IZ GORENJSKEGA GLASA ZBRANI V KNJIGI

15 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po telefonu 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si Gorenjski Glas

Izžrebani nagrajenci nagradne križanke Stara Pošta, ki je bila objavljena v časopisu Gorenjski glas v petek, 25. maja 2018, z geslom **PANORAMA STARA POŠTA,** so: 1. nagrado: olivno olje Monte Rosso prejme **Valentin Glažar** iz Domžal, 2. nagrado: penino Monteclassico prejme **Olga Šiler** iz Kranja in 3. nagrado: malvazijo Monterosso prejme **Anja Mazi** Iz Šenčurja. Nagrajencem iskreno čestitamo.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

LOTO

Rezultati 45. kroga – 6. junija 2018
2, 16, 21, 33, 37, 38, 39 in 13

Loto PLUS:
2, 4, 13, 24, 30, 31, 32 in 39
Lotko: **6 1 4 8 1 0**

Sklad 46. kroga za Sedmico:
2.690.000 EUR
Sklad 46. kroga za PLUS:
180.000 EUR
Sklad 46. kroga za Lotka:
450.000 EUR

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

POSESTI

PRODAM

GRADBENO parcelo, 550 m², Koštinjan pri Puli, blizu morja, tel.: 00385/983-343-47 18001879

K3 KERN d.o.o. NEPREMIČNINE
GSM 051/320 700
Oldhamska cesta 12, 4000 Kranj
T: 04/202 13 53, E: info@k3-kern.si
www.k3-kern.si

KUPIM

MAJHNO zazidljivo parcelo – Radovljica, Bled, Žirovnica z okolico, tel.: 031/489-477 18001834

domplan
Domplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, **F:** 04/20 68 701
M: 030 641 621, **I:** www.domplan.si
E: domplan@domplan.si
V zadovoljstvo naših strank upravljamo zanesljive in varne storitve posredovanja v prometu z nepremičninami.
Obiščite nas na naši spletni strani:
www.domplan.si

POSLOVNI PROSTORI

ODDAM

LOKAL na tržnici v Radovljici za gostinsko ali storitveno dejavnost, tel.: 041/461-164 18001877

LOKA nepremičnine d.o.o.
Kapucinski trg 13, Škofja Loka
Tel.: 04/50 60 300, GSM: 041/ 675 123
E-mail: info@loka-nepremicnine.si

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSLOVNI prostor ob glavni cesti Šk. Loka–Kranj, veliko parkirišče, tel.: 041/674-147 18001897

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

FORD Focus 1.6, srebrne barve, let. 2004, lepo ohranjen, narejen veliki servis, 590 EUR, tel.: 041/350-348 18001920

RENAULT Scenic 1.5, disel, letnik 2008, 113.000 km, ugodno, tel.: 041/885-085 18001903

SEAT Ibiza, letnik 2017, kovinska barva, 20.500 km, vsa možna oprema, 5 vrat, kot nova, tel.: 041/543-876 18001868

SEAT Ibiza SDI, letnik 2004, tehnični do 11. 11., 1. lastnik, ugodno, tel.: 040/795-958 18001916

VW Golf variant 1.9 TDI, letnik 2002, 218.000 km, rdeče barve, tel.: 041/331-878 18001904

KARAMBOLIRANA VOZILA

KUPIM

KARAMBOLIRANO vozilo ali vozilo v okvari, od let. 2000 dalje. Ugrica Blaž, s.p., Drulovka 38, Kranj, tel.: 041/349-857 18001429

TEHNIKA

PRODAM

SAT. TV-sprejemnik z anteno, sprejem 3 SAT, simbolična cena, tel.: 041/492-950 18001894

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

DESKE dolžine 5 m in late 4 x 5 dolžine 4 m, tel.: 041/784-326 18001878

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogove (za elektrogospodarstvo) dolžine 9–11 m (tudi neobeljene), 041/86-55-96, 031/33-99-28, SES, d.o.o., Opekarska ul. 22, Maribor 18001861

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 18001799

BOROVČEVA drva, bukova, mešana, tel.: 031/826-621 18001604

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PODARIM

2 RAZTEGLJIVA kavča, tel.: 040/853-550 18001914

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

HLADILNIK Electrolux z zamrzovalnikom, s predali, za simbolično ceno, tel.: 040/332-590 18001905

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

HIBRIDNI razsmernik Infini 3 kw, akomulator Vision, 300 ah, 24 kom., tel.: 041/758-924 18001902

GLASBILA

PRODAM

KLAVIRSKO harmoniko Melodija, 90-basno, in cirkular s koritom, na kardan, tel.: 041/758-972 18001915

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

PONY trokolo, s košaro, kolesa 20 », za starejše in invalide, cena 200 EUR, tel.: 070/701-962 18001874

TURIZEM

ODDAM

APARTMA za letovanje v Barbarigi, parkirišče zagotovljeno, tel.: 041/680-201, Sonja 18001873

V KAMPU Terme Čatež oddam zelo lepo vikend hišico za 4–6 oseb. Ima vso opremo, bližina wc-jev in tušev ter bazenov za kopanje. Slike lahko pošljem po telefonu, tel.: 040/873-909 18001890

KNJIGE, PUBLIKACIJE

PRODAM

RAFF-ovo: leksikon spolnosti z anketo med ženskami, s fotografijami, tel.: 041/995-813 18001880

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati; izjemne tehnične, umetnostne, sporočilne in energ. vrednosti, tel.: 040/567-544 18001918

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

NOVO V KRANJU

TERMOTEHNIKA®
Trgovina z inštalacijskim materialom
Mirka Vadnova 1, Kranj, tel.: 04 29 27 100
Odpiralni čas: pon.-pet. od 7-15 ure, sob. zaprto

Ogrevanje • Vodovod
Kopalniška oprema

TERMOTEHNIKA D.O.O., PODTRŠKO GORO 83, NOVO MESTO

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kovance in drobnarije, tel.: 051/258-936
18001803

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

VEČJEGA, prijaznega kuža s pasjo uto ter 3 mlade mucke, tel.: 041/516-692
18001900

MLADE mucke, tel.: 041/549-713
18001917

MLADEGA ČB mucka – samčka. Je prijazen ter vajen mačjega wc-ja, ali pa 1 leto starega samčka iste barve, tel.: 040/873-909 18001889

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

IZKOPALNIK krompirja Polak, v delujočem stanju, cena po dogovoru, tel.: 041/672-704
18001901

PUHALNIK za seno Grič, z motorjem in cevmi ter silokombajn Mengele MB 220, tel.: 041/356-157
18001881

TRAKTORSKO prikolico za prevoz živine in suha mešana drva, tel.: 031/343-177 18001895

PRIDELKI

PRODAM

ČEŠNJE, kvalitetne domače hrustavke, dnevno sveže obrane ugodno prodajamo. Kmetija PRINC, Hudo 1 (pri Kovorju), Tržič, 041/747-623
18001923

JEČMEN za krmo, tel.: 041/538-583
18001875

JEDILNI in krmni krompir, možna dostava, tel.: 041/894-493
18001870

JEDILNI krompir, rdeči desire in beli savana, tel.: 04/23-12-355, 040/784-530
18001907

MLADO čebulo in česen, tel.: 031/641-643
18001867

OVES in ječmen v jumbo vrečah, zelo ugodno, tel.: 040/215-667
18001909

UGODNO prodam ječmen, tel.: 031/624-552 18001887

ZGODNJI krompir. Kmetija Matijovc, Jeglič, Podbrezje 192, tel.: 041/538-583 18001876

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 BIKCA mesne pasme, teža po 200 kg, ekološka reja, tel.: 04/25-05-720, 041/912-135
18001896

2 ČB bikca, stara 3 tedne, tel.: 041/254-711
18001898

2 OVCI, eno z jagneti in kozji sir, Črnivec, tel.: 04/53-38-027
18001912

3 MESECE staro teličko LS/BBP in ČB, tel.: 041/855-753
18001891

5 PUJSOV, težkih okoli 130 kg, pitanih z domačo krmo, tel.: 070/993-227
18001911

BREJE telice, tel.: 031/699-145
18001883

ČB bikca, starega 1 teden, teličko simentalko, staro 3 tedne, tel.: 040/728-264
18001892

ČB mlado kravo ali brejo telico, tel.: 041/833-872 18001922

ČEBELJE roje, tel.: 031/687-062
18001921

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne in grahaste, pred nesnostjo, pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113
18001858

KRAVO simentalko po telitvi, tel.: 031/676-235
18001872

LS bikca, starega 10 dni, tel.: 031/387-440
18001910

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh – nove višje cene, eko plus. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081
18001797

NESNICE rjave, grahaste, črne pred nesnostjo, brezplačna dostava na dom po celotni Sloveniji, Vzreja nesnic Tibaot Svatina Vanja, Babinci 49, 9240 Ljutomer, tel.: 02/58-21-401
18000644

OVNA za pleme JS pasme, iz rodovniškega tropa, tel.: 04/25-41-146
18001893

ZAJKLJO z mladiči, cena 38 EUR, tel.: 040/938-931
18001899

KUPIM

KRAVE s teletom in plemenske telice za pripust, tel.: 031/410-418
18001859

PODARIM

STARE kokoši nesnice, tel.: 041/337-678 18001886

OSTALO

PRODAM

120-LITRSKE plastične sode za namakanje, cena 10 EUR/sod, tel.: 04/59-57-448
18001908

SILAŽNE bale prve košnje, tel.: 041/265-075
18001871

SILAŽNE bale – seno, tel.: 041/980-371
18001884

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

REDNO zaposlimo natakarja z izkušnjami v urejenem kolektivu v pizzeriji Boccaccio na Celovški cesti 249, Ljubljana. Za vse informacije pokličite: 040/218-203. Makarončki, d.o.o., Podgorica 21, Lj. Črnuče
18001919

V DOMU oddiha Slepih in slabovidnih na Okroglem iščemo natakarico, lahko tudi upokojenko za strežbo hrane in pijače. Delo se pretežno odvija obkoncih tedna. ZDSSS, Groharjeva 2, Ljubljana, 01/47-00-213, 030 928 065
18001882

V TRGOVINI Dover, Glavni trg 3, Kranj zaposlimo prodajalko/ca, za določen čas, možnost podaljšanja. Harjen, d.o.o., Frankovo nas. 165, Šk. Loka, tel.: 031/676-209, Maja, harjen.maja@t-2.net
18001888

Zahvale, osmrtnice

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po faxu: 04/201 42 13 ali e-pošti: malioglasi@g-glas.si

Gorenjski Glas

IŠČEMO voznika tovornjaka, kot okrepitev naše ekipe, za delo v Avstriji in Nemčiji. Plača po dogovoru. Veselimo se vašega klica +436/764-601-702, Janez Grilc. Diaplan Stahl + Holz GmbH, Bahnhof str. 9, Klagenfurt/Celovec, Avstrija 18001913

MEGALES, d.o.o., Strahinj 120, Naklo – zaposlimo voznika gozdarskega tovornjaka z izpiti kategorij C in E, ponudbe pošljite na info@megales.si
18001860

NUDIMO delo izkušeni telefonistki. DB 7 design, društvo umetnosti, kulture in zdravja, Goričane 32, Medvode, tel.: 041/323-973 18001885

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 18001800

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838
18001533

ADAPTACIJE od temelja do strehe, omete, fasade, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tudi manjša gradbena dela – z vašim ali našim materialom, Gradton, d.o.o., Valjavčeva ulica 8, Kranj, 041/222-741, www.gradton.si
18001802

BARVANJE napuščev in fasad do višine 25 m, z lastnimi dvigali – možna izposoja, ugodno. Nudimo tudi vsa slikopleskarska dela. Sandi Ferlan, s.p., C. talcev 14, Kranj, tel.: 041/682-166
18001828

BELJENJE, sanacija plesni, glajenje in brušenje sten, dekorativni ometi in opleski, barvanje napuščev in fasad vam nudi Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909 18001522

FLORJANI, d.o.o., C. na Brdo 33, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871
18001801

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko, s.p., Brezje pri Dobu 4a, Dob, tel.: 051/828-419 18001849

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 18001446

TESNJENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 18001798

ZASEBNI STIKI

ŽENITNE ponudbe za iskrene ljudi zrelih ter starejših let. http://www.zau.si, tel.: 031/836-378 18001804

RAZNO

PRODAM

2 KUNČNIKA dim. 95 x 70, H = 60, lesena, nova, po 15 EUR, ter podarim šivalni stroj v okvari, tel.: 051/819-044 18001869

OKROGLO leseno mizo, 110 cm, tel.: 031/850-536 18001906

GG mali oglasi
E-POŠTA: malioglasi@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 47
www.gorenjskiglas.si

ZAHVALA

Vsem vam, ki vam je bil naš dragi

Jože Rezman

več kot le bežni sopotnik v času in ste to kakorkoli izkazali ob njegovem slovesu, se iskreno in globoko zahvaljujemo.

Žena Malči, otroci Branko, Anka in Irena ter sestra Cilka

Na svojo večno pot je odšel naš sodelavec in prijatelj

Simon Markelj

Zadnje slovo bo v soboto, 9. junija 2018, ob 14. uri na pokopališču v Naklem.

Dragi Simon, naj bo tvoje potovanje mirno in lahko.

Kolektiv Prešernovega gledališča Kranj

V SPOMIN

Razcveta leto za letom se cvetje,
glej, leto za letom dozoreva nam sad,
priroda spreminja se, znova se vrača,
le človek nikdar se ne vrne nazaj.

4. junija je minilo 30 let, odkar nas je v 46. letu mnogo prezgodaj zapustil naš dragi

Anton Kralj

iz Loma pod Storžičem

Hvala vsem, ki se ga še vedno spominjate z dobro mislijo v srcu, postojite ob njegovem grobu, zanj darujete svete maše in mu prižigate sveče.

Njegovi domači

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je ...

ZAHVALA

Na binkoštni ponedeljek se je v 85. letu starosti poslovila naša draga mama

Vida Tomažič

roj. Ogrinc
obrtnica ščetarstva v pokoju z Visokega pri Kranju

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Še posebej se želimo zahvaliti prof. Milanu Krišlju in nečakinji Ivanki Stare za poslovilna govora. Pevki prof. Francki Šenk, CEMEPZ Sveti Mihael Olševek in pevcem okteta Suha z avstrijske Koroške se zahvaljujemo za ganljivo petje. Posebna zahvala gre tudi župnikoma Urbanu Kokalju in Francu Šenku za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pogrebni službi Navček ter Tilki in Aniti za pomoč v vežici. Hvala tudi dr. Lopuhovi za paliativno oskrbo. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: hčerka Majda z možem Marjanom ter vnuka Jure in Primož

Veseli s teboj smo živeli,
žalostni, ker te več ni ...
Ostali so živi spomini.
Z nami potuješ vse dni ...

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, ded, praded, brat in stric

Janez Šifrer

p. d. Kozincev iz Žabnice

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem iz Iskratela, za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter darove za sv. maše. Posebna zahvala velja dr. Kozjakovi in sestri Ksenji za zdravljenje in vso pozornost. Zahvaljujemo se članom Zveze združenja borcev NOB Žabnica in Bitnje, gasilcem, upokojencem in praporščakom. Hvala gospodu župniku Matjažu Zupanu za lepo opravljen cerkveni obred, nečakom Alešu, Bojanu, Tomažu in Matjažu za poslovilni govor. Hvala pogrebni službi Navček in pevcem iz Predoselj. Hvala vsem, ki ste mu kakorkoli pomagali, ga imeli radi in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Dragi Deda, ohranjamo te v lepem spominu.

Žalujoči: žena Marinka, sinova Miran in Andrej z družinama ter sestra Tončka

Anketa

Čakajo na izpolnitev obljub

Jasna Paladin

Udeležence srečanja upokojencev Gorenjske smo včeraj v Moravčah spraševali, kaj v zvezi s pokojninami in drugimi področji starejših pričakujejo od izvoljenih poslancev in vlade.

Foto: Tina Dokl

Tone Bradač, Kranj:

»Politiki so vsi po vrsti zelo neodgovorni do ljudstva, saj so se stranke že vnaprej odpovedale sodelovanju, bistvo politike pa naj bi bilo prav v povezovanju različnih strani za dobro ljudi.«

Ivan Tresket, Stražišče:

»Razočaran sem nad zdravstvom in si želim, da bi uredili to področje. Pokojnine nimam tako zelo slabe, zato bo dobro, če vsaj ostane tako, kot je. Upajmo na najboljše.«

Irena Šumi, Adergas:

»Seveda si želimo, da bi se sčasoma kaj spremenilo na bolje, a želim si predvsem, da ne bi bilo slabše. Politiki bi lahko končno stopili skupaj in naredili nekaj dobrega za Slovenijo, za vse generacije.«

Nežka Jugovic, Stražišče:

»Če bodo uresničili, kar so obljubljali, nam bo prav lepo. Upam, da nam ne bodo upokojencem česa vzeli, je pa prav tudi, da znamo biti skromni. Naj vsaj ostane tako, kot je.«

Marjan Schnabl, Kamnik:

»Pričakujemo, da bodo izvoljeni politiki uresničili obljube, ki so nam jih dali pred volitvami. Vsega seveda ne bodo uresničili, upam pa, da bomo kakšnih dobrih stvari deležni tudi upokojenci.«

Imeli smo svoj šarm

Šestdeset let je, odkar je 4. c dal slovo Gimnaziji Kranj. Srečujejo se nekdanji sošolke in sošolci, nazadnje je bilo zelo prijetno v njihovi družbi prejšnji četrtek v gostilni Kot v Kranju.

Suzana P. Kovačič

Kranj – Spomini so se iskrili, Milena Virnik Rivoir je takole povzela 4. c, v katerem je bilo 18 dijakinj in dijakov: »Imeli smo svoj šarm. Bili smo elitni razred. Tako različni smo si bili, pa tako smo znali stopiti skupaj. Vsa ta leta smo ostali prijatelji.« To je bila generacija, ki je še imela »horo legalis«, se spominja Tatjana Veličkovič. Na večernih kinopredstavah v Kinu Storžič so dežurali profesorji, celo ravnatelj kdaj pa kdaj, kajti na oglasni deski je pisalo, ali je določen film primeren za dijake ali ne. A tudi dežurni profesorji niso bili tako iznajdljivi kot dijaki, ki so se malo po začetku kino predstave znali zmuzniti v kinodvorano. Končni izlet po nekdanji Jugoslaviji je bil več kot pustolovščina; še po makadamskih serpentinah so se z avtobusom peljali do Lovčena, ko niso vedeli, ali bo avtobus zvozil ovinek ali kam zgrmel. V Prizrenu bi neki Albanec pet dijakinj, visokih svetlolask, kar kupil, pa ne za denar, ampak bi jih zamenjal za ovce ...

Foto: Tina Dokl

Ne družijo jih samo spomini na gimnazijska leta, ampak pravo prijateljstvo, ki traja in traja ...

Profesorja matematike Rupnika, njega so se zelo bali. Leta 1957 je bil hud potres v Kranju, bili so med poukom matematike, in ko se je zatreslo, je profesor Rupnik stekel ven. Čez pol minute se je vrnil, vzel redovalnico, da dijakom ja ne bi prišlo kaj na misel, in spet stekel ven ... Profesor kemije Kimovec je imel za dijake krasno navado, saj jim je rad govoril: »Opozarjam vas, da vas bom začel spraševati. Javite vrstni red.«

Pouk je imel 4. c popoldne, sami Kranjčani so bili v razredu. V telovadnici gimnazije so imeli tudi obvezne plesne vaje ob živi glasbi. Čeprav nedisciplinirani in kdo med njimi tudi politično »problematičen« v tistih letih, kot je omenil Joža Oblak, so praktično vsi končali visoke šole, fakultete. Nasmejijo se, da so bili tedaj samo mladi v najlepših letih, kasneje pa so življenje vzeli bolj zares in si zgradili uspešne kariere. Med njimi so nekdanji direktor univerzitetnega kliničnega centra, duhovnik, zdravnica, večkratna državna prvakinja v športnih plesih, svetovljanka z znanjem petih jezikov, žal že pokojna minister Peter Vencelj in legendarni Mito Trefalt ...

Dijakinje in dijaki 4. c so maturirali leta 1958 – prav vsak med njimi pa je izjemno zanimiva zgodba zase. Kar pa je najpomembneje, ne družijo jih samo spomini, ampak pravo prijateljstvo, ki traja in traja ...

vremenska napoved

Danes dopoldne bo delno jasno, popoldne se bodo pojavljale krajevne nevihte, ki se bodo zvečer okrepile. Jutri zjutraj lahko še dežuje, nato se bo deloma zjasnilo. Popoldne bo spremenljivo oblačno, možna je kakšna ploha ali nevihta. V nedeljo bo delno jasno, nevihte bodo manj verjetne. Poletno toplo bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK 14/28 °C

SOBOTA 15/27 °C

NEDELJA 16/29 °C

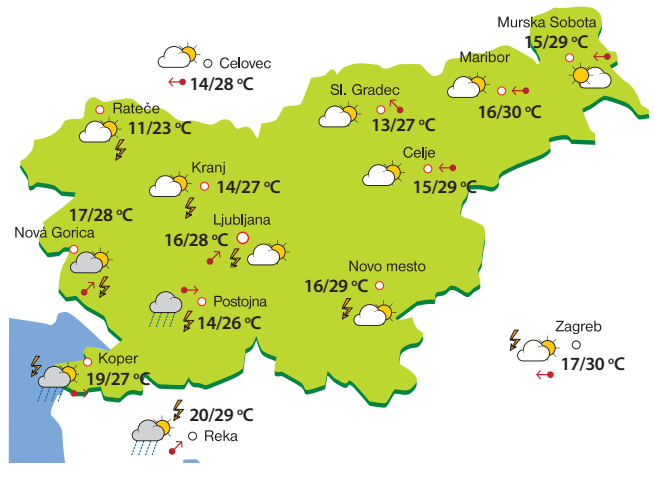

Sanacijska dela na Peračici

Simon Šubic

Peračica – V torek se je začela sanacija viadukta Peračica v smeri proti Jesenicam na gorenjski avtocesti, ki je bil za promet odprt konec leta 2007. Pri ogledu ob izteku desetletne garancijske dobe so namreč ugotovili nekaj pomanjkljivosti, ki jih zdaj odpravljajo, so razložili v Družbi za avtoceste v RS (Dars). Ker je izvajalec del Primorje v tem času že šel v stečaj, bo za odpravo napak poskrbela Družba za upravljanje terjatev bank, ki je od priključene Factor banke prevzela bančno garancijo. V nasprotnem primeru bi Dars garancijo unovčil in pomanjkljivosti odpravil sam.

V okviru sanacije viadukta, ki bo potekala do konca meseca, bodo izvedli zalivanje manjših razpok, zamenjavo korodiranih vijakov in dotrajanega tesnilnega kita, delno popravilo dilatacije in zalivanje razpok v asfaltu, so pojasnili na Darsu. V času sanacije bo skozi predor Ljubno in viadukt Peračica za promet v smeri proti Jesenicam največkrat zaprt odstavni pas, občasno pa bodo potrebne tudi zapore voznega ali prehitevalnega pasu.

Zmeda zaradi table pred Torovim

Torovo – Čeprav so pred mesecem dni ob začetku del na Torovem napovedali, da bodo odstranitev cestninske postaje in preureditev vozišča končali do konca julija, ko se začne glavna turistična sezona, na obvestilni tabli o poteku gradbenih del na gorenjski avtocesti piše, da bo rekonstrukcija vozišča potekala do septembra 2018. A ta informacija, ki seveda zelo bega in jezi voznike, ki se vsakodnevno vozijo proti Ljubljani, je k sreči napačna. Kot so nam namreč zagotovili v Družbi za avtoceste v RS, je pogodbeni rok izvedbe del konec julija, pri napisu na tabli pa je prišlo le do nerodne napake, ki jo bodo ustrezno popravili. A pozor, ker je dovoljenje za zaporo veljavno do avgusta, na tabli še vedno ne bo pisalo, da bo rekonstrukcija končana julija, temveč avgusta. Razumi, kdor more ...

Matjaž Rakovec bo kandidiral za župana Kranja

Kranj – Ta teden je zaupanje za nov mandat predsednika Hokejske zveze Slovenije dobil 53-letni Kranjčan Matjaž Rakovec, ki je v mladosti treniral tako hokej kot vaterpolo. Kasneje je postal mednarodni vaterpolski sodnik, po kranjski gimnaziji pa je dokončal tudi študij na ekonomski fakulteti. Del poslovne poti je preživel tudi kot predsednik uprave Zavarovalnice Triglav. Kot je potrdil za naš časopis, bo na jesenskih lokalnih volitvah kandidiral za novega župana Kranja. Kot je znano, sedanji župan Boštjan Trilar ne namerava več kandidirati za nov mandat.